

Bestemmingsplan Buitengebied 2014

VASTGESTELD

BügelHajema

Plek voor ideeën

Bestemmingsplan Buitengebied 2014

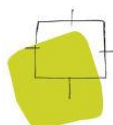
V A S T G E S T E L D

Inhoud

Toelichting en bijlage
Regels en bijlagen
Verbeelding

Separaat bijgevoegd:
- Cultuurhistorisch basisonderzoek
- Ecologische Atlas Weststellingwerf

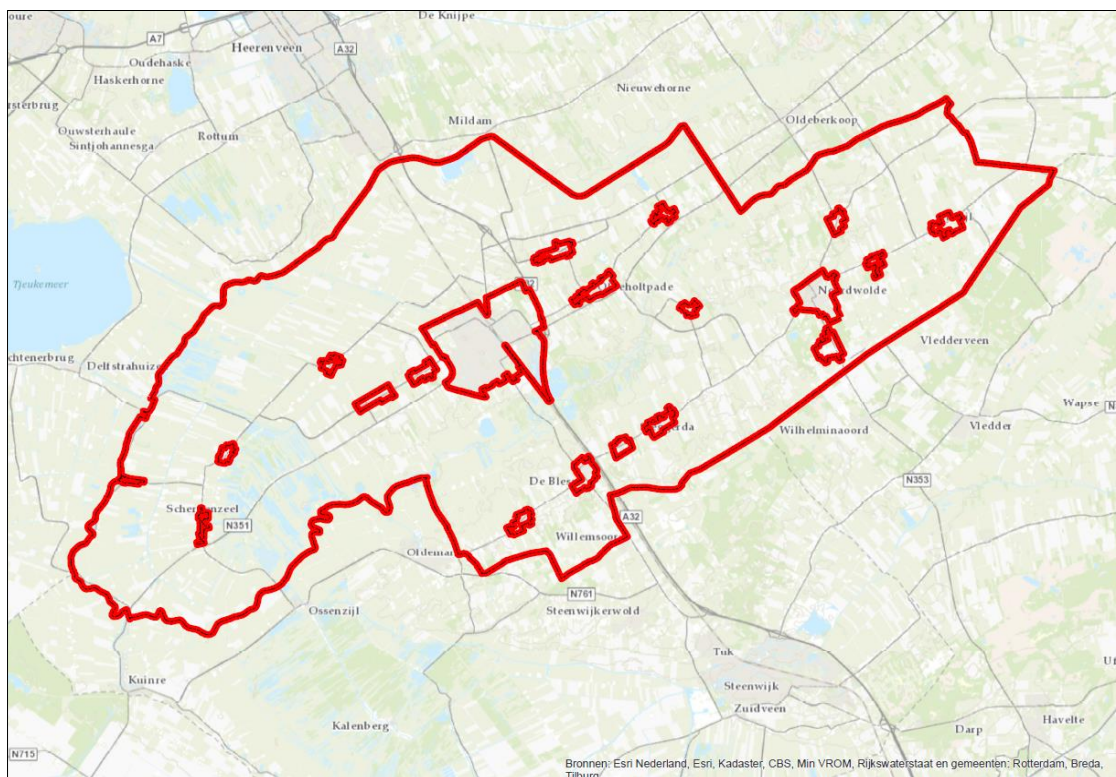
1 juni 2016
Projectnummer 267.00.00.06.06

Ideeën voor een plek

Toelichting

Plangrens

Inhoudsopgave

1	Inleiding	11
1.1	Aanleiding	11
1.2	Plangebied	12
1.3	Doelstelling en karakter	12
1.4	Geldende bestemmingsplannen	13
1.5	Basisuitgangspunten	14
1.6	Inventarisatie	14
1.7	Plan-m.e.r.-plicht	15
1.8	Passende beoordeling	16
1.9	Leeswijzer	17
2	Gebiedsbeschrijving	19
2.1	Introductie	19
2.2	Het landschap	20
2.2.1	Woudontginningen	21
2.2.2	Heideontginningen	22
2.2.3	Essenlandschap	23
2.2.4	Veenpolders	24
2.2.5	Hoogveenontginningen	25
2.2.6	Beekdal	27
2.3	Cultuurhistorie	28
2.3.1	Lijnen en structuren	28
2.3.2	Bijzondere plekken	29
2.3.3	Bouwwerken in het landschap	29
2.3.4	Bijzondere gebieden	31
2.4	Cultuurhistorische en landschappelijke waardebeoordeling	33
2.5	De natuur	35
2.5.1	Gebieden met ecologische waarden	35
2.5.2	Beschermde soorten	40
2.6	De landbouw	44
2.7	Wonen	45
2.8	Niet-agrarische bedrijvigheid	46
2.9	Recreatie	47
2.10	Diverse overige functies	48
2.11	Verkeer en infrastructuur	48
3	Ruimtelijk beleidskader	51
3.1	Rijksbeleid	51
3.1.1	Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte	51
3.1.2	Besluit algemene regels ruimtelijke ordening	51
3.1.3	Beleid plattelandswoningen	52
3.2	Provinciaal beleid	52

	3.2.1	Streekplan Fryslân 2007	52
	3.2.2	Provinciale Verordening Romte	55
3.3		Gemeentelijk beleid	55
	3.3.1	Structuurplan Weststellingwerf 2000-2015	55
	3.3.2	Werfboek Weststellingwerf	57
	3.3.3	Nota's van Uitgangspunten	58
	3.3.4	Notitie herziening verfijning verblijfsrecreatie (kampeerbeleid)	59
	3.3.5	Welstandsnota	60
	3.3.6	Gemeentelijk Verkeers- en Vervoerplan	60
	3.3.7	Klimaatbeleidsplan 2010-2020	61
4		Planologische en milieukundige beperkingen	63
	4.1	Bodemkwaliteit	63
	4.2	Waterbeheer (watertoets)	64
	4.3	Cultuurhistorie	67
	4.4	Archeologie	68
	4.5	Natuur	73
	4.6	Lucht	75
	4.7	Geluid	76
	4.7.1	Wegverkeerslawaaï	76
	4.7.2	Railverkeerslawaaï	77
	4.7.3	Industrielawaaï	78
	4.8	Externe veiligheid	79
	4.9	Bedrijfshinder	86
	4.10	Kabels en leidingen	88
	4.10.1	Hoogspanningsleidingen	88
	4.10.2	Hoofdwaterleidingen	89
	4.10.3	Andere leiding	90
5		Resultaten uit het planMER	91
	5.1	Algemeen	91
	5.2	Voornemen	91
	5.3	Alternatieven	92
	5.4	Stikstofdepositie	92
	5.5	Geur	94
6		Juridische opzet	95
	6.1	Algemeen	95
	6.2	Bestemmingsplanprocedure	96
	6.3	Structuur van de regels	97
	6.4	Toelichting op de bestemmingen	97
	6.4.1	Enkelbestemmingen	98
	6.4.2	Dubbelbestemmingen	102
7		Uitvoerbaarheid	105
	7.1	Algemeen	105

7.2	Economische uitvoerbaarheid	105
7.2.1	Grondexploitatie	105
7.2.2	Overige kosten	106
7.2.3	Planschade	106
7.3	Maatschappelijke uitvoerbaarheid	106

Bijlage

Inleiding

1.1

Aanleiding

Sinds de invoering van de Wet ruimtelijke ordening (Wro) in 2008 is de wettelijke verplichting voor gemeenten ingesteld om bestemmingsplannen actueel te houden. Op grond van de in deze wet opgenomen actualiseringsplicht mogen bestemmingsplannen vanaf 1 juli 2013 niet ouder dan 10 jaar zijn. De geldende bestemmingsplannen buitengebied voor het landelijk gebied van de gemeente Weststellingwerf zijn thans verouderd. Deze bestemmingsplannen dienen te worden geactualiseerd om te kunnen voldoen aan de actualiseringsplicht. Dit vindt onder meer met voorliggend bestemmingsplan plaats.

ACTUALISERINGSPLICHT

In het verleden zijn bovendien voor diverse nieuwe perceelsgebonden ruimtelijke ontwikkelingen afzonderlijke bestemmingsplannen dan wel ruimtelijke onderbouwingen in het kader van vrijstellingsprocedures opgesteld. Zaak is om nu te komen tot een actualisatie en standaardisatie van de verschillende planologische regelingen (afgemeten aan het beleid van zowel Rijk, provincie als gemeente) en de afstemming van de regelingen en het vergunde in diverse delen van het plangebied.

Dit bestemmingsplan is daarnaast aangepast naar aanleiding van een tussenuitspraak van de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State met als kenmerk 201501041/1/R4. In de uitspraak geeft de Afdeling toepassing aan de bestuurlijke lus. Het voorliggende bestemmingsplan is dan ook een reparatie van het oorspronkelijke Bestemmingsplan buitengebied 2014 zoals dat op 1 december 2014 is vastgesteld. Delen van de verbeelding en regels zijn vernietigd en worden deels vervangen door het voorliggende bestemmingsplan.

AFDELING BESTUURS-
RECHTSPRAAK VAN DE
RAAD VAN STATE

De vernietiging van plandelen op de verbeelding is zichtbaar doordat deze plandelen geen onderdeel meer uitmaken van het voorliggende bestemmingsplan. Hiervoor zijn zogenoemde “witte vlekken” in het digitale bestemmingsplan opgenomen. Op deze plandelen is de voorheen geldende beheersverordening Buitengebied Weststellingwerf van toepassing.

In de regels van het voorliggende bestemmingsplan is de vernietiging en vervanging van regels inzichtelijk gemaakt door **geel gearceerde tekstdelen**. Daar waar de regels alleen zijn vernietigd, zijn de betreffende tekstgedeelten voorzien van ~~doorhalen~~.

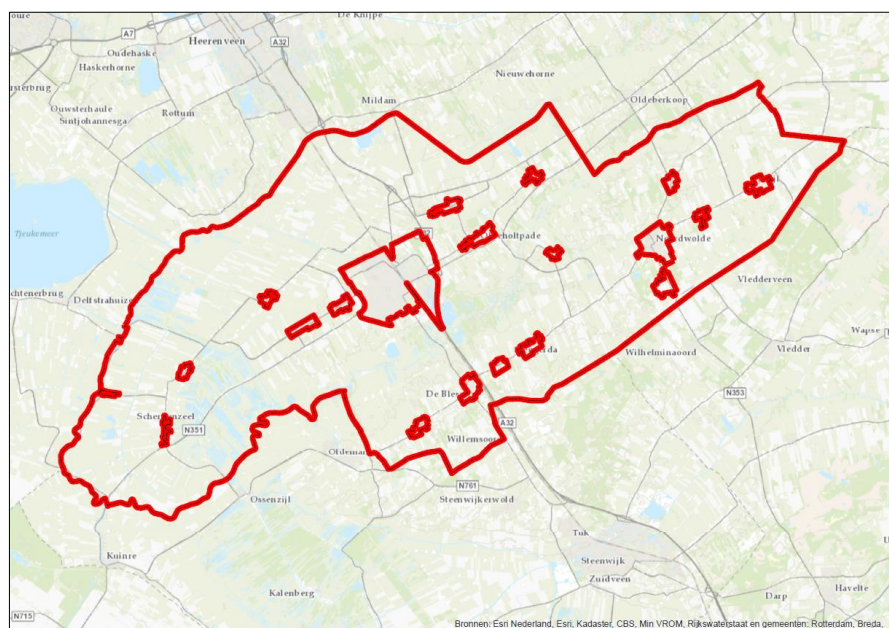
Voor een nadere toelichting op de inhoudelijke verwerking van de uitspraak wordt verwezen naar de uitspraak zelf, die als bijlage bij deze toelichting is opgenomen.

1.2

Plangebied

Het plangebied van dit bestemmingsplan heeft betrekking op het gehele buitengebied van de gemeente Weststellingwerf, inclusief de agrarische bedrijfspercelen. Voor alle agrarische bedrijfspercelen in het buitengebied is weliswaar de “Beheersverordening agrarische percelen Buitengebied Weststellingwerf” opgesteld en vastgesteld op 1 juli 2013, maar deze beheersverordening wordt nu met dit bestemmingsplan herzien.

In figuur 1 is het plangebied weergegeven waarvoor met behulp van dit bestemmingsplan wordt voorzien in een nieuwe planologisch-juridische regeling. De kleine rode vlakken binnen de gemeentegrens betreffen de dorpen en velden buiten dit bestemmingsplan.

Figuur 1. Begrenzing van het plangebied

De exacte begrenzing van voorliggend bestemmingsplan is als “plangrens” aangegeven op de verbeelding van dit bestemmingsplan.

1.3

Doelstelling en karakter

Het ruimtelijk beleid van de gemeente is met name gericht op het behoud en waar mogelijk de versterking van de ruimtelijke kwaliteit en de diverse onderkende waarden in de gemeente Weststellingwerf.

Vanuit die keuze is dit bestemmingsplan een op beheer gericht plan en is conserverend van aard. Het bestemmingsplan is dan ook bedoeld voor het bieden van de planologisch-juridische basis voor het gebruik, de bouw- en de inrichtingsmogelijkheden van vooral de bestaande functies in het buitengebied.

1.4

Geldende bestemmingsplannen

Voorliggend bestemmingsplan vormt grotendeels de herziening van het bestemmingsplan Buitengebied dat is vastgesteld in 1988 en deels is herzien in 1995. In tabel 1 is een totaaloverzicht gegeven van de bestemmingsplannen en projectbesluiten die met voorliggend bestemmingsplan worden herzien.

Tabel 1. Ruimtelijke plannen die met dit bestemmingsplan worden herzien

Ruimtelijke plannen	Vastgesteld	Goedgekeurd
Bestemmingsplan Industrierrein De Blesse	18 december 1978	14 mei 1979
Bestemmingsplan Spokedam 1	23 november 1981	17 januari 1983
Bestemmingsplan Rijksweg 32	23 januari 1984	23 augustus 1984
Bestemmingsplan Buitengebied	20 juni 1988	24 januari 1989
Bestemmingsplan Buitengebied, herziening 1995	20 oktober 1997	12 mei 1998
Bestemmingsplan Schapendrift 4-6 te Zandhuizen	3 september 2007	8 november 2007
Bestemmingsplan Grindweg 103 Munnekeburen	14 september 2009	n.v.t.
Bestemmingsplan Scheltingapolder	13 september 2010	n.v.t.
Bestemmingsplan Noordwolde - Jokweg 10	13 september 2010	n.v.t.
Bestemmingsplan Scheltingapolder	13 september 2010	n.v.t.
Bestemmingsplan mijnbouwlocatie Vinkega	7 maart 2011	n.v.t.
Bestemmingsplan mijnbouwlocatie De Hoeve	4 juli 2011	n.v.t.
Bestemmingsplan Grindweg 150b Munnekeburen	19 september 2011	n.v.t.
Bestemmingsplan Hooltpad 1 t/m 7 te Oosterstreek	6 februari 2012	n.v.t.
Bestemmingsplan Zandhuizen Oldeberkoperweg 23	2 september 2013	n.v.t.
Bestemmingsplan Molen De Rietvink	3 maart 2014	n.v.t.
Bestemmingsplan "Buitengebied, Herziening 1995", Partiele herziening molenbeschermingszone molen De Rietvink te Nijetrijne	3 maart 2014	n.v.t.
Bestemmingsplan Noordwolderweg 19 te Vinkega	6 oktober 2014	n.v.t.
Projectbesluit Langelilleweg 2 te Langelille	22 december 2011	n.v.t.
Projectbesluit Steggerdaweg 71 te Steggerda	20 april 2011	n.v.t.

Naast de hiervoor genoemde ruimtelijke plannen zijn ook verschillende ander-soortige ruimtelijke besluiten die het afgelopen decennium in het plangebied zijn genomen (vrijstellingsprocedures, wijzigingsplannen, afwijkingbesluiten, etc.) bij het opstellen van voorliggend bestemmingsplan betrokken.

Dit bestemmingsplan is in hoge mate actualiserend van aard en gaat in hoofdzaak uit van voortzetting van de reeds bestaande situatie. Ruimtelijke ontwikkelingen die op grond van bovengenoemde geldende ruimtelijke plannen zijn

toegelaten, maar ook de overige niet genoemde ruimtelijke besluiten die in al die jaren zijn genomen, zijn in dit bestemmingsplan gecontinueerd.

1.5

Basisuitgangspunten

Met het oog op de ontwikkeling van het nieuwe bestemmingsplan voor het buitengebied zijn in de afgelopen jaren vier uitgangspuntennota's opgesteld. Deze uitgangspuntennota's vormen het voorstadium van het bestemmingsplan waarin het ruimtelijk beleid voor het landelijk gebied van de gemeente Weststellingwerf voor de komende 10 jaar wordt bepaald. Het gaat om de volgende nota's:

- *“Nota van uitgangspunten / Agrarisch”* (vastgesteld op 13 september 2010);
- *“Nota van uitgangspunten / Functieverandering en -verbreding”* (vastgesteld op 12 december 2011);
- *“Nota van uitgangspunten / Groene functies”* (vastgesteld op 4 juni 2012);
- *“Nota van uitgangspunten / Rode functies”* (vastgesteld op 4 juni 2012).

De uitgangspuntennota's vormen de basis voor het nieuwe bestemmingsplanbeleid voor het landelijk gebied van Weststellingwerf. Sinds de vaststelling hebben de hiervoor weergegeven nota's overigens ook de gemeentelijke beleidsbasis voor individuele verzoeken om planologische medewerking gevormd op die momenten waarin een geldend bestemmingsplan niet in een gewenste ontwikkeling voorzag.

1.6

Inventarisatie

Het Besluit ruimtelijke ordening (Bro) bepaalt in artikel 3.1.6 dat het bestemmingsplan vergezeld gaat van een toelichting, waarin onder meer de uitkomsten van het met toepassing van artikel 3:2 van de Algemene wet bestuursrecht (Awb) verrichte onderzoek zijn vermeld. Het gaat hier om het onderzoek naar de bestaande situatie in het plangebied.

In het kader van deze onderzoeksplicht is een bureaustudie gedaan naar alle percelen in het plangebied. Hiertoe zijn de digitale bestanden bestudeerd die binnen de gemeentelijke organisatie beschikbaar zijn en voor dit doel gebruikt mogen worden. Het betreft de gegevens voor zover die in 2012 bekend waren, uit:

- de Gemeentelijke Basisadministratie (GBA);
- de milieuvergunningen die in het kader van de Wet milieubeheer of de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo) voor de activiteit

milieu zijn verleend en de meldingen op grond van het Besluit landbouw milieubeheer;

- gegevens uit de administratie die in het kader van de Wet onroerende zaakbelasting (Woz) zijn verzameld;
- de geldende bestemmingsplannen en overige ruimtelijke besluiten;
- de Grootchalige Basiskaart Nederland (GBKN);
- het kadaster;
- de luchtfoto die de actuele situatie van het buitengebied van Weststellingwerf weergeeft.

De uitgevoerde inventarisatie van het buitengebied heeft de basis voor de verbeelding van het nieuwe bestemmingsplan buitengebied gevormd. Om een kwalitatief goede verbeelding te maken, heeft de gemeente Weststellingwerf alle inwoners en gebruikers van de bebouwde percelen in het buitengebied aangeschreven om de inventarisatie van de gemeente controleren. In november 2012 en januari 2013 is daarom door de gemeente naar vrijwel alle (ruim 2.400) adressen in het buitengebied een brief gestuurd over de inventarisatie van de functies van het buitengebied. De aangeschreven bewoners zijn hiermee in de gelegenheid gesteld om op de inventarisatie te reageren, mocht deze niet correct zijn.

In het kader van de inventarisatie van het buitengebied zijn tevens diverse documenten opgesteld die als basis voor dit bestemmingsplan hebben gediend. Het gaat daarbij om een ecologische atlas, een onderzoek naar de archeologische waarden in het gebied en een cultuurhistorisch basisonderzoek.

BASISONDERZOEK

Op grond van de uitgevoerde inventarisatie en de daarop binnengekomen correcties is voorliggend bestemmingsplan (toelichting, verbeelding en regels) opgesteld.

Dit bestemmingsplan is digitaal raadpleegbaar uitgevoerd. Het digitale plan verschaft de burger 'online' informatie omtrent het bestemmingsplan. Bovendien is de digitale versie bedoeld voor uitwisseling van gegevens binnen de gemeente en met andere overheidsinstanties. De digitale plannen zijn per 1 januari 2010 verplicht op grond van de Wro.

1.7

Plan-m.e.r.-plicht

Op basis van de Wet milieubeheer kan een bestemmingsplan m.e.r.-(beoordelings)plichtig zijn. Daarvan is sprake indien het volgende aan de orde is:

1. Indien het bestemmingsplan activiteiten of ontwikkeling mogelijk maakt waarmee drempelwaarden uit het Besluit m.e.r. kunnen worden overschreden, is het noodzakelijk dat het bestemmingsplan wordt begeleid door een planMER.

2. Tevens geldt dat wanneer het bestemmingsplan activiteiten mogelijk maakt of daarvoor het kader biedt en het aannemelijk is om te verwachten dat een passende beoordeling op grond van de Natuurbeschermingswet dient te worden uitgevoerd, dan is het bestemmingplan Buitengebied plan-m.e.r.-plichtig.

Tot 1 april 2011 was er voor het plangebied geen sprake van m.e.r.-(beoordelings)plicht. Per 1 april 2011 is een wijziging doorgevoerd in het Besluit milieueffectrapportage. De wijziging van de zogenaamde D-lijst uit het Besluit m.e.r. heeft ertoe geleid dat grote melkveehouderijbedrijven worden beschouwd als m.e.r.-beoordelingsplichtige activiteiten. De bedoelde wijziging van de D-lijst betreft de toevoeging van de volgende activiteit:

- het oprichten, wijzigen of uitbreiden van veehouderijbedrijven met 200 of meer stuks melk- en kalfkoeien en/of zoogkoeien ouder dan 2 jaar en met 140 stuks of meer vrouwelijk jongvee tot 2 jaar;
- het oprichten, wijzigen of uitbreiden van veehouderijbedrijven met 340 of meer stuks vrouwelijk jongvee tot 2 jaar.

Bovenop het geldende bouwvlak van de reeds vergunde bouwvlak uit het “oude” bestemmingsplan, kiest de gemeente Weststellingwerf er in dit bestemmingsplan voor om onder voorwaarden extra bebouwingsruimte te bieden aan veehouderijbedrijven. Deze situatie biedt dan de mogelijkheid tot het realiseren van grote (melk)veehouderijbedrijven die na het in werking treden van de nieuwe D-lijst m.e.r.-beoordelingsplichtig zijn geworden. Het nieuwe bestemmingsplan wordt in dat geval kaderstellend voor deze ontwikkeling en wordt als gevolg daarvan plan-m.e.r.-beoordelingsplichtig.

Dat geldt overigens ook in de situatie waarin het bestemmingsplan deze ruimte nu al geeft. Dit blijkt uit de uitspraak van het Europese Hof van Justitie met betrekking tot de Amsterdamse Afrikahaven (Ruigoord).

De gemeente Weststellingwerf kiest er voor om het geldend beleid voor de intensieve veehouderij in hoofdlijn voort te zetten. Door cumulatie van nog niet ingevulde mogelijkheden tot uitbreiding of oprichting van intensieve veehouderij als nevenactiviteit bij een agrarisch bedrijf kan evenwel sprake zijn van een m.e.r.-(beoordelings)plicht van intensieve veehouderijactiviteiten. Als gevolg hiervan dienen de milieueffecten van intensieve veehouderij in het kader van een plan-m.e.r. beoordeeld te worden. De intensieve veehouderij dient eveneens bij de beoordeling van de cumulatie van milieueffecten van de veehouderij te worden betrokken.

1.8

P a s s e n d e b e o o r d e l i n g

Wanneer het bestemmingsplan ontwikkelingen toestaat die ertoe kunnen leiden dat niet met wetenschappelijke zekerheid kan worden vastgesteld dat deze ontwikkelingen geen significant negatieve effecten zullen hebben op Natura

2000-gebied(en), dan zal (ook) een passende beoordeling in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998 moeten worden opgesteld. Wanneer op basis van de Natuurbeschermingswet 1998 een passende beoordeling moet worden opgesteld, dan dient op grond van de Wet milieubeheer ook een plan-m.e.r. te worden doorlopen.

Er liggen meerdere Natura 2000-gebieden in en rond de gemeente waarop de ontwikkelingen effect kunnen hebben. In het kader van de plan-m.e.r. dient te worden uitgesloten of deze effecten significant negatief kunnen zijn. De passende beoordeling is als hoofdstuk in het bij dit bestemmingsplan behorende planMER opgenomen.

1.9

Leeswijzer

In overeenstemming met het Bro vormt de toelichting een onderbouwing voor het feitelijke bestemmingsplan, bestaande uit een verbeelding en regels. De opbouw van deze toelichting is als volgt:

- Na deze inleiding is in hoofdstuk 2 nader ingegaan op de gebiedsbeschrijving waarin een beschrijving van de huidige ruimtelijke en functionele structuur van het plangebied is gegeven.
- Hoofdstuk 3 behandelt het relevante beleid op rijks-, provinciaal en gemeentelijk niveau.
- De rapportage van omgevingsaspecten uit planologisch en milieukundig oogpunt is in hoofdstuk 4 opgenomen. Omdat het hier gaat om een in hoofdzaak conserverend bestemmingsplan, is de onderzoeksverplichting in beginsel beperkt.
- In hoofdstuk 5 is een korte beschrijving van het juridische systeem en de procedure van het bestemmingsplan opgenomen.
- In hoofdstuk 6 is een nadere toelichting gegeven op de in dit bestemmingsplan gehanteerde bestemmingen.
- De economische en maatschappelijke uitvoerbaarheid is tot slot in hoofdstuk 7 aangetoond.

G e b i e d s - b e s c h r i j v i n g

2

2.1

Introd uctie

Bij de beschrijving van de huidige situatie kan worden uitgegaan van een ruimtelijke en functionele benadering van de diverse functies, zoals de agrarische en ecologische functie en woon-, werk- en verkeersfuncties, die in het plangebied voorkomen. Al die activiteiten dienen een plaats en zo nodig ontwikkelingsruimte te krijgen. Er is een onderscheid te maken tussen functies die een sterke relatie met het buitengebied hebben ('basisfuncties') en de functies die minder sterk aan het buitengebied zijn gebonden ('toegevoegde functies').

De basisfuncties zijn:

- de omgevingsfunctie, oftewel het landschap (en de betekenis hiervan voor het menselijk welzijn ten aanzien van culturele ontwikkeling, herkenbaarheid, eigenheid);
- de ecologische functie, oftewel de natuur (betreffende het onderlinge samenspel tussen biotische en abiotische factoren);
- de productiefunctie, oftewel de landbouw.

Tot de toegevoegde functies behoren:

- wonen;
- niet-agrarische bedrijvigheid;
- recreatie;
- verkeer en infrastructuur.

Van de voornoemde functies is de ecologische over het algemeen een tamelijk 'stabiele' functie met relatief weinig veranderingen. Bovendien verlopen deze gestaag. Er kunnen echter ook meer dynamische ontwikkelingen optreden, zoals vormen van gestuurde natuurontwikkeling. Veranderingen in de omgevingsfunctie (het landschap) komen steeds vaker voor; ze kunnen soms in een relatief hoog tempo plaatsvinden.

Bij de overige 'dynamische' functies (als landbouw, recreatie, verkeer en infrastructuur) doen zich regelmatig maatschappelijke ontwikkelingen voor. Bovendien is er ook in toenemende mate sprake van druk op delen van het buitengebied door deze nieuwe functies.

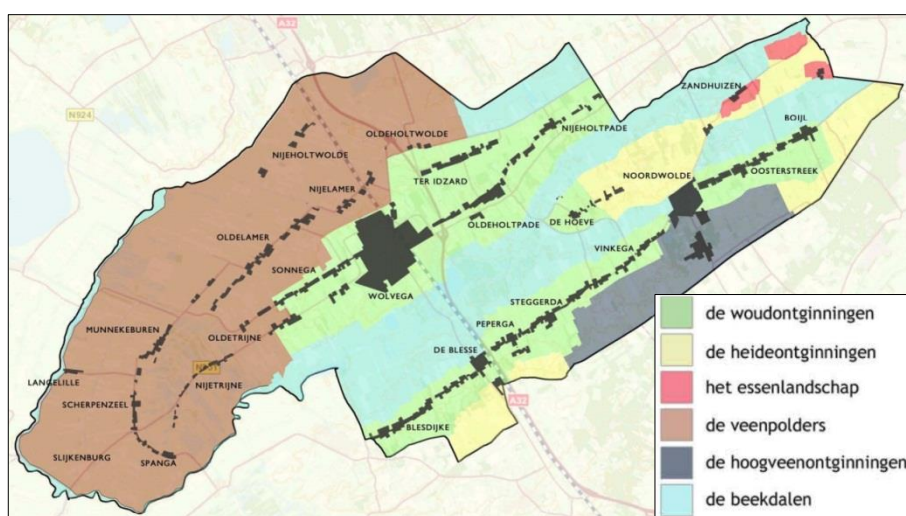
In het navolgende is de huidige functionele en ruimtelijke structuur van het landelijke gebied van Weststellingwerf op basis van bovengenoemde functies

geschetst. De omschrijving van het landschap en cultuurhistorie is ontleend aan het “Cultuurhistorische basisonderzoek”¹.

2.2

Het landschap

De boeiende ontwikkelingsgeschiedenis van Weststellingwerf is voor een groot deel nog afleesbaar in het landschap. Een landschap dat als zeer aantrekkelijk en gevarieerd kan worden getypeerd: van zanderig en hoog in het oosten naar weinig en nat in het westen, met twee kenmerkende beekdalen. Het landschap kan in verschillende landschapstypen worden onderscheiden die in figuur 2 zichtbaar zijn gemaakt.

Figuur 2. Landschapstypologie

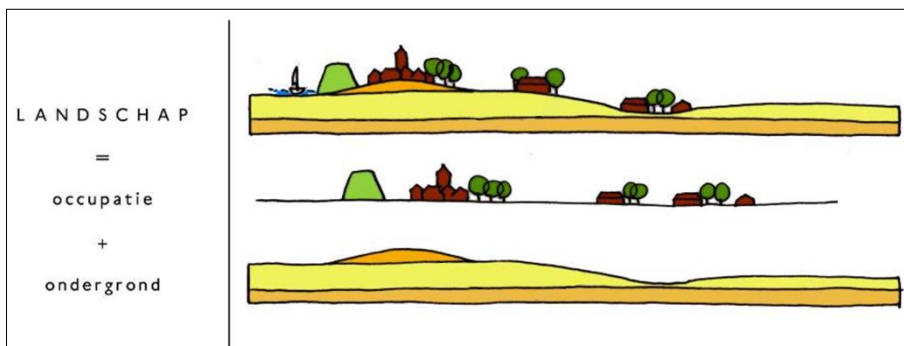
Deze verschillende landschappen ontstaan niet zomaar, maar zijn een combinatie van de natuurlijke ondergrond en de ingrepen die de mens in de loop van de eeuwen heeft gedaan (zie figuur 3).

De natuurlijke ondergrond is het resultaat van abiotische processen van en in water, bodem en lucht. Deze processen zijn tienduizenden jaren geleden al begonnen. Onder andere in de geomorfologie, het bodempatroon en het waterstelsel komt dit naar voren.

De occupatielaag heeft vorm gekregen door de mens. Deze laag bevat alle sporen van menselijke activiteit. Uiteraard heeft de mens bij het bouwen van nederzettingen en bij het aanleggen van wegen en spoorlijnen aanvankelijk gebruik gemaakt van de mogelijkheden die de natuurlijke ondergrond hem bood. De onderliggende laag is daarmee voorwaardenscheppend voor de bovenlig-

¹ “Cultuurhistorisch basisonderzoek ten behoeve van de herziening van bestemmingsplan Buitengebied”, BügelHajema, 267.00.00.06.05, 19 oktober 2012.

gende occupatielaag. Het hedendaagse landschap laat nog steeds die wisselwerking tussen menselijke ontwikkelingen en natuurlijke processen zien.

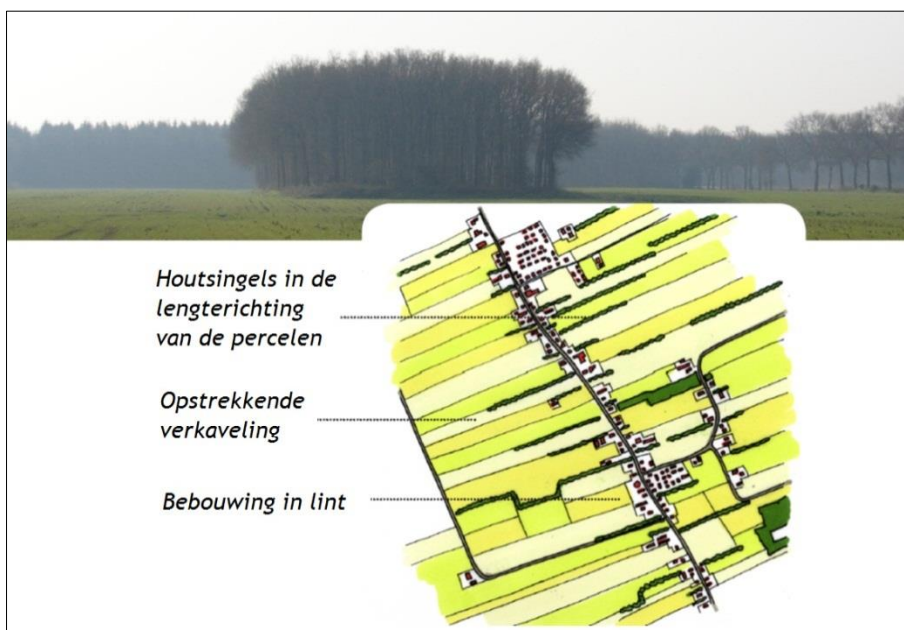

Figuur 3. Landschappelijke opbouw in lagen

In de navolgende paragrafen is nader op de landschapstypologie van Weststellingwerf ingegaan.

2.2.1

Woudontginningen

Het landschappelijk raamwerk van de woudontginningen wordt gevormd door ontginningslinten met haaks daarop staande houtsingels en bosstroken in de ontginningsrichting. De houtsingels en bosstroken komen afwisselend en in verschillende breedtes, lengtes en dichtheden voor. Het patroon levert een zeer afwisselend en kleinschalig besloten landschapsbeeld op. Algemeen kan worden gesteld dat de singels in de woudontginningen door achterstallig onderhoud in verval dreigen te raken. De overgangen naar meer open gebieden, bijvoorbeeld beekdalen, hebben een rafelig karakter (geen scherpe grens maar geleidelijk) doordat de singels en bosstroken in afwisselende lengten doorlopen

tot aan het open gebied. Deze gevarieerde overgangen zijn kenmerkend voor de woudontginningen. Gemeentelijke laan- en wegbeplantingen langs de parallelle wegen en dwarswegen vormen belangrijke beplantingen voor het raamwerk van deze structuur.

Dorpsranden/dorpstypen

HUDIGE
KARAKTERISTIEK

De lineaire bebouwingslinten volgen de zandrug en zijn in de dorpskern vaak buiten het lint uitgegroeid. De oudere en vaak dichtere bebouwingslinten liggen grotendeels langs de binnenweg, die het hoogste deel van de dekzandrug volgt. De wat jongere bebouwingslinten volgen de buitenweg, die op de overgang van zandrug naar beekdal liggen.

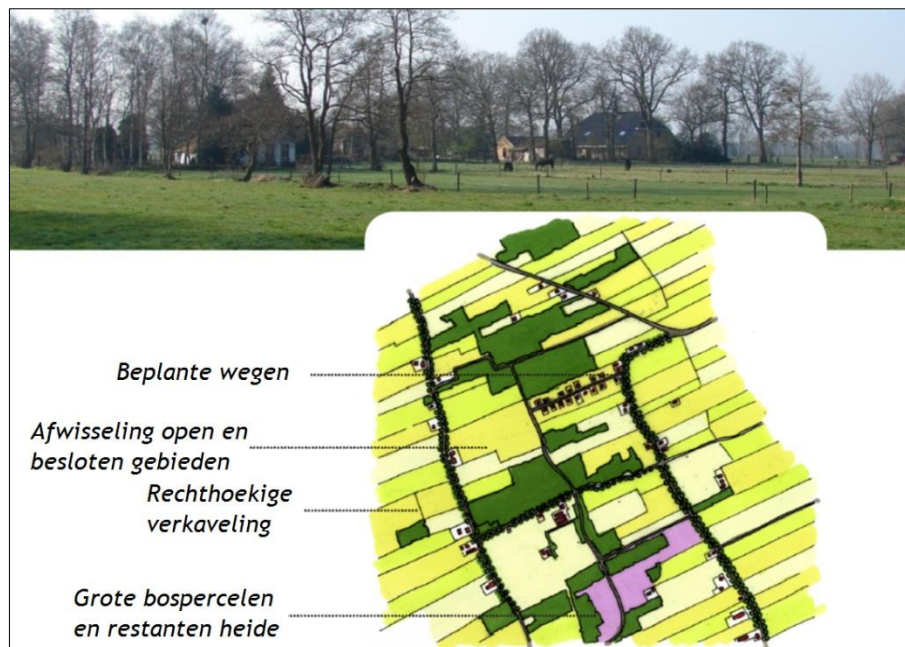
Erfinrichting

HUDIGE
KARAKTERISTIEK

Houtsingels langs een perceelsgrens lopen door tot op het erf. Beplantingsstructuren zijn bij voorkeur zoveel mogelijk dwars op het lint gesitueerd (meelopend met de verkavelingsrichting) zodat de gerichtheid van het landschap wordt versterkt. Erfbeplanting in stroken vormt een eenvoudig middel om de opstreckende verkaveling te benadrukken. Afhankelijk van de waterhuishoudkundige situatie, bij voorkeur eik, berk op de drogere delen en els, es op de nattere delen toepassen. Ook horen hoogstamfruitbomen en solitaire bomen als linde, es, kastanje en beuk op het erf thuis.

2.2.2

Heideontginningen

Bij de grootschalige heideontginningen wordt gestreefd naar behoud van de karakteristieken: kleinschalige blokverkaveling, wegbeplantingen en verspreide erven met erfbeplanting. Ook houtwallen, heideterreintjes, reliëf, elzensingels op natte delen, pingoruïnes en dobben dienen duurzaam in stand te worden

gehouden. Zandwegen dienen onverhard te blijven, omdat ze kenmerkend zijn voor het landschapsbeeld.

Erfinrichting

Doordat ontginning relatief kort geleden plaatsvond, komen er geen oude dorpsstructuren binnen de heideontginningen voor. De bebouwing binnen de heideontginningen liggen verspreid over het gebied.

Grootschalige heideontginning

De heideontginning in de as De Blesse/Noordwolde is overwegend grootschalig open, door ruilverkaveling zo gevormd.

De verspreid liggende (bedrijfs)bebouwing (met gedeeltelijk grote loodsen) is relatief jong en fors van omvang. De bebouwing bepaalt veelal het beeld van het landschap. De beplanting bestaat uit singels, erfbosjes en solitairen.

HUDIGE
KARAKTERISTIEK

Besloten heideontginning

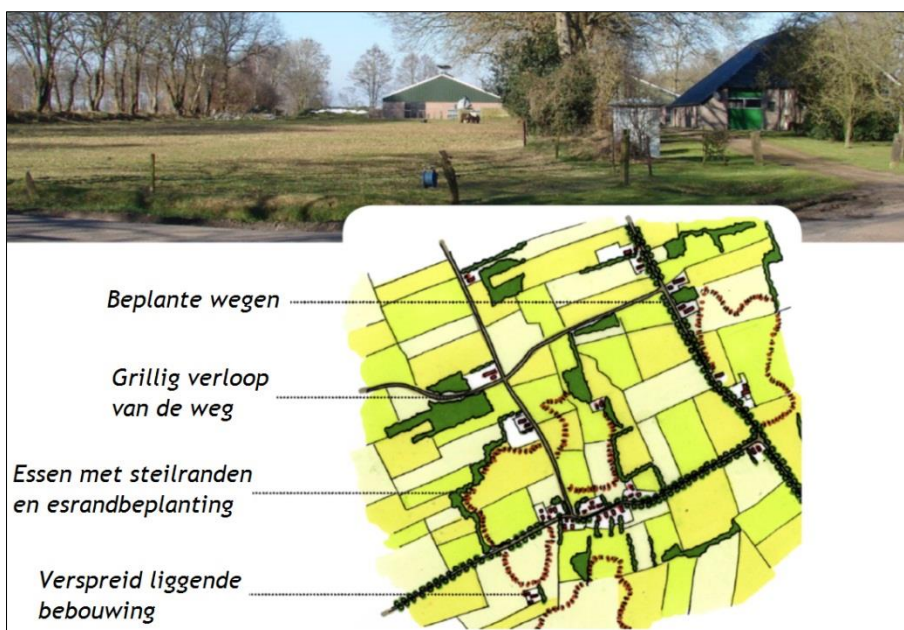
Het landschap van de heideontginningen in de as De Hoeve/Zandhuizen, ten noorden van Noordwolde, is redelijk besloten en gevarieerd. De ontginning ervan heeft ook veelal op kleinere schaal plaatsgevonden. Hierdoor zijn er ook restanten heide, deels bebost, aanwezig.

De verspreid liggende bebouwing is kleinschaliger van karakter (o.a. arbeiderswoningen) en vaak gelegen in bosrijk gebied.

HUDIGE
KARAKTERISTIEK

2.2.3

Essenlandschap

Het essenlandschap vormt een waardevol oud cultuurlandschap met kenmerkende steilranden, houtwallen, singels en hier en daar nog voorkomende

zandwegen. De structuren van de essen en kleinere kampen zijn nog deels herkenbaar. In Weststellingwerf gaat het om de ensembles van essen rond Zandhuizen, Rijsberkampen en Boekelte.

HUDIGE
KARAKTERISTIEK

Dorpsranden/dorpstypen

De esdorpen kenmerken zich door een stervormig uitwaaiierend wegen- en bebouwingspatroon dat samenhangt met de natuurlijke hoogteverschillen in het gebied. Rond de esdorpen liggen akkercomplexen. Doordat op en rond akkercomplexen nieuwbouwwijken zijn ontwikkeld, dreigen veel esdorpen hun karakteristieke vorm te verliezen.

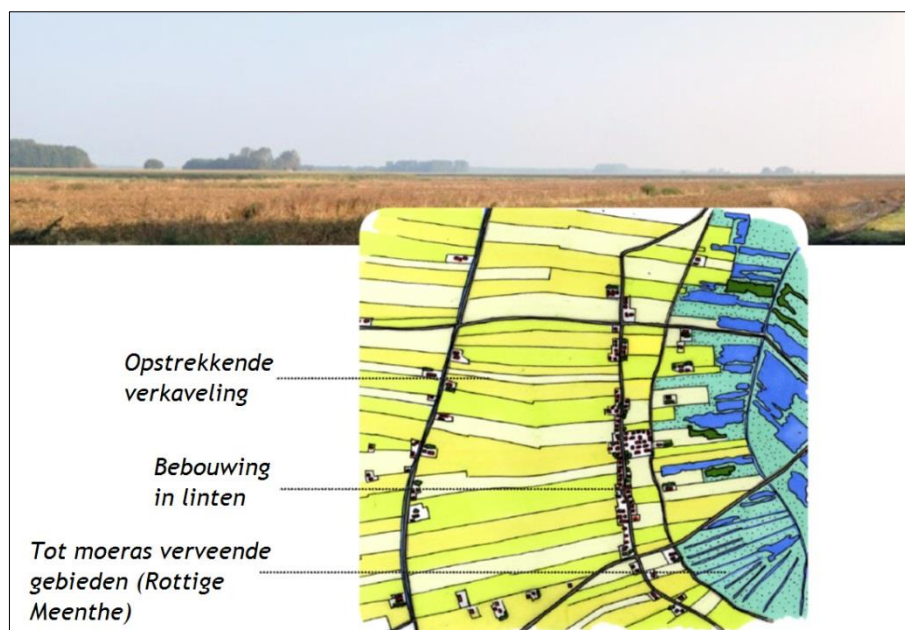
HUDIGE
KARAKTERISTIEK

Erfinrichting

Erfbeplanting in de vorm van kleine bosjes, houtsingels en houtwallen, als afscherming tussen het erf, de akkers en de weiden. Bij boerderijen is vaak een zware erfbeplanting van groepen eiken en geriefhoutbosjes aanwezig. De beplantingen vormen een samenhangend patroon waarin de bebouwing is opgenomen (sterke verweving).

2.2.4

Veenpolders

De openheid en grote maat/schaal van de polders vormen belangrijke, maar ook onder druk staande, karakteristieken. Het open en grazige karakter is niet alleen landschappelijk gezien, maar ook voor veel weidevogels een voorwaarde. Daarnaast vormen de randen van de verschillende poldereenheden, de dijken en kaden, belangrijke structuurlijnen in het landschap. De veenpolders bezitten enkele grote water- en moerasrijke natuurgebieden.

Dorpsranden/dorpstypen

De dorpen in de veenpolders bestaan uit halfopen tot besloten lintdorpen. De halfopen tot besloten lintdorpen vormen groene linten in het landschap. Daarnaast komen veel verspreid liggende boerderijen voor. De veenpolders van Weststellingwerf onderscheiden zich van die van Heerenveen en Opsterland door het voorkomen van open bebouwingslinten, waardoor de vrijstaande boerderijen, vaak met beplante erven, zich als losse puntelementen onderscheiden in het landschap. Deze forse erfbeplantingen in het open landschap leveren een monumentale situatie op en geven het gebied een eigen identiteit.

De relatief hoger gelegen, niet ontgonnen petgatencomplexen van de Rottige Meenthe en Brandemeer zijn gedeeltelijk weer verland en bosopslag van wilg, els en berk levert ter plaatse een besloten landschap op, vaak afgewisseld met kleinschalige open hooilanden.

Het opzetten van de grondwaterstand in de veenpolders leidt tot toename van de elzenopslag. In de open polders dient deze opslag actief te worden beheerd om de openheid te waarborgen. Langs de randen van de natuurgebieden de Rottige Meenthe en Brandemeer is de elzenopslag aanvaardbaar, omdat de openheid van de polders hierdoor niet verder wordt aangetast.

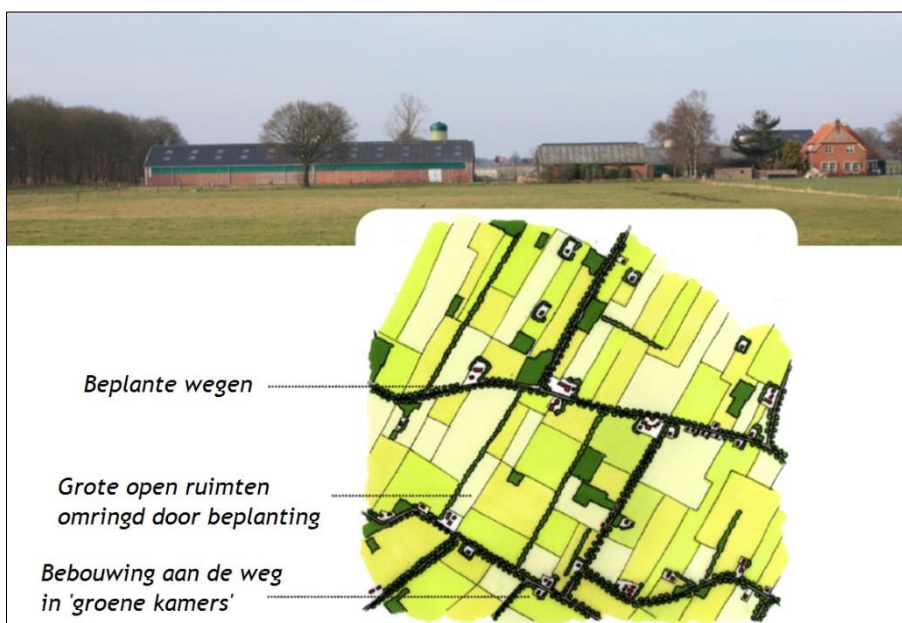
Erfinrichting

Het gaat om grote gebouwen van akkerbouwbedrijven die duidelijk geordend in het landschap liggen, wel of niet omringd door erfbeplanting en aan de voorzijde open. De bebouwingen (met erfbeplantingen) liggen als puntelementen in het open landschap.

HUIDIGE
KARAKTERISTIEK

2.2.5

Hoogveenontginningen

Binnen Zuidoost Friesland zijn drie verschillende typen hoogveenontginningen te onderscheiden met ieder hun eigen karakteristieke kenmerken:

- **Plaatselijk kleinschalige hoogveenontginningen**
Bij de kleinschalige hoogveenontginningen wordt gestreefd naar behoud van de kleinschaligheid die wordt gevormd door de kleinschalige structuur van sloten met singels, de opstreckende verkaveling, de lintbebouwing langs de vaarten en de laanbeplantingen. De singels versterken de gerichtheid van het landschap.
- **Hoogveenontginningen met wijken**
Voor de hoogveenontginningen met wijken wordt gestreefd naar het herkenbaar maken van de veenkoloniale ontginningsstructuur. Deze ontginningsstructuur wordt gevormd door een strak patroon van wijken die op gelijke afstand van elkaar liggen en het gebied een duidelijke systematische ordening geven. Vergroten van de herkenbaarheid van de wijken door het deels verwijderen van de opslag is landschappelijk gezien gewenst. Het streefbeeld is het her en der voorkomen van plukken beplanting langs de wijk. De vaarten en bebouwingslinten vormen als hoofdontginningsassen belangrijke structuurlijnen.
- **Grootschalige hoogveenontginningen**
Bij de grootschalige hoogveenontginningen speelt behoud van de openheid en de kenmerkende blokvormige verkavelingsstructuur een belangrijke rol. Ook hier is de systematische ordening kenmerkend. Wegbeplantingen langs rechte wegen geven structuur aan het gebied en dienen te worden hersteld. Erfbeplantingen op of rond erven dienen te worden gestimuleerd.

Het gebied ten zuidwesten van Noordwolde is bosrijk en besloten. Het bevat zowel kenmerken van heideontginningen (restanten van kleinschalige heidebewoning) als hoogveenontginningen (ontginningsas).

Dorpsranden/dorpstypen

Langs de veenvaarten (kleinschalige hoogveenontginningen met wijken) zijn veenkoloniale dorpen ontstaan met vele kleine arbeidershuisjes in een duidelijke ordening. Halfopen tot dichte linten aan beide zijden van de vaart met begeleidende laanbeplantingen. In dorpskernen zijn deze uitgegroeid tot buiten het lint.

Erfinrichting

Langs de slootkanten staan met name elzen die deels doorlopen tot op het erf. Hierdoor loopt de perceelsrandbeplanting over in de erfgransbeplanting. De singels zijn transparanter dan bij de woudontginningen. De monumentale bomen (linde, kastanje), die voor op het erf staan, steken als plukjes boven de elzen uit.

HUDIGE
KARAKTERISTIEK

HOOGVEENONTGINNINGEN
KLEINSCHALIG

Langs de wijken staan met name elzen die deels doorlopen tot op het erf. Hierdoor loopt de perceelsrandbeplanting over in de erfgransbeplanting. Doordat de wijken vaak aan één zijde of aan twee zijden beplant zijn, zijn de wijken vanaf de hoofdvaart slecht herkenbaar. De monumentale bomen (linde, kastanje), die voor op het erf staan, steken als plukjes boven de elzen uit.

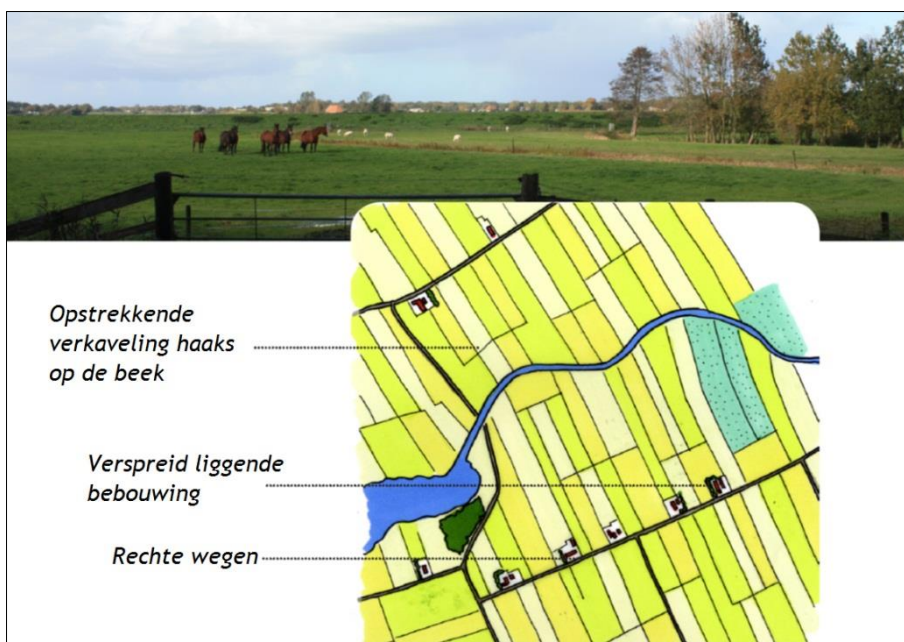
HOOGVEENONTGINNINGEN
MET WIJKEN

Het gaat om grote gebouwen van akkerbouwbedrijven die wel of niet omringd door erfbeplanting als puntelementen in het open landschap liggen.

HOOGVEENONTGINNINGEN
GROOTSCHALIG

2.2.6

Beekdal

De beekdalen zijn kenmerkend in het landschap. Sommige tonen nog een goed natuurlijk karakter (riet, ruigte, natte graslanden, wilgenstruweel en moerasbos) met kleinschalige gradiënten (o.a. reliëf, zandopduikingen, oude meanders). In Weststellingwerf gaat het vooral om de loop van De Lende en De Tsjonger.

De Lende

Het beekdal van De Lende kent een grote verscheidenheid aan natte graslanden, hooilanden, petgaten en broekbossen. Langs de middenloop van De Lende vindt in het kader van de gebiedsvisie Beekdal Linde natuurontwikkeling plaats in de vorm van onder andere riet- en ruigtelands, wilgenstruweel, verdere uitbreiding van een mozaïek van moerasbos en water.

De Tsjonger

Het betreft hier voor het grootste deel de benedenloop van De Tsjonger. Hier wordt ingezet op ontwikkeling van een natte ecologische verbinding. Dus een

vast boezempeil met aansluitend zo natuurlijk mogelijke oeverlanden. Ontwikkeling van water, moeras, riet- en ruigtezones passen in het landschapsbeeld.

2.3

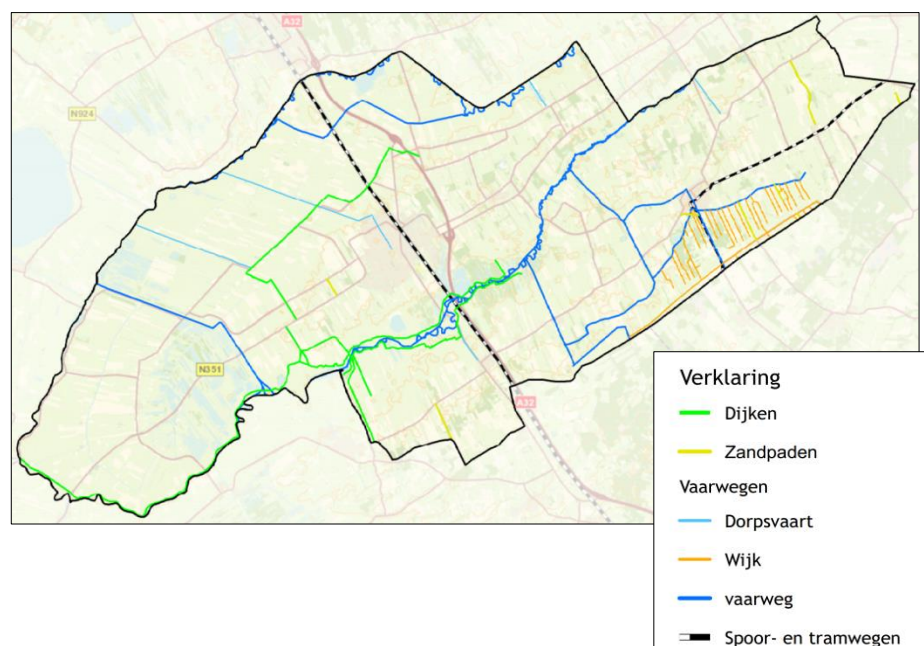
Cultuurhistorie

In voorgaande zijn de kenmerken van de verschillende landschapstypen in de gemeente aan de orde geweest. Wat betreft de ontwikkelingsgeschiedenis van het landschap zijn ook de diverse in het verleden ontstane cultuurhistorische sporen van belang. Dit is bestudeerd op basis van de in de hiernavolgende gehanteerde driedeling betreffende lijnen/structuren, bijzondere plekken en bouwwerken. Tot slot is ingegaan op enkele bijzondere en cultuurhistorisch waardevolle gebieden in de gemeente.

2.3.1

Lijnen en structuren

Bij lijnen en structuren gaat het om inrichtingsaspecten die door het gebied heen lopen en een bijzonder karakter hebben. In Weststellingwerf gaat het daarbij om de cultuurhistorisch kenmerkende dijken en de kenmerkende watergangen. Dit is in figuur 4 weergegeven. Wat de watergangen betreft; de lijnen vallen hier deels samen met de gemeentegrens. Verder gaat het hier om oude dorpsvaarten (schipsloten), kanalen en wijken. Ook is gekeken naar bijzondere infrastructuurpatronen zoals spoor- en tramwegen maar ook zandwegen. Voor wat betreft de zandwegen; het gaat hier om de bij de gemeente in beheer zijnde wegen. Deze gegevens zijn afkomstig van de gemeente.

Figuur 4. Lijnen en structuren in het landschap

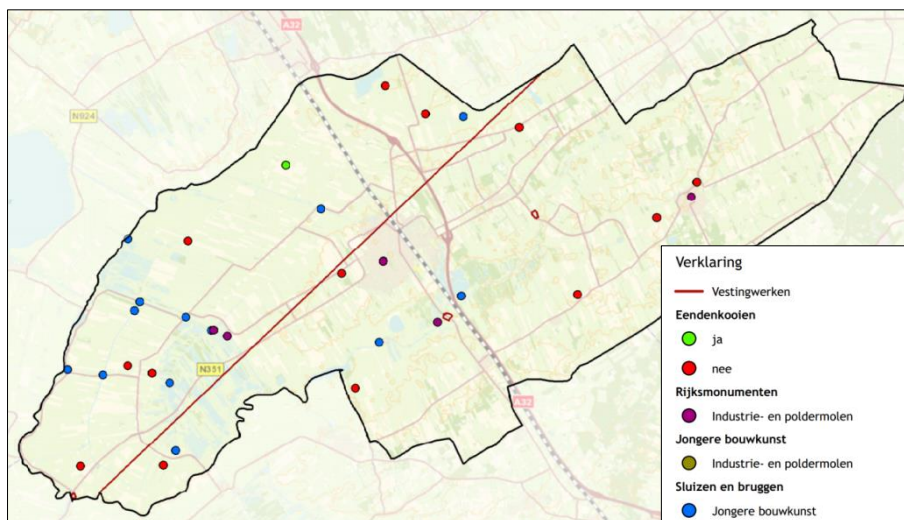
2.3.2

Bijzondere plekken

In het buitengebied zijn enkele bijzonder plekken ontstaan die min of meer los liggen van de dorpen en bebouwingslinten maar voortkomen uit een heel specifiek gebruik. Gekeken is naar vestingwerken, eendenkooien (groen: nog aanwezig; rood: niet meer aanwezig), molens, sluizen en bruggen (zie figuur 5).

Voor wat betreft de vestingwerken; de kaart geeft een lange lijn als zeer abstracte duiding van de Friese waterlinie. Dit verdedigingswerk dat destijds bestond uit enkele schansen en een zone inundatiegronden, heeft de laatste jaren veel aandacht gekregen en zal er mogelijk toe leiden dat er weer meer zichtbaar van wordt gemaakt.

Verder geeft de kaart de ligging van de verdedigingswerken in de loop van De Lende. Zo zijn Blessebrug (1582), Kontermansbrug en Slijkenbrug (de laatste maakt tevens onderdeel uit van de Friese Waterlinie) aangegeven.

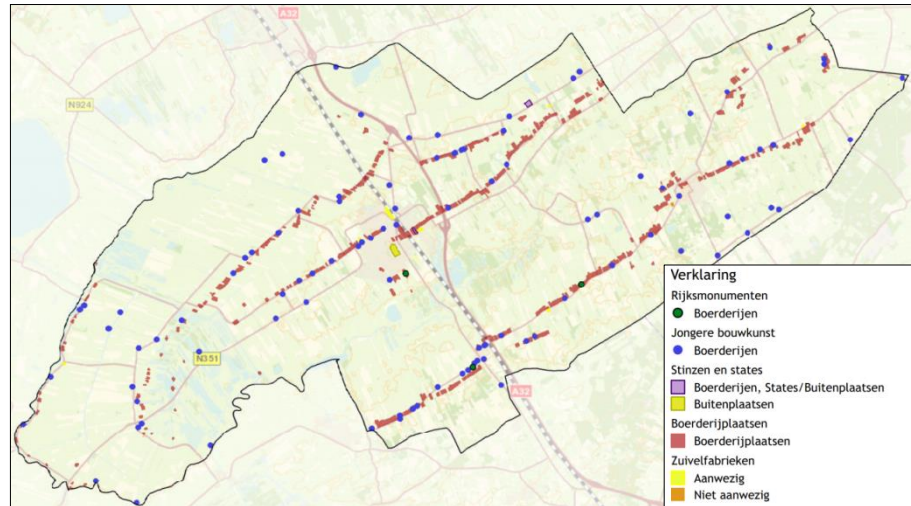
Figuur 5. Verbijzonderingen in het landschap

2.3.3

Bouwwerken in het landschap

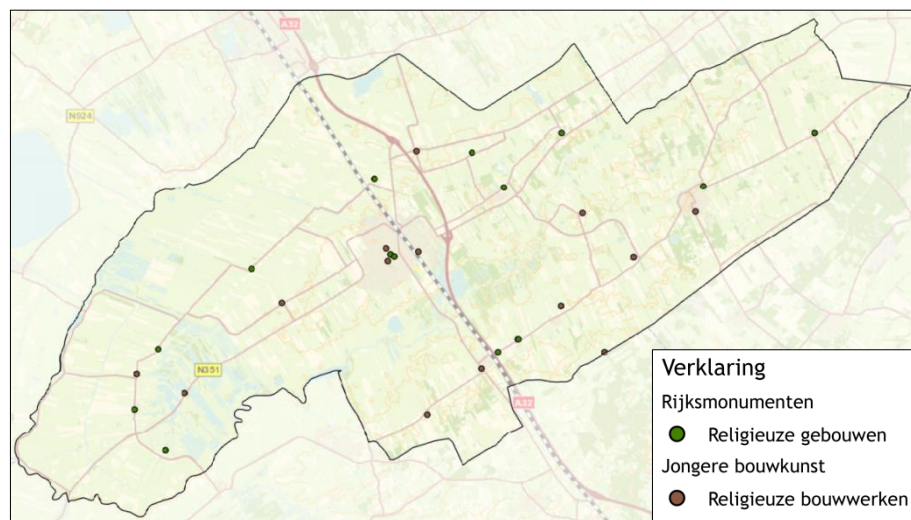
In het buitengebied zijn in de loop der eeuwen diverse soorten bouwwerken ontstaan. Om dit enigszins overzichtelijk te presenteren, is gekozen voor indeling naar bebouwing die vooral gerelateerd is aan de agrarische functie, de religieuze bouwwerken en de overige bouwwerken.

In figuur 6 zijn de agrarische objecten conform de Cultuurhistorische Kaart van de Provincie Fryslân (CHK) zichtbaar gemaakt voor stinsen, states en buitenplaatsen, de boerderijplaatsen (kaartlaag van in 1832 voorkomende boerenplaatsen), de zuivelfabrieken, de boerderijen van jongere bouwkunst en de boerderijen die als rijksmonument zijn aangemerkt.

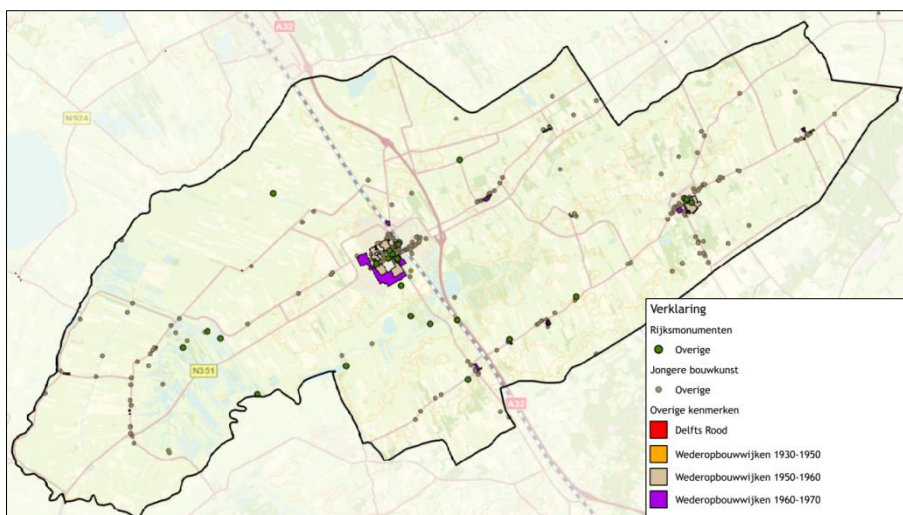
Figuur 6. Agrarische functies

In figuur 7 zijn de kerkelijke gebouwen inzichtelijk gemaakt. Vanuit de CHK zijn de kerken tot 1960 zichtbaar gemaakt. Tevens zijn de objecten van jongere bouwkunst 1850-1940 en de rijksmonumenten aangemerkt (soms valt dat samen met elkaar waardoor de informatie niet altijd goed zichtbaar wordt).

Figuur 7. Religieuze bouwwerken

In figuur 8 zijn alle overige bouwwerken aangegeven. Het gaat daarbij om objecten van jongere bouwkunst (voor zover ze in de eerdere kaarten nog niet zichtbaar waren). Ook zijn de objecten opgenomen die als Delfts Rood bekend staan. Dat is een architectuurstroming die rond het midden van de vorige eeuw veelvuldig werd toegepast en vooral traditioneel van aard is. Ook is opgenomen de naoorlogse stroming van de wederopbouw wijken.

Figuur 8. Overige bouwwerken

2.3.4

Bijzondere gebieden

Uit de cultuurhistorische inventarisatie en waardering blijkt dat er qua cultuurhistorie drie gebieden als bijzonder zijn aan te merken.

1. De Scheene en omgeving (Scheenepad, Voetpad en Veendijk)

Dit karakteristieke gebied is een deel van de in 1847 opgerichte Grote Veepolder met bijbehorende betrekkelijk gave infrastructuur in de vorm van dijken, vaarten, paden, sluisen, poldermolens, Amerikaanse windmotoren en bruggen en voormalige veenarbeiderswoningen. De vervening vond weinig planmatig en zonder regelmaat plaats. Dit geldt ook voor de drooglegging van de polder die vanaf 1928 plaatsvond. In het gebied liggen nog petgatencomplexen in verschillende stadia van het verlandingsproces.

Centraal in het gebied ligt De Scheene, een waterweg die deels van natuurlijke oorsprong is en bij de vervening geschikt is gemaakt als transportkanaal. Aan beide kanten van De Scheene liggen drooggemalen, in cultuur gebrachte gronden en petgatencomplexen. Op de kruising van de Helomavaort en De Scheene ligt een sluis met daarbij enige bebouwing, waaronder een voormalig café. De Grote Veepolder werd vroeger bemalen door zes poldermolens, waaronder de nog bestaande molens De Rietvink en De Reiger en later door Amerikaanse windmotoren. Aan het Tjongerpad en aan het Scheenepad zijn nog enkele voormalige veenarbeiderswoningen gesitueerd.

Dit karakteristieke gebied is van bijzondere historische betekenis omdat de ontwikkelingen die in dit gebied hebben plaatsgevonden: vervening, gedeeltelijke droogmaling en in cultuur brengen, nog heel goed herkenbaar zijn. De gaafheid van de in het gebied gesitueerde objecten en complexen is wisselend. De veenarbeiderswoningen zijn vaak grondig verbouwd tot recreatiewoningen, waarbij de massa en de hoofdvorm soms bewaard zijn gebleven.

2. West- en Oostvierdeparten

Evenwijdig aan de grens met Drenthe en Overijssel loopt in Weststellingwerf een lange, rechte weg met de naam Vierdeparten. In de tijd van de turfgraverij liep langs deze weg een vaart die de Steggerdasloot, de Vinkegavaart en de Noordwoolder Vaart met elkaar verbond. Om van deze dwarsvaart gebruik te mogen maken, moest pacht betaald worden: éénvierde deel (part) van de hoeveelheid per schip vervoerde turf. In de 19de eeuw, toen de turfwinning beëindigd was, werd de grond aan weerskanten van Vierdeparten aangekocht door de “Maatschappij van Weldadigheid”. Die organisatie was in 1818 opgericht om de armoede in de steden te bestrijden. In het grensgebied van Drenthe, Friesland en Overijssel, werden landbouwkolonies gesticht, waar de “behoeftegen” aan het werk konden, met als doel dat ze uiteindelijk op eigen benen zouden komen te staan. De Vierdeparten was onderdeel van de kolonie Wilhelminaoord. De koloniehoeven in Wilhelminaoord werden hier iets groter dan de hoeven die een paar jaar eerder in Frederiksoord waren aangelegd. De oppervlakte van 2,4 ha bleek te klein en werd vergroot tot 2,8 ha per hoeve.

De bebouwing in dit karakteristieke gebied bestaat uit lintbebouwing langs de Oost- en Westvierdeparten. De nokrichting van de hoofdgebouwen staat loodrecht ten opzichte van de weg. Tussen de erven is steeds zicht op het erachter gelegen landschap mogelijk. De hoofdgebouwen van de erven staan overwegend in een rooilijn en de bebouwing op het erf staat haaks ten opzichte van elkaar.

3. Het Rode Dorp

In 1919 besloot de Woningstichting Weststellingwerf in Noordwolde 22 arbeiderswoningen op een stuk heidegrond op de Meenthe ten noorden van het dorp Noordwolde te bouwen. Daarvoor werd 11 ha heidegrond aangekocht voor €91 (fl. 200) per hectare. Het Rode Dorp is een rechte straat met aan beide zijden, op min of meer gelijke afstand van elkaar gelegen, identieke woningen. Aan het begin van de straat zijn twee woningen in de loop van de tijd afgebroken zodat het Rode Dorp nu uit 20 woningen bestaat. De woningen zijn opgetrokken in bruinrode baksteen en hebben een krimp. De woningen hebben een zadeldak en zijn gedekt met rode Friese pannen.

Het gebied is karakteristiek vanwege het relatief grote aantal bij elkaar gelegen woningen en is een bijzonder voorbeeld van bouwen voor arbeiders in het buitengebied. In het kader van de sociale woningbouw in het buitengebied of kleine dorpen werden over het algemeen in veel kleinere groepen gebouwd.

De bebouwing van het Rode Dorp vormt een duidelijk herkenbaar geheel als gevolg van de situering aan een weg en het halfopen, halfgesloten karakter van het omliggende gebied. De aanleg van het gebied is bewaard gebleven net als de hoofdvorm en de situering van de woningen. De woningen zijn vaak in detail gewijzigd. Achter een aantal woningen is in de loop van de tijd kleine bijgebouwen geplaatst. Er heeft in de directe omgeving geen nieuwbouw plaatsgevonden.

2.4

Cultuurhistorische en landschappelijke waardebeoordeling

In de voorgaande paragrafen zijn de kenmerken van het landschap en de cultuurhistorische sporen aan de orde geweest. De ontstaans- en ontwikkelingsgeschiedenis van Weststellingwerf kan in zeven punten worden samengevat waarbij de thema's aan de gebieden en objecten zijn verbonden die hiervan nog steeds getuigen.

1. De Tsjonger en De Lende

De beekdalsystemen van De Tsjonger en De Lende zijn het meest bepalend geweest voor het gebruik en de inrichting van het gemeentelijke grondgebied. Beide beekdalen lopen van noordoost naar zuidwest en ontmoeten elkaar via de Tussenlende bij Slijkenburg. Kenmerkend is dat de beekdalen deels kronkelig verlopen en deels gekanaliseerd zijn.

De ontginning van het grondgebied werd vanuit de beekdalen opgezet. Daarbij ontstonden grens- of scheidslijnen. Eén van de meest duidelijke lijnen die nog altijd zichtbaar is in het landschap wordt gevormd door De Scheene. Deze grens- of achtersloot markeert ook het verschil in kavelrichtingen.

Een groot deel van De Scheene en het daarbij behorende ontginningsgebied is aangewezen als gebied met cultuurhistorische waarden.

2. Vestigingsplekken

Aanvankelijk kwam de ontginning vanaf de beekdalen op gang. Geleidelijk aan kwamen er bewoningslinten tot stand op de hogere gronden. Kenmerkend is dat de linten, als gevolg van inklinken van grond maar ook door voortgaande ontginning, door de tijd heen zijn verschoven. Dat laat zich goed lezen aan de duidingen "Olde-" en "Nije-" bij de verschillende plaatsnamen.

Vanuit het vroegste gebruik zijn de zogenaamde kerkkavels kenmerkend. Dit zijn naar de beekdalen toe opstreckende structuren waarbij de kerk en de begraafplaats in een aantal gevallen op ruime afstand van de huidige wegenstructuur zijn gelegen.

In de linten komen daarnaast veel boerderijen en bijzondere bebouwing voor. Sommige hebben de status van rijks- of gemeentelijk monument en worden als zodanig goed beschermd. Veel andere zijn in het kader van het Monumenten Inventarisatie Project (MIP) in beeld gebracht.

Een verbijzondering in het landschap van Weststellingwerf vormen de gehuchten Zandhuizen, Rijsbergkampen en Boekelte. Hier ontstonden geen lintbebouwingspatronen, maar kwamen esgehuchten tot stand met hun typerende onregelmatigheid.

3. Water en dijken

De betekenis van De Tsjonger, De Lende en De Scheene is al genoemd. Maar de betekenis van water omvat meer. Allereerst gaat het nu ook om de militair-strategische betekenis van water. Daarvoor is de Waterlinie van belang. Deze linie wordt bepaald door De Lende en De Tsjonger en daarlangs gelegen dijken. Aan met name de westzijde van Weststellingwerf werden de laaggelegen gronden als inundatiegebied gebruikt. Op enkele strategische plekken waren schansen aanwezig.

Verder zijn er nog veel meer wateren van belang voor de bewoningsgeschiedenis van Weststellingwerf. Het gaat onder meer om de Helomavaort (1748-1775) die De Tsjonger en De Lende met elkaar verbindt; de Steggerdasloot (1603), Vinkegavaart (1647) en Noordwoolder Vaort (1642) en een aantal dwarsvaarten (die bijna allemaal zijn gedempt). De Gracht (1928) werd het hoofdafvoerkanaal voor de Grootte Veenpolder naar het nieuwe gemaal aan De Tsjonger.

Om het water te beteugelen, zijn er dijken en kunstwerken aangelegd. Een groot deel daarvan is nog steeds goed zichtbaar en van cultuurhistorische betekenis.

4. Verkeer over land

De oorspronkelijke wegenstructuur lag hoofdzakelijk min of meer parallel aan de beekdalen De Tsjonger en De Lende. Er waren slechts een paar noord-zuid gerichte verbindingen. Eén daarvan is de zogenaamde Heereweg (oftewel de route Zwolle-Leeuwarden). Dit werd uiteindelijk de belangrijkste route. Type-rend is dat veel wegen zijn aangelegd op dijktracés en dat veel wegen zijn voorzien van laanbeplanting. Bijzonder in de wegenstructuur zijn vooral de nog resterende zandwegen.

Met de spoorwegverbinding Leeuwarden-Zwolle (kwam tussen 1866 en 1868 gereed) kreeg Wolvega een station. Zelfs Peperga (1870) kreeg een station, speciaal ook bedoeld voor het vervoer van rotanstoelen uit Noordwolde.

5. Hoogveenontginning en huisvesting

Met het uitbreiden van de waterwegen kon ook een verdere ontsluiting en ontginning van de hoogveengebieden op gang komen. Dat is onder meer zichtbaar in de omgeving van Noordwolde en in de grensstreek met de provincie Drenthe. Juist daar werd een bijzondere ontwikkeling op gang gebracht door de Maatschappij van Weldadigheid. Deze vanuit Frederiksoord opererende organisatie zorgde voor de ontwikkeling van de Oost- en Westvierdeparten. Dit gebied is aangemerkt als bijzonder waardevol.

Naast de meer georganiseerde ontginning was ook sprake van wilde ontginning waarbij onder meer ex-kolonisten vanuit de Maatschappij van Weldadigheid hun geluk gingen beproeven. Dit was niet altijd succesvol en leidde dan tot

zeer slechte leefomstandigheden. Als antwoord hierop werd het Rode Dorp opgericht. Ook dit gebied is aangewezen als van bijzondere kwaliteit.

6. Jongere veenpolders

Het ontginnen van het laagveen kreeg in de 1ste helft van de 20ste eeuw weer een nieuwe impuls. De aanleg van de Grootte Veenpolder kon nu, door betere bemalingsmethoden, worden uitgevoerd waarbij aan weerszijden van De Gracht (1928) de grond in cultuur werd gebracht. Deze gronden zijn meer regelmatig en grootschalig verkaveld. Ook de boerderijen staan op een min of meer stelselmatige manier geplaatst aan de ontginningsas.

7. Verstedelijking van het platteland

Inmiddels is duidelijk dat het overheersende agrarische karakter aan betekenis inboet. Veel boerderijen maar ook zuivelfabrieken, verliezen hun oorspronkelijke functie. De inzet is om het karakter van deze toch typerende bebouwing zo goed mogelijk te bewaren. De als monument gewaardeerde gebouwen zijn op grond van de monumentenwet beschermd als rijksmonument of gemeentelijke monument. De gebouwen die zijn opgenomen in het MIP verdienen extra aandacht.

2.5

De natuur

In de “*Ecologische atlas*”² zijn de voor het bestemmingsplan relevante natuurwaarden in beeld gebracht. Hierbij is de wettelijke of beleidsmatige status van de natuurwaarden steeds als uitgangspunt genomen. In onderstaande wordt op de belangrijkste geconstateerde natuurwaarden ingegaan.

2.5.1

Gebieden met ecologische waarden

In het kader van de Natuurbeschermingswet 1998 zijn Natura 2000-gebieden en natuurmonumenten aangewezen.

Natura 2000-gebieden en Natuurmonumenten

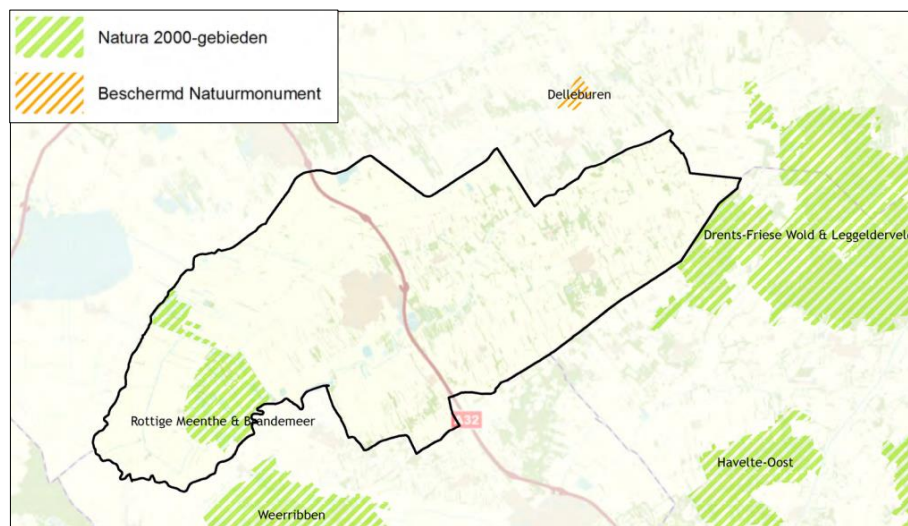
De voor het bestemmingsplangebied relevante Natura 2000-gebieden bestaan uit de Natura 2000-gebieden die binnen het plangebied liggen en uit de Natura 2000-gebieden die als gevolg van ruimtelijk beleid in het kader van het bestemmingsplan Buitengebied beïnvloed zouden kunnen worden.

Binnen het plangebied ligt uitsluitend het Natura 2000-gebied Rottige Meenthe & Brandemeer. Buiten het plangebied wordt de invloed van het bestemmingsplan op de Natura 2000-gebieden Drents-Friese Wold & Leggelderveld, Weer-

² “Ecologische atlas Weststellingwerf”, BügelHajema, 267.00.00.06.05.07, 31 januari 2013.

ribben, De Wieden, Havelte-Oost, Van Oordt's Mersken, Wijnjeterper Schar, Deelen en het IJsselmeer niet onmogelijk geacht.

De voor het bestemmingsplan relevante natuurmonumenten betreft slechts één gebied, namelijk natuurmonument Delleburen. Dit gebied ligt buiten het plangebied.

Figuur 9. Natuurgebieden in en rondom Weststellingwerf

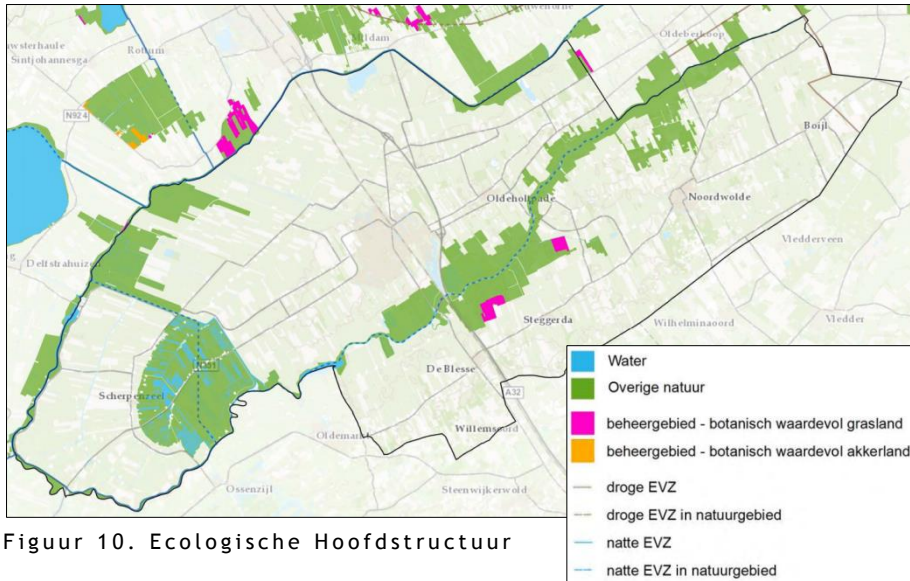
PROVINCIAAL
BELEID

Voor de gebieden die beschermd worden via de Natuurbeschermingswet 1998 geldt dat zij dienen te worden voorzien van een adequate natuurbestemming.

Ecologische Hoofdstructuur

De ecologische hoofdstructuur (EHS) is weergegeven in figuur 10. Tot de EHS wordt het aaneengesloten stelsel gerekend van:

- grotere bestaande bos- en natuurgebieden, inclusief de grote wateren die in handen zijn van de overheid of van grote natuur beherende organisaties (aangegeven als “water” en “overige natuur”);
- bij grotere eenheden aansluitende (één-op-één begrensde) beheergebieden die veelal in eigendom zijn bij particulieren (aangeduid als “beheergebied”);
- gerealiseerde ecologische verbindingzones, inclusief robuuste natte verbindingen.

Figuur 10. Ecologische Hoofdstructuur

Water en overige natuur

De gemeente Weststellingwerf kent belangrijke natuurwaarden door de aanwezigheid van grote natuurkernen, zoals De Rottige Meenthe, De Brandemeer en de rest van de beekdalen van De Lende en De Kuunder (of De Tsjonger) en de naburige gebieden als Katlijker Schar & Tjongerdellen.

De natuurgebieden binnen de EHS dienen van een natuurbestemming te worden voorzien.

PROVINCIAAL
BELEID

Ecologische verbindingszones

Het is gewenst dat de natte natuurgebieden (moerassen) Rottige Meenthe & Brandemeer worden gekoppeld door middel van wat een robuuste natte verbinding heet. De gebieden kunnen om faunaknelpunten op te lossen, goed worden gekoppeld met de Weerribben, het Easterlân, de Lendevallei. Deze verbinding betreft een breed gearceerde band en loopt naar het noorden door langs de Tsjûkemar.

Langs De Lende is een natte ecologische verbindingszone (EVZ) geprojecteerd. Kunstwerken als stuwen en (keer)sluizen (de Sas) zouden de verbinding voor aan watergebonden organismen belemmeren. Aangezien De Lende grotendeels bevaarbaar is, staat de waterweg ook voor bijvoorbeeld vissen open. Over grote lengten zijn de oevers voor niet zwemmende organismen en in standplaatsen voor planten toegankelijk. Hierin vormen alleen sommige bruggen en de eerder genoemde kunstwerken een plaatselijke belemmering.

De enige droge EVZ loopt noord-zuid vlak langs de grens tussen de beide Stellingwerfen. Deze moet de uitwisseling van soorten bevorderen tussen het Drents-Friese Wold en de bossen bij Nijeberkoop en Tronde. Voor zover deze route al functioneel is, volgt deze houtsingels en houtwallen langs Boijl en Rijsberkampen.

PROVINCIAAL
BELEID

Het provinciaal beleid is erop gericht om verbindingzones te realiseren, bijvoorbeeld in het kader van onderhoudsprojecten. Het is niet altijd noodzakelijk om de betrokken gronden te voorzien van een op de bescherming van natuurwaarden gerichte bestemming. Het is evenwel niet de bedoeling dat de realisatie van de zones wordt gefrustreerd door ontwikkelingen ter plaatse van de zone toe te staan die de realisatie in de weg staan.

Beheergebieden

In aansluiting op de grotere bos- en natuurgebieden liggen binnen de EHS ook gebieden die van belang zijn voor de instandhouding van de natuurwaarden van deze grotere natuurkernen. Het gaat dan om gebieden die niet primair worden gebruikt voor natuur (veelal zijn deze gebieden agrarisch in gebruik), maar waarvan de natuurwaarde zo groot is dat deze nader beschermd dient te worden. Het gaat dan om gebieden die van belang zijn voor weidevogels en/of ganzen, die botanisch van belang zijn of voor beide aspecten van belang zijn. Binnen deze gebieden wordt ten behoeve van het beheer van de natuurwaarden subsidie verleend. De subsidie is gericht op de vergoeding van werkzaamheden die tot doel hebben om de natuur te beschermen of de vergoeding voor een vermindering van de opbrengst die het gevolg zijn van het natuurbeheer. Dit beleid wordt op basis van vrijwilligheid uitgevoerd.

PROVINCIAAL
BELEID

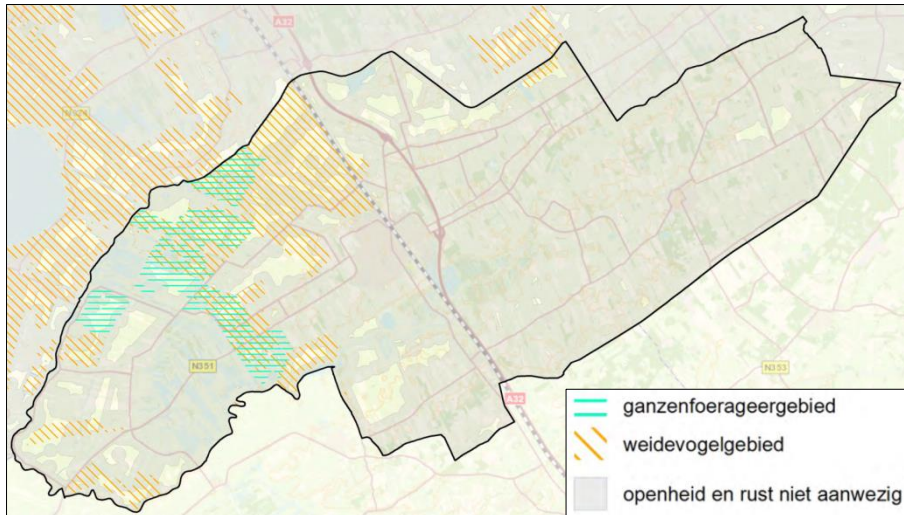
Het provinciaal beleid is erop gericht om de natuurwaarden binnen deze gebieden te beschermen via een adequate bestemming.

Ganzenfoerageer- en weidevogelgebied

Buiten de EHS zijn er natuurwaarden waaronder kwetsbare dier- en plantensoorten. Specifiek zijn te noemen de gebieden die vooral voor weidevogels en voor ganzen van groot belang zijn.

PROVINCIAAL
BELEID

De provincie heeft voor weidevogels en ganzen gebieden aangewezen in het westen van de gemeente Weststellingwerf (zie figuur 11). In deze gebieden is het bewaren van de openheid en de rust van belang. In grote delen van deze weidevogel- en ganzenfoerageergebieden is de openheid en de rust reeds verstoord door bijvoorbeeld de aanwezigheid van bebouwing. Deze verstoorde gebieden zijn in de figuur weergegeven. Indien activiteiten ertoe leiden dat de nog aanwezige openheid en rust worden aangetast, dan dient compensatie plaats te vinden.

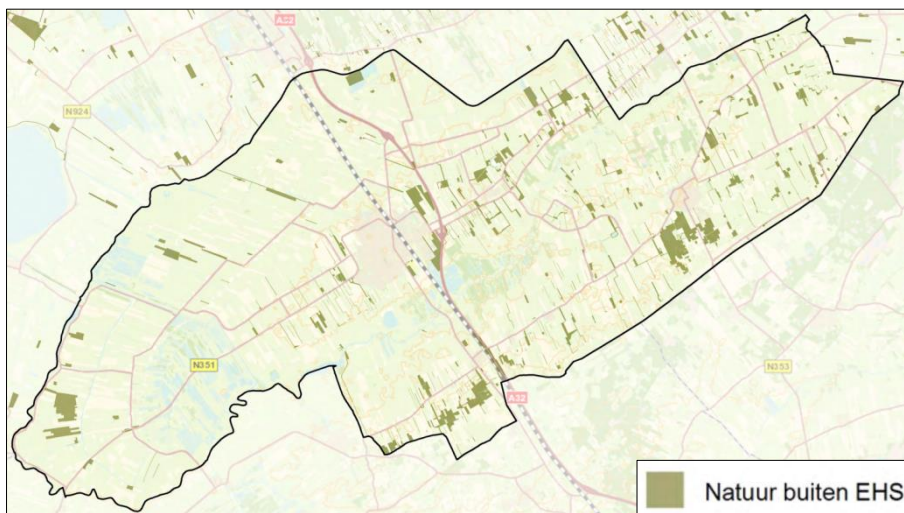

Figuur 11. Ganzenfoerageer- en weidevogelgebied

Natuurgebieden buiten de Ecologische Hoofdstructuur

Voor de overige natuurgebieden gaat het om min of meer geïsoleerd liggende bosgebieden en om het deels samenhangende en uitgebreide stelsel van houtwallen, houtsingels en bosjes die samen het besloten deel van het landschap van de Zuidelijke Friese Wouden uitmaken. Voorbeelden hiervan zijn:

- Helomabos en Baardabos (tussen Wolvega en de A32).
- Lendepolder (woonwijk Wolvega).
- Westersche Veld met Spoekeplas (ten zuiden van Noordwolde).
- Bossen tussen Rode Dorp en Zandhuizen, grenzend aan de Noordwoldermeenthe.
- Koningsbergen en de overige bossen rond Nijeholtpade.
- Beheergebieden, zoals meenten in het dal van De Lende en De Tsjonger.

Figuur 12. Natuurgebieden buiten de Ecologische Hoofdstructuur

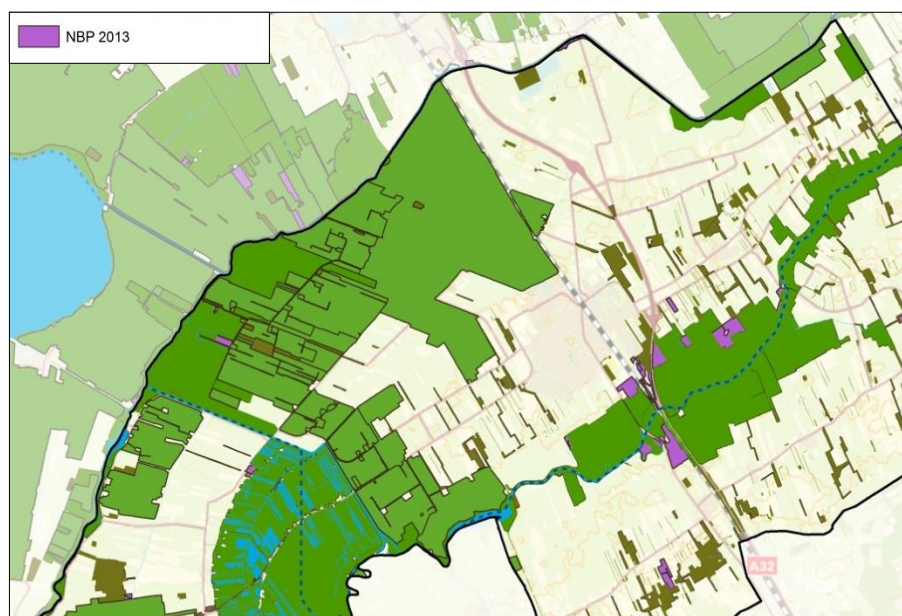
Het provinciaal beleid is erop gericht om in deze gebieden de natuurwaarden te beschermen via een adequate bestemming.

PROVINCIAAL BELEID

Natuurbeheerplan 2013

De Provincie Fryslân voert het natuurbeleid uit zoals dat geldt voor de EHS, de weidevogel- en ganzenfoerageergebieden en de overige natuur. Daarvoor wordt jaarlijks een natuurbeheerplan (NBP) opgesteld (het actuele plan betreft het NBP 2013), waarin de doelstellingen voor de verschillende gebieden ten aanzien van het beheer zijn vastgelegd. Tevens is hierin het subsidiebeleid uitgewerkt, waarop bijvoorbeeld particulieren een beroep kunnen doen wanneer zij gronden binnen het begrensde gebied in eigendom hebben en het natuurbeheer voor deze gronden (vrijwillig) willen uitvoeren. Het NBP bevat dus feitelijk geen natuurbeleid, maar voert het bestaande beleid uit en schept daarvoor het financiële kader. Als gevolg daarvan kan een zeker verschil ontstaan tussen de beleidsmatig begrensde natuurgebieden en de gebieden waarop het natuurbeheerplan betrekking heeft. In de praktijk wordt nog wel eens grond geruild, omdat dat bijvoorbeeld bij de uitvoering beter uitkomt.

Op het hierna weergegeven kaartfragment zijn de gebieden zonder status in paars weergegeven. Deze worden in het kader van het natuurbeheerplan wel van belang geacht.

Figuur 13. Natuurgebieden in het kader van het Natuurbeheerplan 2013

2.5.2

Beschermde soorten

Naast de gebiedsbescherming waarbij gebieden vaak voor specifieke soorten (instandhoudingsdoelen of doelsoorten) zijn aangewezen, zijn alle van nature in Nederland voorkomende soorten beschermd via de Flora- en faunawet. Voor de huidige Flora- en faunawet zijn de beschermde soorten ingedeeld in drie door de wet genoemde tabellen I, II en III. Alleen de vogels vallen daar buiten. Die zijn in het broedseizoen altijd en overal volledig beschermd en daarbuiten

alleen als ze een vaste nestplaats blijven gebruiken. Dat betreft maar een paar soorten: steenuil, roek, gierzwaluw, huismus, ooievaar, kerkuil, slechtvalk, boomvalk, buizerd en ransuil.

De soorten uit de tabel I gelden als licht beschermd. Dat komt, omdat voor deze tabel een algemene ontheffing geldt voor het overtreden van verbodsbepalingen uit de wet bij ruimtelijke ingrepen. Die soorten zijn bij een bestemmingsplanprocedure daarom minder van belang, al blijft de wet een algehele voorzorg in de vorm van het zorgvuldig omgaan met soorten voorschrijven.

Voor gemiddeld beschermde soorten uit tabel II geldt dat verbodsbepalingen bij ruimtelijke ontwikkelingen niet belemmerend zijn wanneer volgens een door de staatssecretaris van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie of een van zijn ambtsvoorgangers goedgekeurde gedragscode wordt gewerkt. Daarvan zijn er meer dan 30 voor onder meer de bouw- en ontwikkelingssector, groenbeheer en de waterschappen. Anders kan door de staatssecretaris ook een ontheffing worden verleend bij ruimtelijke ontwikkeling en inrichting, onder vergelijkbare voorwaarden en ingrepen als de gedragscodes voorschrijven.

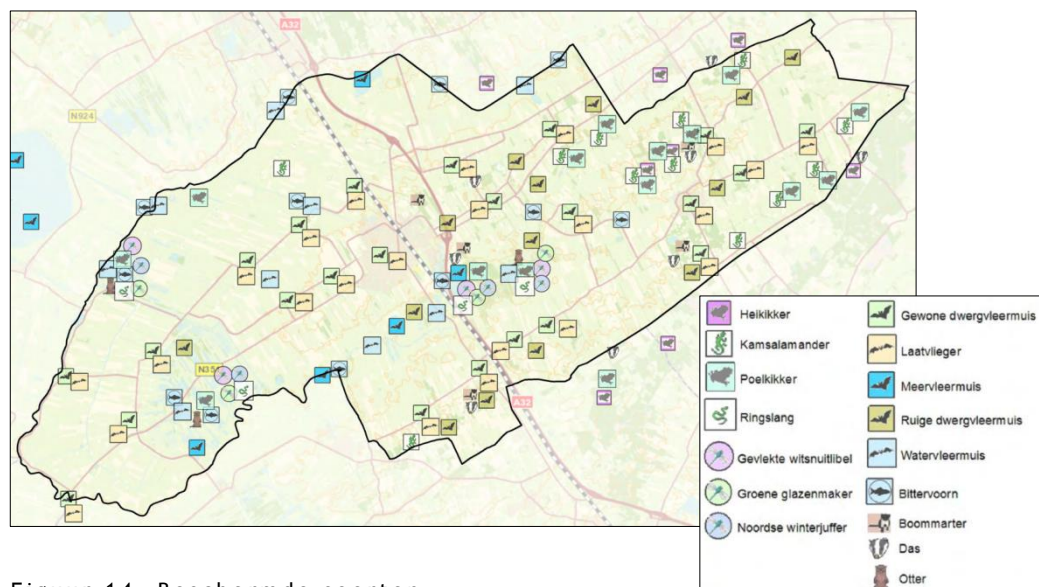
Wat overblijft, zijn de streng beschermde soorten uit tabel III. Volgens de wet moet hiervoor een ontheffing worden aangevraagd, maar ruimtelijke ontwikkeling en inrichting is geen criterium op basis waarvan de staatssecretaris die kan verlenen. Daarom zal met verzachtende maatregelen en planning moeten worden voorkomen dat een verbodsbepaling, zoals voor doden, beschadigen of verstoren, wordt overtreden. Met de aandacht vragende soorten uit tabel II zijn daarom de soorten uit tabel III van belang voor de ontwikkelingsmogelijkheden van het buitengebied.

Van alle soorten uit de tabellen II en III, die de laatste vijf jaren zijn waargenomen binnen het grondgebied van de gemeente Weststellingwerf, is tabel 2 opgesteld. Dat betreft dus de actuele en recente situatie van de tabel II en tabel III-soorten. Het betreft in totaal 62 verschillende soorten: 5 soorten amfibieën, 2 dagvlindersoorten, 1 keversoort, 3 soorten libellen, 15 soorten vaatplanten, 3 soorten vissen, 15 vogelsoorten, 1 soort slak, 8 soorten zoogdieren en 9 soorten vleermuizen. Bij deze laatste zoogdiergroep valt op dat de tweekleurige vleermuis niet wordt genoemd. Aangezien de laatvlieger en rosse vleermuis wel zijn waargenomen, is de kans groot dat deze soort hiermee is verward.

Tabel 2. Streng en gemiddeld beschermde soorten die recent zijn aangetroffen

Soort	Bescherming
Amfibieën	
Alpenwatersalamander	tabel II
Boomkikker, Heikikker, Kamsalamander, Poelkikker, Rugstreeppad	tabel III
Insecten	
Dagvlinders: Grote vuurvliinder, Heideblauwtje	tabel III

Soort	Bescherming
Kevers: Gestreepte waterroofkever Libellen: Gevlekte witsnuitlibel, Groene glazenmaker, Noordse winterjuffer	
Reptielen	
Levendbarende hagedis	tabel II
Adder, Hazelworm, Ringslang	tabel III
Vaatplanten	
Beenbreek, Brede orchis, Gevlekte orchis, Kleine zonnedauw, Klokjesgentiaan, Rietorchis, Ronde zonnedauw, Spaanse ruiter, Steenbreekvaren, Tongvaren, Valkruid, Veldsalie, Waterdrieblad, Wilde gagel, Wilde Marjolein	tabel II
Vissen	
Kleine modderkruiper	tabel II
Bittervoorn, Grote modderkruiper	tabel III
Vogels	
Boomvalk, Buizerd, Gierzwaluw, Grote gele kwikstaart, Havik, Huismus, Kerkuil, Ooievaar, Ransuil, Roek, Slechtvalk, Sperwer, Steenuil, Wespendief, Zwarte wouw.	tabel III
Weekdieren	
Platte schijfhoren	tabel III
Zoogdieren	
Damhert, Eekhoorn, Steenmarter, Wild zwijn	tabel II
Boommarter, Das, Otter, Waterspitsmuis	tabel III
Zoogdieren - Vleermuizen	
Baardvleermuis, Franjestaart, Gewone dwergvleermuis, Gewone grootovleermuis, Laatvlieger, Meervleermuis, Rosse vleermuis, Ruige dwergvleermuis, Watervleermuis	tabel III

Figuur 14. Beschermden soorten

Een aantal van de in de tabel genoemde soorten is 'in kaart te brengen' op het gemeentelijk grondgebied (zie figuur 14). Dat is gebeurd op basis van de terreinkenmerken die het waarschijnlijk maken dat de soort er voorkomt of binnen de bestemmingsplanperiode voor zou kunnen gaan komen. Dat kan van be-

lang zijn voor de bestemming die aan dat plandeelgebied kunnen worden toegekend, net als dat de beschermde natuurgebieden ruimtelijke consequenties hebben.

Amfibieën

De zeldzamere en dus beschermde amfibieën stellen specifieke eisen aan het voorkomen van onderdelen van hun leefgebied. Daarbij mag de afstand tussen die onderdelen of landschapselementen niet meer dan 300 m tot 600 m zijn. Van de amfibieën is heikikker gebonden aan het gecombineerd voorkomen van heide of heischrale vegetaties met poelen of (afgesneden) beekmeanders of watergangen met een goede waterkwaliteit. Daarbij moeten dan ook nog struikvegetaties beschikbaar zijn. De soort verspreid zich echter niet snel en zeker niet door andersoortige gebieden.

Kamsalamander verplaatst zich jaarlijks tussen voortplantingspoelen met een goede waterkwaliteit, extensief gebruikte, vochtige schrale gebieden en opgaande beplanting of struikenbeplanting. Daarbij worden afstanden van iets meer dan een kilometer niet geschuwd.

Poelkikker zoekt het in de combinatie van afgesloten schoon water en houtige ruigte of opgaande beplanting zoals een houtwal. Wanneer een keten van poelen om de 600 m is te volgen, kan de soort zicht verspreiden.

Ringslang is bij uitstek een beekdalsoort van natte graslanden aan het water, die echter ook moerasgebieden aan de beek benut. Een individu kan daarbinnen grote afstanden afleggen.

Libellen

Het voorkomen van gevlekte witsnuitlibel zal beperkt blijven tot de open watergebieden van De Tsjonger en De Lende, waaronder het gebied Rottige Meenthe. De soort is alleen van de ooststrand van de Rottige Meenthe bekend.

Groene glazenmaker is voor zijn levenscyclus afhankelijk van de waterplant krabbenscheer die alleen onder de combinatie van een bepaalde kwaliteit kwelwater en verterend plantenmateriaal voorkomt. Dat is in de gemeente Weststellingwerf beperkt tot de Rottige Meenthe en de Lendevallei. Noordse winterjuffer is ook te vinden in de Rottige Meenthe en de Lendevallei, met kennelijk een voorkeur voor de laatste locatie.

Vleermuizen

Gewone dwergvleermuis en laatvlieger zijn vooral ook soorten van de bebouwde kom. Het zijn gebouwenbewoners waarvan elk dorp of nederzetting in de gemeente wel een kolonie zal huisvesten. Daarnaast kan een kleine groep of een solitair mannetje ook heel goed een verblijfplaats kiezen in een woning in het buitengebied. Beide soorten foerageren in het gehele buitengebied.

Ook meervleermuis is een gebouwenbewoner, maar van deze soort zijn geen verblijfplaatsen in Zuidoost-Fryslân bekend. Het dal van De Tsjonger met het Brandemeer is echter zeker bereikbaar als foerageergebied voor de kolonies uit Tsjerkgaast, Lemmer, Sloten, Balk of Tjalleberd. Daarnaast is de soort ook vastgesteld rond De Lende en in De Rottige Meenthe.

De soort ruige dwergvleermuis bestaat tijdens de zomer in Nederland uitsluitend uit mannetjes die alleen of met een kleine groep in boomholtes of bouwwerken verblijven. Het is een typische insectenjager van het buitengebied, die net zo lief rond bebouwing in kleinschalig landschap als in een moerasgebied foerageert.

Van watervleermuis zijn ook geen koloniebomen bekend op het gemeentelijk grondgebied, maar de soort wordt overal boven watergangen en kleine waterplassen in de gemeente aangetroffen.

Overige

Bittervoorn is voor zijn voortplanting afhankelijk van grote zoetwatermosselen die worden gebruikt als broedkamer. Daarom wordt de soort alleen aangetroffen in schoon water. Hiervoor voldoen delen van beide beeksystemen en de kern van de Rottige Meenthe.

Er is een flink bosgebied met oudere bomen en voldoende rust nodig om boomruiter een territorium te bieden. Dat komt vooral voor op de ruggen tussen de beekdalen en nabij de boscomplexen in aangrenzende gemeenten.

Das kan met kleine bospartijen of zelfs opgaande beplantingen toe om een burcht, bijburcht of vluchtpijp aan te leggen. Hij heeft daar in de omgeving echter grasland of akkers nodig met voedselgewassen. Die combinatie komt in het oostelijk gebied van de gemeente ruimschoots voor.

Otter is geïntroduceerd in De Wieden en Weerribben. De soort zwemt uit en wordt onder meer in de Rottige Meenthe en de Lendevallei aangetroffen.

2.6

De landbouw

De landbouw neemt een belangrijke plaats in op het platteland van Weststellingwerf. Het platteland is echter in beweging, waardoor het aandeel van de landbouw in de regionale economie en het aantal boeren in de gemeente afneemt. Meer dan de helft van het oorspronkelijke aantal boerderijen is thans niet meer in agrarisch gebruik, maar huisvest allerlei bedrijfjes of dient thans als woon- of recreatieobject.

Uit cijfers van het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) blijkt dat het aantal landbouwbedrijven in de gemeente in de periode 1990-2012 is teruggelopen

van 595 in 1990, naar 502 in 2000 en naar 399 in 2012. De gemiddelde bedrijfsomvang is door schaalvergroting in de landbouw in die periode daarentegen ongeveer met 60% toegenomen. De agrarische sector bestaat in Weststellingwerf hoofdzakelijk uit melkveeteeltbedrijven. Er komen enkele akkerbouw-, tuinbouw- en intensieve veehouderijbedrijven in de gemeente voor.

Alhoewel het agrarisch karakter nog dominant is in de gemeente, is de laatste decennia een proces van stille verstedelijking gaande geweest. Het grondgebruik van de agrarische sector is volgens cijfers van het CBS in de periode 1990-2008 geleidelijk afgenomen (-385 ha). In 1990 was nog sprake van 18.853 ha aan agrarische gronden; in 2008 betrof dit 18.468 ha. Deze afname is ten gunste gekomen van de oppervlakten aan binnenwater (+199 ha), bebouwd terrein (+93 ha), semi-bebouwd terrein (+69 ha), recreatieterrein (+33 ha) en bos en open natuurlijk terrein (+16 ha). Ook het grondgebruik ten behoeve van verkeersterrein is in de beschouwde periode afgenomen (-28 ha).

GRONDGEBRUIK

Andere sectoren blijken steeds meer ruimte op te eisen. Hoewel landbouw in z'n algemeenheid niet langer de grootste economische sector vormt op het platteland, zal deze naar verwachting ook in de toekomst in belangrijke mate het gezicht van het platteland blijven bepalen.

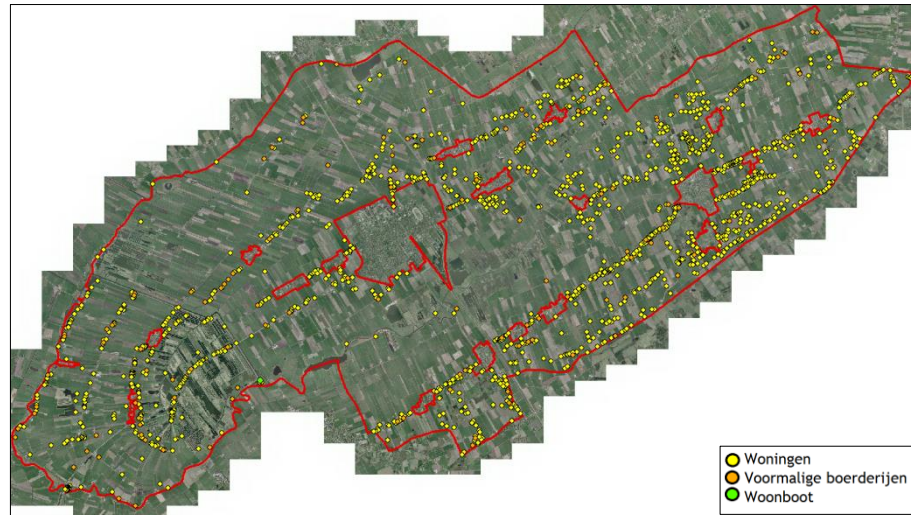
2.7

Wonen

Het gevarieerde en aantrekkelijke buitengebied met toch een behoorlijk voorzieningenniveau en een goede bereikbaarheid blijken bepalende factoren te zijn voor Weststellingwerf als vestigingsplaats. Weststellingwerf is een aantrekkelijke woongemeente met hoge woonkwaliteiten voor mensen uit de regio. Maar ook elders is er belangstelling voor wonen in de gemeente. Niet alleen van gepensioneerden maar ook van werkenden die rust en ruimte in combinatie met een relatief snelle verbinding naar de economische centra van het land zoeken.

In de voorbije tijd van de evenredige verdeling van aantallen woningen over de dorpen is hierom bijna bij elk dorp nieuwbouw gerealiseerd. Bij vele lintvormige dorpen is woningbouw geconcentreerd bij het centrum in de vorm van een nieuwbouwwijkje. Deze verdikkingen van de kernen in het lint zijn niet bepaald karakteristiek in de historische structuur van dergelijke lintdorpen.

Figuur 15 toont de inventarisatie van de verschillende primaire woonfuncties in het plangebied van voorliggend bestemmingsplan. Het gaat in het buitengebied in overwegende mate om 'gewone' burgerwoningen en in mindere mate om voormalige boerderijen waar burgerbewoning nu de hoofdfunctie op het perceel uitmaakt. In het zuidwestelijke deel van de gemeente vindt tot slot op een locatie bij Driewegsluis bewoning op een woonboot plaats.

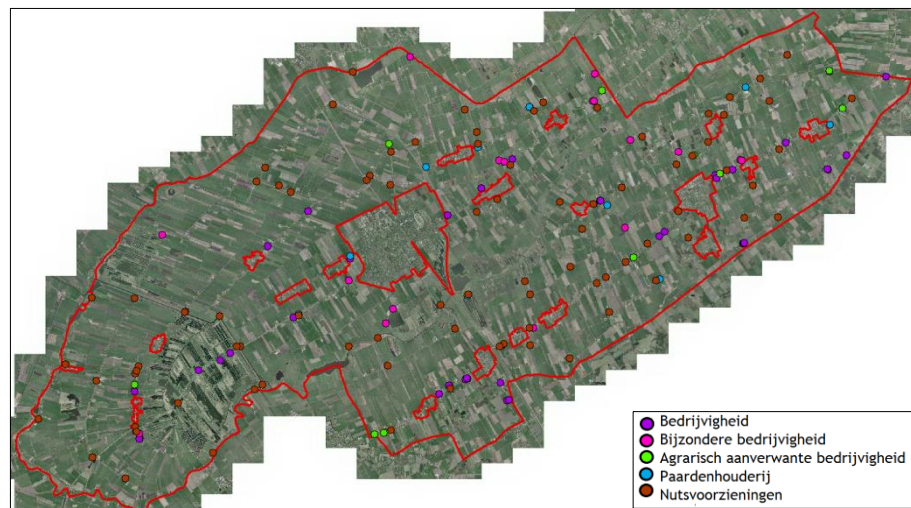

Figuur 15. Inventarisatiekaart woonfuncties

2.8

Niet-agrarische bedrijvigheid

Stad en platteland raken steeds meer met elkaar vervlochten waardoor de scheiding hiertussen langzaam verdwijnt. Dit houdt risico's in voor het natuurlijke, sociale en culturele erfgoed. Als er bijvoorbeeld meer bedrijvigheid komt, kan dat ten koste gaan van rust, ruimte, natuur, biodiversiteit en de noodzakelijke ruimte voor water.

Figuur 16. Inventarisatiekaart bedrijvenfuncties

De in figuur 16 getoonde niet-agrarische bedrijvigheid in het plangebied wordt gevormd door agrarisch aanverwante bedrijven, zoals agrarisch hulp- en loonbedrijven en hoveniersbedrijven, maar ook door niet-agrarisch aanverwante bedrijven (in de figuur als bijzondere bedrijvigheid aangegeven), zoals een autosloperij, gaswinlocaties, mijnbouwlocaties, opslag, rietdekkersbedrijf, sier-

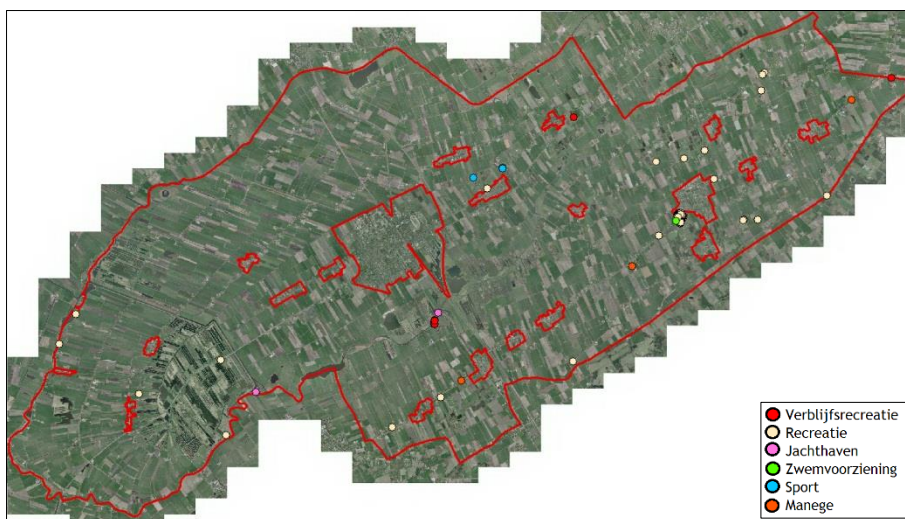
smederij, waterleidingbedrijf, wegensteunpunt, zadelmakerij, zandwinning. Daarnaast vinden bij paardenhouderijen bedrijfsmatige activiteiten plaats die niet direct in verband kunnen worden gebracht met de productiefunctie van de landbouwgronden. Tot slot komen op diverse locaties in het plangebied nutsvoorzieningen voor.

De niet-agrarische aanverwante bedrijvigheid heeft van oudsher een plaats in het buitengebied gevonden. Veel van deze bedrijven zijn echter niet aan het buitengebied gebonden en horen daar in principe dan ook niet thuis.

2.9

Recreatie

Een toenemende landelijke tendens is dat het buitengebied in toenemende mate als recreatiegebied wordt ontdekt. Ondanks de veelvoorkomende natuurlijke, landschappelijke en daarmee recreatieve kwaliteiten, beschikt Weststellingwerf echter niet over een sterk eigen aansprekend recreatief gezicht. Recreatie en toerisme zijn nog relatief weinig ontwikkeld en voornamelijk kleinschalig. Dit terwijl de gemeente in potentie toeristisch-recreatief veel te bieden heeft door de grote kwaliteit en afwisseling in het landelijk gebied. Daarbij komt dat de gemeente grenst aan gebieden met een hoge recreatieve en toeristische bekendheid, zoals de Nationale Parken het Drents-Friese Wold en de Wieden en Weerribben. De belangrijke vaarroute van de kop van Overijssel naar het Friese Merengebied voert over De Tsjonger door de gemeente Weststellingwerf. In de gemeente komen daarnaast diverse wandel- en fietspaden voor.

Figuur 17. Recreatieve functies

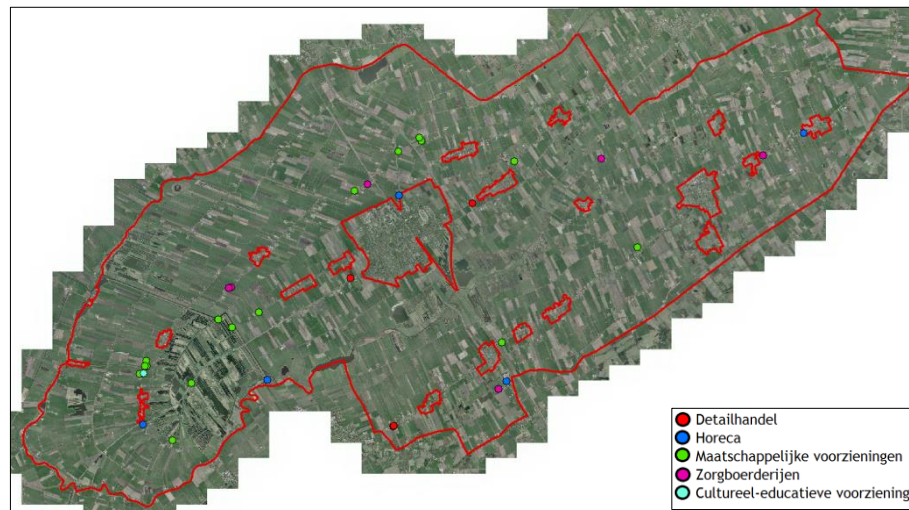
In figuur 17 zijn de diverse recreatieve voorzieningen in het plangebied zichtbaar gemaakt. De verschillende (verblijfs)recreatieve voorzieningen die voorkomen, betreffen recreatieterreinen, (kleinschalige) kampeerterreinen en

bungalow-/huisjesterreinen. Daarnaast is sprake van recreatieve appartementen in hoofdgebouwen en gelegenheden tot Bed & Breakfast in bijgebouwen bij woonfuncties. Naast deze voorzieningen komen tevens een jachthaven, zwemvoorziening, enige sportvoorzieningen en enkele maneges in het plangebied voor.

2.10

Diverse overige functies

In het plangebied komen nog verschillende overige functies voor. Het gaat hierbij om functies als detailhandel, horeca, maatschappelijke voorzieningen, zorgboerderijen en een cultureel-educatieve voorziening. Een en ander is zichtbaar gemaakt in figuur 18.

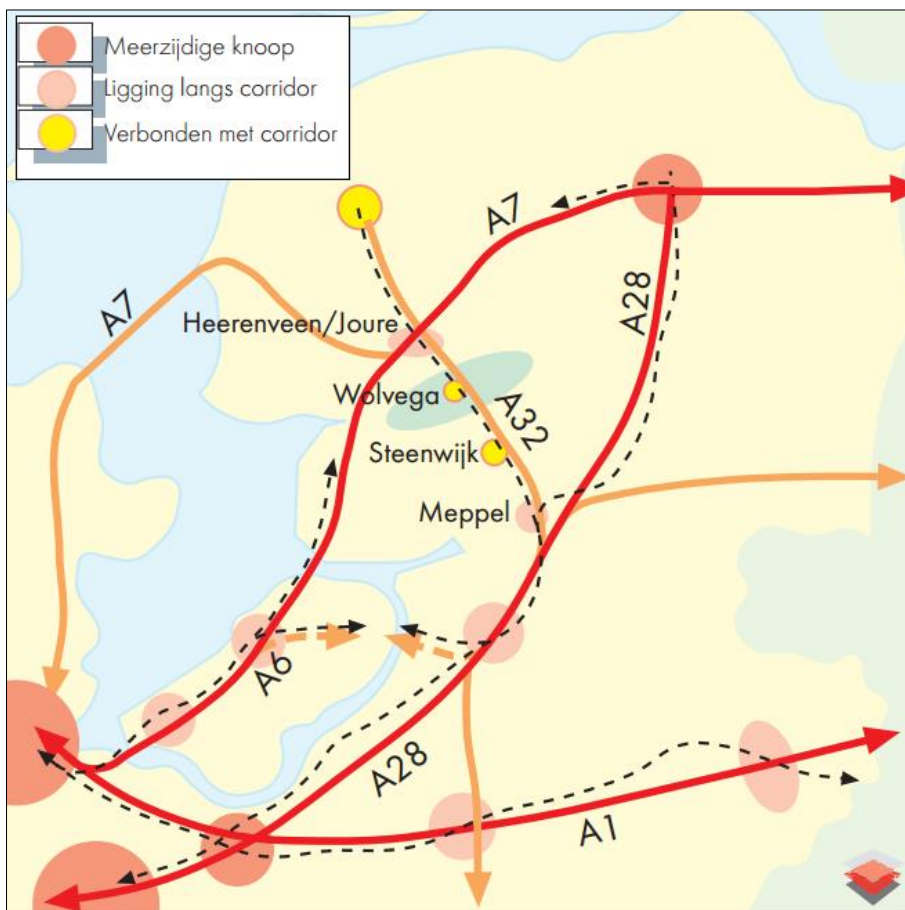
Figuur 18. Overige voorkomende functies

2.11

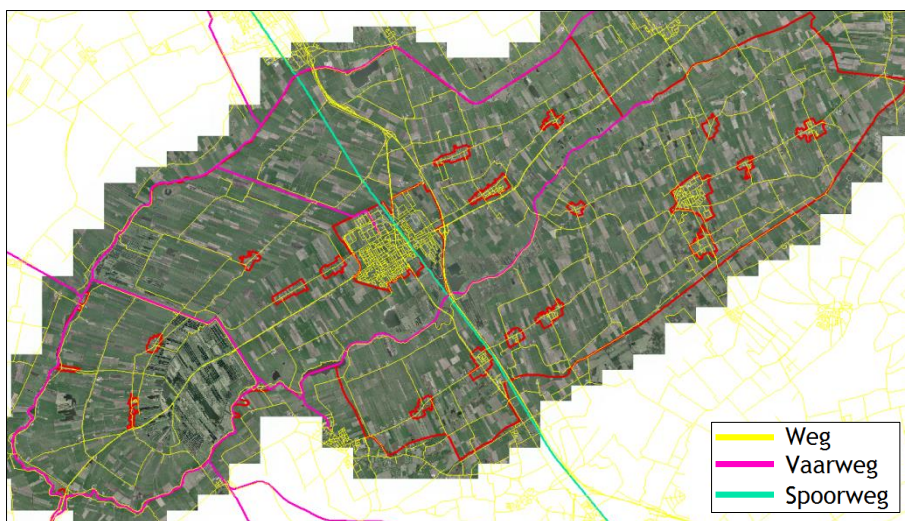
Verkeer en infrastructuur

De aantrekkelijke ligging in het infrastructurele netwerk zorgt voor een goede bereikbaarheid van de gemeente. De A32 (Zwolle - Leeuwarden) en de spoorlijn zijn de twee economisch belangrijke slagaders die de gemeente verbinden met de rest van Nederland. De A32 kan getypeerd worden als een cruciale 'verbindingsader' tussen twee hoofdverkeersroutes vanuit de Randstad naar Noord-Nederland en Noord-Duitsland: de A28 (Amersfoort - Groningen) en de A6/A7 (Amsterdam - Groningen). Daarmee ligt de gemeente over het algemeen en Wolvega als hoofdkern in het bijzonder niet aan een van deze 'economische corridors', maar is er over de snelweg wel uitstekend mee verbonden. De treinverbindingen met Heerenveen/Leeuwarden en de Randstad zijn goed maar niet hoogfrequent. Voor het lange afstand personenvervoer naar Leeuwarden en de centra in het midden en westen van het land vormt de trein

evenwel een goed alternatief voor de auto. Overigens zal de frequentie van het aantal treinen de komende jaren stapsgewijs worden opgevoerd zodat de verbinding tussen Leeuwarden en de Randstad verder wordt verbeterd. Ook voor Wolvega betekent dit een betere verbinding: in de toekomst tweemaal per uur een trein in plaats van de ene trein die nu per uur stopt.

Figuur 19. De (inter)regionale verbindingen
(Bron: Structuurplan Weststellingwerf)

Figuur 20. Verbindingen in de gemeente

Ruimtelijk beleidskader

3

3.1

Rijksbeleid

3.1.1

Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte

In de “*Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte*” (SVIR, 13 maart 2012) geeft het Rijk haar visie aan op de ruimtelijke en mobiliteitsopgaven voor Nederland richting 2040. Dit betreft een integraal kader dat de basis vormt voor bestaand en nieuw rijksbeleid met ruimtelijke consequenties. In dit document zijn de nationale belangen geformuleerd. In de SVIR is gekozen voor een meer selectieve inzet van het rijksbeleid dan voorheen. Voor de periode tot 2028 zijn de ambities van het Rijk in drie rijksdoelen uitgewerkt:

- Vergroten van de concurrentiekracht door versterking van de ruimtelijk-economische structuur van Nederland.
- Verbeteren van de bereikbaarheid.
- Zorgen voor een leefbare en veilige omgeving met unieke natuurlijke en cultuurhistorische waarden.

Met bovengenoemde rijksdoelen zijn 13 nationale belangen aan de orde die in de SVIR verder gebiedsgericht zijn uitgewerkt in concrete opgaven voor de diverse onderscheiden regio’s. Buiten deze nationale belangen hebben decentrale overheden meer beleidsvrijheid op het terrein van de ruimtelijke ordening gekregen. Het kabinet is van mening dat provincies en gemeenten beter op de hoogte zijn van de actuele situatie in de regio en de vraag van bewoners, bedrijven en organisaties en daardoor beter kunnen afwegen welke (ruimtelijke) ingrepen in een gebied nodig zijn.

3.1.2

Besluit algemene regels ruimtelijke ordening

De Wet ruimtelijke ordening (Wro) biedt de basis voor het stellen van algemene regels, op te nemen in een Algemene Maatregel van Bestuur (AMvB). Die regels richten zich primair op gemeenten, die het eerstverantwoordelijke overheidsniveau zijn voor de inhoud van ruimtelijke plannen. In het “*Besluit algemene regels ruimtelijke ordening*” (Barro, 7 december 2011), ook wel bekend onder de naam AMvB Ruimte, zijn de nationale belangen uit de SVIR voorzien

van juridische kaders waarmee de doorwerking van de nationale belangen op ruimtelijk gebied is geborgd.

3.1.3

Beleid plattelandswoningen

Het “*Beleid plattelandswoningen*” is op 1 januari 2013 middels een wijziging van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo) in werking getreden en betreft het mogelijk maken van burgerbewoning van (voormalige) agrarische bedrijfspwoningen in het buitengebied. Dit was voorheen niet mogelijk. De nieuwe wet- en regelgeving ziet er op toe dat de bedrijfsvoering van het bijbehorende nog in werking zijnde agrarische bedrijf niet door plattelandswoningen wordt beperkt, aangezien de plattelandswoningen niet worden beschermd tegen milieugevolgen (zoals geur- en geluidhinder en luchtkwaliteit) van het bijbehorende nabijgelegen agrarisch bedrijf. Plattelandswoningen zijn wel beschermd tegen de milieugevolgen van overige omliggende bedrijven. De wetgeving is alleen toepasbaar op (voormalige) agrarische bedrijfspwoningen waarvan het agrarische bedrijf nog actief is.

3.2

Provinciaal beleid

3.2.1

Streekplan Fryslân 2007

Het “*Streekplan Fryslân 2007*” van de Provincie Fryslân (13 december 2006) geeft de visie op het ruimtelijk beleid van de provincie weer en vormt de basis van het provinciale beleid tot 2016. Uitgangspunt is een ondeelbaar Fryslân waarbij stad en platteland elkaar nodig hebben en elkaar ondersteunen. Daarnaast wordt ingezet op een economisch sterk Fryslân met ruimtelijke kwaliteit van het landschap. Ruimtelijke kwaliteit benadrukt het bovenlokale belang bij de instandhouding en verder ontwikkelen van gebruiks-, belevings- en toekomstwaarde van de ruimte.

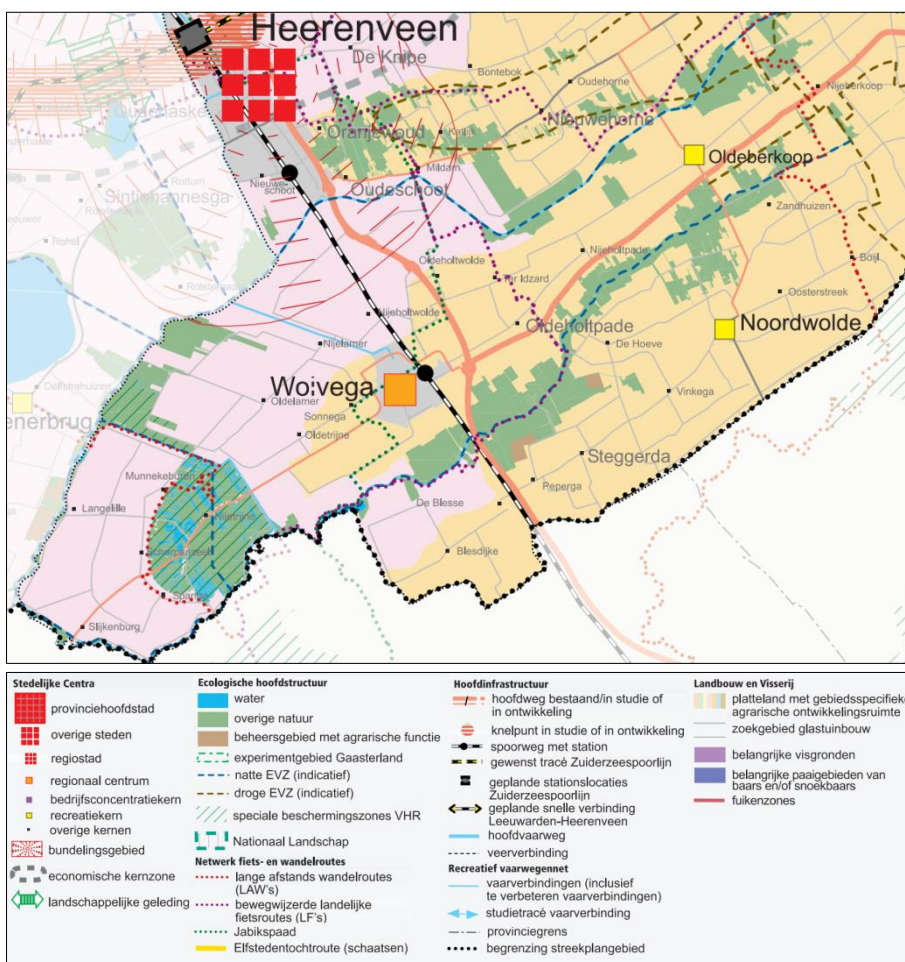
FUNCTIES IN HET
LANDELIJK GEBIED

Het streekplan geeft aan dat het landelijk gebied primair bestemd is voor functies die een ruimtelijk-functionele relatie met het landelijk gebied hebben. Het gaat daarbij vooral om de functies landbouw, recreatie, natuur en waterberging en bestaande woon- en werkfuncties en voorzieningen. De volgende beleidslijnen van de Provincie Fryslân zijn voor het buitengebied van Weststellingwerf relevant.

Algemene visie

Voor een verantwoorde ruimtelijke inpassing van de sociaaleconomische dynamiek van Zuidoost-Fryslân wordt aangesloten bij de aanwezige natuurlijke, landschappelijke en cultuurhistorische kwaliteiten. Het is een uitdaging om de ruimtelijke dynamiek gelijktijdig op te laten gaan met investeringen in groene

en blauwe kwaliteiten. Hoofdaccent ligt daarbij op de stedelijke centra. Daarnaast is bestendiging en verbetering van de positie van krachtige regionale centra van belang, waaronder Wolvega. Realisering van de EHS in het kader van nieuwe natuur zorgt voor versterking en ontwikkeling van natuurlijke waarden. Het gaat hierbij vooral om herstel van natuurlijke beekdalsystemen, de realisering van hydrologische bufferzones en vergroting van kerngebieden. Natuurontwikkelingen vinden vooral plaats in de omgeving van onder meer De Lende. Dit wordt gekoppeld aan vergroting van de mogelijkheden voor het vasthouden en bergen van water. Ook behoud en versterking van landschappelijke en cultuurhistorische kwaliteiten zijn gewenst. De ligging tussen Drenthe en het Friese merengebied, in combinatie met de aantrekkelijke gebiedsspecifieke natuur- en landschapswaarden ('stukje Drenthe in Fryslân'), bieden kansen voor versterking en verbreding van recreatie en toerisme, passend bij de aard en de karakteristieken van het gebied.

Figuur 21. Kaartfragment Gebiedsgericht beleid Zuidoost-Fryslân

Bodem, landschap, natuur en water

- Versterking is gewenst van de op de beekdalen gerichte landschapsstructuur van De Lende en De Tsjonger en de daarop haaks staande beplantingsstructuur.

- Bij De Lende wordt herstel van het natuurlijke karakter van het beekdal nagestreefd door natuurontwikkeling (uitbreiding van de EHS) en hermeandering, in combinatie met waterberging langs de benedenlopen. Er zijn kansen voor groene en blauwe diensten door de landbouw en particulier natuurbeheer.
- De Provincie Fryslân ziet mogelijkheden om versnipperde stukken natuur werkende weg te herschikken wanneer dit zowel voordelen voor de landbouw als voor de natuur heeft.
- Voor het overige is landbouwontwikkeling mogelijk binnen de landschappelijke kernkwaliteiten, met inbegrip van schaalvergroting en van houtteelt. De afweging vindt plaats op basis van gebiedsgericht maatwerk. Vooral de hogere zandruggen bieden goede condities voor landbouwontwikkeling. Rekening wordt gehouden met de verzuringgevoeligheid van bepaalde natuurgebieden, waarvoor zo nodig flankerend beleid wordt ingezet. Daarnaast wordt rekening gehouden met de kwetsbaarheid van brongebieden van beken in verband met de waterkwaliteit.
- Extensivering van de landbouw kan in sommige delen aan de orde zijn en samengaan met verbreding van landbouw(kansen). Lage delen van het gebied zijn waar mogelijk te benutten voor boezemvergroting.
- Voldoende landschappelijke openheid is een kernkwaliteit van het veenweidegebied, ook voor weidevogels en ganzenopvang. Het behoud van de landbouw is hiervoor van belang, met kansen voor groene en blauwe diensten.
- Grote aaneengesloten natuurgebieden worden in stand gehouden. De mogelijkheden voor recreatief medegebruik zijn hierop afgestemd.

Ontsluiting

- Verbetering van het onderliggende wegennet tussen Heerenveen en Joure, parallel aan de A7 en de A32, is nodig in verband met de oplossing van de verkeersproblematiek bij het knooppunt Joure. Daarnaast is verbetering van belang voor de doorstroming van verkeer van en naar de stedelijke gebieden en voor de verkeersveiligheid.

Recreatie(kernen)

- Ontwikkeling van de recreatie is vooral te koppelen aan de netwerken voor landrecreatie (wandelen, fietsen, paardrijden), de cultuurhistorie en de bossen/landgoederen. Kansen zijn er vooral in de omgeving van het Nationaal Park Drents-Friesche Wold, onder meer in het relatief onontdekte gebied tussen Oosterwolde en Wolvega.
- Recreatiekern Noordwolde: mogelijkheden voor recreatieve ontwikkeling zijn er vooral in zuidelijke en oostelijke richting (Spoekeplas), in combinatie met herinrichting en kwaliteitsverbetering van het centrumgebied.
- Buiten de recreatiekernen zijn er vooral kansen voor verblijfsrecreatie rond het Nationaal Park Drents-Friesche Wold en in de zone Wolvega-Noordwolde/Boijl-Oldeberkoop. In de omgeving bij Driewegsluis/Heloo-

mavaort zijn er kansen voor (kleinschalige) verblijfsrecreatie, passend bij en in goede afstemming op de natuurwaarden van de Rottige Meenthe.

Overig

- Bij de invulling van 'naar aard en schaal passende bedrijvigheid' wordt rekening gehouden met de al aanwezige bedrijvenconcentraties en de daaraan gekoppelde werkfuncties van onder meer Noordwolde.

3.2.2

Provinciale Verordening Romte

Ter bescherming van de provinciale belangen heeft de provincie de "*Provinciale Verordening Romte*" (PVR, 15 juni 2011) vastgesteld. Dit omdat met de invoering van de Wro de goedkeuringsbevoegdheid van bestemmingsplannen door de provincie is vervallen en het streekplan daardoor de status van een structuurvisie heeft gekregen. In de PVR is aangegeven welke onderwerpen de provincie van provinciaal belang acht en op welke wijze deze moeten worden vertaald in gemeentelijke ruimtelijke plannen. Het streekplanbeleid, zoals dat hiervoor is aangegeven, is in het kader van de verordening voorzien van concrete beleidsregels. Deze beleidsregels zijn betrokken bij het opstellen van dit bestemmingsplan. De PVR kent daarnaast strakkere regels ten behoeve van de borging van ruimtelijke kwaliteit. Zo heeft de provincie onder meer bepaald dat gemeenten in plannen voor het landelijk gebied duidelijkheid moeten geven over hoe de ruimtelijke kwaliteit van het landschap gewaarborgd wordt.

3.3

Gemeentelijk beleid

3.3.1

Structuurplan Weststellingwerf 2000-2015

In het "*Structuurplan Weststellingwerf 2000-2015*" heeft de gemeente (25 februari 2002) haar overkoepelende visie op de ruimtelijke ontwikkeling van Weststellingwerf voor de periode tot 2015 uiteengezet. Het plan is primair bedoeld als ruimtelijk toetsings- en uitwerkingskader voor de (middel)lange termijn. Het structuurplan betreft een ruimtelijk plan op hoofdlijnen waarin de essentiële keuzes met betrekking tot de toekomstige ruimtelijke ontwikkeling zijn gemaakt voor zowel het bebouwde gebied als het buitengebied. Het structuurplan beschrijft een samenhangende en gefaseerde ruimtelijke ontwikkeling van de stedelijke en landelijke functies van de gehele gemeente, uitgaande van een ruimtelijke zonering van kansen en beperkingen voor de verschillende functies en gebruikers. In de gemaakte keuzes in het structuurplan hebben kwaliteits- en duurzaamheidsambities de boventoon gevoerd.

Figuur 22. Plankaart structuurplan Weststellingwerf

Vanwege de positie van de gemeente in het landschap en de ligging aan belangrijke infrastructuur wordt in het structuurplan op hoofdlijnen gestreefd naar:

- behoud en versterking van de landschappelijke en cultuurhistorische ‘bakermat’ van de gemeente; de historisch bepaalde diversiteit van landschappen en nederzettingen blijft ook in de toekomst gehandhaafd;
- een evenwichtige en onderlinge samenhangende ontwikkeling van de economisch, recreatief-toeristische en woonpotenties, waarbij kwaliteit vóór kwantiteit gaat;
- concentratie van de nieuwe woon- en werkgebieden primair in de oostflank van Wolvega;
- een grote diversiteit in woon- en werkmilieus voor de eigen bedrijven en woningzoekenden maar ook voor vestigers van buitenaf met als gemeenschappelijk uitgangspunt: ‘een aantrekkelijke ligging in het landschap’.

Een goed functionerend buitengebied is daarnaast één van de hoofdthema's voor het ruimtelijke beleid van de gemeente. Samengevat zijn de volgende uitgangspunten in dit kader van toepassing.

Landbouw

- De rundveehouderij blijft de belangrijkste tak voor de gemeente.
- Uitgangspunt is het zoveel mogelijk verweven van natuur- en landschapsdoelen met de agrarische bedrijfsvoering.
- Een duurzamer bedrijfsvoering en de ontwikkelingen bij de EU dwingen tot keuzen.

Natuur

- Optimaliseren hydrologische condities voor de natuur, vooral in de Lindevallei.
- Behoud en beheer bestaande gebieden.
- Uitbreiden en aaneensluiten via het landschapsecologisch raamwerk.
- Nieuwe natuuruitbreiding in het Lindedal ten oosten van A32 in het kader van het ROM-project; ten westen van de A32 een ecologische verbindingzone naar de Rottige Meenthe in combinatie met duurzaam waterbeheer.
- In het overige buitengebied afstemmen en kansen benutten in samenwerking met landbouw en recreatie.

Cultuurhistorie en landschap

- Gelijke waarde aan 'cultuur', 'historie' en 'landschap' toekennen en via een functionele analyse de te behouden, te herstellen en te vernieuwen structuren en elementen identificeren.
- Speciale aandacht voor de ligging en beleving van de bebouwingslinten in het landschap.

Recreatie en toerisme in het buitengebied

- Verdere groei van op de natuur en het landschap gerichte recreatief medegebruik en een beperkte concentratie van de verblijfsrecreatie in het buitengebied in aansluiting op ontwikkelingen in aangrenzende gemeenten/provincies.
- Veel aandacht voor een verdere ontwikkeling van het routenetwerk voor fietsers en wandelaars en de koppeling van de bebouwde kommen aan routes in het buitengebied.
- Onderzoek naar een (bescheiden en landschappelijk in te passen) ontwikkeling van de waterrecreatie in het westelijke deel van de gemeente, indien mogelijk in samenhang met een verbetering van de waterhuishouding.

3.3.2

Werfboek Weststellingwerf

Op 10 januari 2007 is het "Werfboek Weststellingwerf" gepresenteerd waarmee het college van burgemeester en wethouders een vijftal belangrijke toekomstige ontwikkelthema's zichtbaar heeft willen maken. Het Werfboek is erop gericht om de inwoners van de gemeente, publieke en private partijen enthousiast te maken om een gezamenlijke uitwerking en uitvoering van de ont-

wikkelingen mogelijk te maken. Het gaat daarbij om thema's van bovenlokaal belang. In het Werfboek komen onder meer de volgende onderwerpen aan de orde:

- Uitbereiding van het Nationaal Park de Weerribben met de Rottige Meenthe, met als onderdelen de inrichting van een brede wetlandzone. Verder de ontwikkeling van De Lende, het toegankelijk maken voor bezoekers, ontwikkeling van verblijfsrecreatie, een ecologische golfbaan en de bouw van een paluduct (een moerasaquaduct).
- Turven uit het oosten met als doel de historie van het gebied zichtbaar te maken, het toerisme te bevorderen en relictten te herstellen.
- De paardenwereld van Weststellingwerf met als onderdelen het realiseren van een MBO-opleiding, aanbrengen van verbindingen tussen de betrokkenen bij de paardensport en het aanleggen van ruiterroutes.

3.3.3

Nota's van Uitgangspunten

In het kader van onder meer voorliggend bestemmingsplan Buitengebied zijn in de afgelopen jaren door de gemeente verschillende Nota's van Uitgangspunten (NvU) opgesteld en vastgesteld door de gemeenteraad. Het gaat om de volgende nota's:

1. NvU Groene functies

In de "*Nota van Uitgangspunten / Groene functies*" (4 juni 2012) is voor de thema's landschap, cultuurhistorie, paarden, recreatie, natuur en water het beleid in uitgangspunten vastgelegd.

2. NvU Rode functies

In de "*Nota van Uitgangspunten / Rode functies*" (4 juni 2012) zijn voor de thema's wonen, niet-agrarische bedrijvigheid, detailhandel, horeca, verkeer en infrastructuur en energie de uitgangspunten vastgelegd.

3. NvU Functieverandering en -verbreding agrarische sector

De "*Nota van Uitgangspunten / Functieverandering en -verbreding*" (12 december 2011) geeft het nieuwe beleid voor hergebruik van vrijkomende agrarische bebouwing en verbredingsactiviteiten bij agrarische bedrijven aan.

4. NvU Agrarisch

Met vaststelling van de "*Nota van Uitgangspunten / Agrarisch*" (13 september 2010) is door de gemeenteraad de koers bepaald voor de agrarische bedrijven, intensieve veehouderij en tweede bedrijfswoningen in het buitengebied.

De nota's van Uitgangspunten zijn mede als basis gebruikt voor de regeling in voorliggend bestemmingsplan. In de periode tot vaststelling van dit bestemmingsplan dienen deze stukken als interim-beleid.

3.3.4

Notitie herziening verfijning verblijfsrecreatie (kampeerbeleid)

Vanwege het vervallen van de Wet op de openluchtrecreatie (WOR) is door de gemeenteraad de *“Notitie herziening verfijning verblijfsrecreatie (kampeerbeleid)”* (17 maart 2008) vastgesteld. De notitie dient te worden vertaald in voorliggend bestemmingsplan zodat deze het juiste ruimtelijke toetsingskader voor de verschillende vormen van verblijfsrecreatie in het plangebied biedt.

De volgende algemene uitgangspunten zijn onder meer genoemd:

- Het College kan nadere voorwaarden stellen in het belang van 1) de openbare orde; 2) het voorkomen of beperken van overlast; 3) de verkeersveiligheid of de veiligheid van personen of goederen; 4) de zedelijkheid of gezondheid; 5) de bescherming van natuur en landschap.
- Bij in het bestemmingsplan geregelde kampeerterreinen worden geen maximale aantallen standplaatsen en/of slaapplekken meer aangegeven.
- De afstand tussen twee vestigingen voor kamperen en de afstand tot de erfgrans van naastgelegen woningen dan wel een agrarisch bouwblok bedraagt hemelsbreed gemeten minimaal 50 m.
- In het bestemmingsplan wordt onderscheid gemaakt tussen verschillende typen kampeerterreinen of onderdelen daarvan (toeristische standplaatsen, caravans, kampeerboerderijen).
- De toegestane oppervlakte van de voorzieningengebouwen bedraagt 5% van het bestemmingsoppervlak (exclusief stacaravans en bergingen). In verband met ruimtelijke inpasbaarheid kan in specifieke situaties een bouwvlak worden gelegd.
- Afscherpende beplanting met inheemse soorten en/of gebiedseigen beplanting is verplicht.
- Parkeren van kampeersers en hun gasten dient steeds op eigen terrein plaats te vinden waarbij parkeerplaatsen eveneens landschappelijk dienen te worden ingepast.

Naast de algemene uitgangspunten zijn in de beleidsnotitie ook specifieke uitgangspunten opgenomen voor:

- toeristische standplaatsen en stacaravans op kampeerterreinen;
- kleinschalig kamperen;
- incidenteel kamperen;
- vrij kamperen op eigen grond.

Ook deze uitgangspunten zijn zo goed mogelijk vertaald in dit bestemmingsplan.

3.3.5

Welstandsnota

In de “*Welstandsnota*” (uit 2004) is het gemeentelijk welstandsbeleid voor onder meer het plangebied van dit bestemmingsplan opgenomen. Het plangebied ligt overwegend, zo niet geheel, in welstandsgebied 12: ‘Landelijk gebied’. Het beleid dat in het landelijk gebied wordt voorgestaan, is gericht op het beheer van de bestaande situatie. Voor het welstandsgebied is een bijzonder ambitieniveau van kracht. De nadruk daarbij ligt op het behoud en waar mogelijk versterken van de bestaande en/of gewenste kwaliteit. De klemtoon ligt daarbij op handhaven en respecteren. Bijzondere ontwikkelingen worden niet verwacht. Wel is voor de toekomst in de welstandsnota voorzien dat als gevolg van de schaalvergroting steeds meer boerderijen hun agrarische functie verliezen waarbij functiewijzigingen en bijkomende verbouwingen zich zullen aandienen.

De thans nog in bedrijf zijnde agrarische bedrijfspercelen vormen geen onderdeel van dit bestemmingsplan. Wel zijn de reeds vrijgekomen agrarische bedrijven in het plangebied van dit bestemmingsplan opgenomen. Voor deze bebouwing gelden specifieke objectgerichte criteria (zoals in het op 6 juni 2011 gewijzigde welstandskader voor boerderijen is vastgesteld). Het gaat daarbij vooral om stelp- en kop-hals-rompboerderijen met een overwegend traditioneel-ambachtelijke architectuur uit de 19de en 20ste eeuw. De boerderijen komen vanwege hun bijzondere betekenis voor de gemeente in aanmerking voor extra aandacht bij planbeoordeling. De algemene lijn in de welstandsambitie is gericht op het handhaven van de bestaande kwaliteiten.

3.3.6

Gemeentelijk Verkeers- en Vervoerplan

In het “*Gemeentelijk Verkeers- en Vervoerplan*” (uit 2000) is de visie ten aanzien van het verkeersbeleid opgenomen. Hierin is aangegeven dat de gemeente het verkeersbeleid verder conform het principe Duurzaam Veilig wil vormgeven. Dit betekent dat het wegennet zal worden ingericht met de volgende typen wegen:

- Stroomwegen: dit zijn de (regionale) hoofdwegen, waar een maximumsnelheid van 100 of 120 km/uur is toegestaan.
- Gebiedsontsluitingswegen: dit zijn de 80 km/uur-wegen die gebieden aansluiten op het hoofdwegennet.
- De wegen in het landelijk verblijfsgebied krijgen een typering erftoegangsweg A of erftoegangsweg B. De A-wegen zijn voorzien van een vrij liggend fietspad en er geldt een maximale snelheid van 60+ km/uur. Voor de B-wegen geldt een maximumsnelheid van 60 km/uur.
- Verblijfsgebied: een maximumsnelheid van 30 km/uur voor alle dorpskernen/bebouwde komgebieden.

3.3.7

Klimaatbeleidsplan 2010-2020

Het kabinet heeft in het programma Schoon en Zuinig (2007) de klimaatdoelstellingen vastgelegd op 30% reductie van broeikasgassen in 2020 ten opzichte van 1990, 20% energiebesparing in 10 jaar en 20% duurzame energie in 2020. De gemeenten hebben deze doelen overgenomen in het klimaatakkoord VNG-VROM 2007. Woningbouwverenigingen en bouwbedrijven hebben een vergelijkbaar convenant getekend. De gemeente Weststellingwerf heeft in 2009 het Energieakkoord Noord-Nederland getekend. Hierin is afgesproken dat provincies en gemeenten de kabinetsdoelstellingen voor klimaat en energie helpen realiseren en om energie-innovatieve activiteiten te versterken. Gemeenten zullen zich inzetten voor optimale inzet van gemeentelijke deskundigheid voor activiteiten die voortvloeien uit het energieakkoord. Als uitgangspunt wordt een hogere energieambitie gehanteerd dan het wettelijk minimum in de nieuwbouwsector. Een stimuleringsbeleid zal worden ontwikkeld voor energiebesparing in de bestaande bouw. Actief zal worden deelgenomen aan de bestuurlijke en ambtelijke werkverbanden die noodzakelijk zijn voor een effectieve uitvoering van het energieakkoord.

Het gemeentelijk *“Klimaatbeleidsplan 2010-2020: Samen de schouders eronder”* (1 februari 2010) is een beleidsplan op hoofdlijnen. Het formuleert doelstellingen en ambities die de komende 10 jaar nader moeten worden ingevuld. Op basis van eerder verschenen nota's en de uitwerkingsmatrix wordt in de actiepunten een indicatie gegeven van de activiteiten die per thema gekozen kunnen worden. De feitelijke keuze en verdere uitwerking hiervan moeten ieder jaar worden gemaakt in de kadernota.

Het bestemmingsplan is een instrument waarin enkele duurzame energieaspecten geregeld kunnen worden. Zo kunnen randvoorwaarden voor passieve, actieve en fotovoltaïsche zonne-energie worden vastgelegd. Daarnaast kunnen gebruiksregels worden opgenomen waarin staat dat het op kleinschalige wijze opwekken van duurzame energie passend is in de bestemmingsregels.

Planologische en milieukundige beperkingen

4

4.1

Bodemkwaliteit

Wet- en regelgeving

In het Besluit ruimtelijke ordening (Bro) is bepaald dat in de toelichting op een ruimtelijk plan inzicht verkregen moet worden in de uitvoerbaarheid van het plan. Dit betekent dat er onder meer inzicht verkregen moet worden in de noodzakelijke financiële investering van een (mogelijk noodzakelijke) bodemsanering. Een onderzoek naar de milieuhygiënische kwaliteit van de bodem is derhalve onderdeel van de onderzoeksverplichting bij de voorbereiding van een ruimtelijk plan. Uitgangspunt ten aanzien van de bodemkwaliteit is dat deze bij nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen zodanig goed moet zijn dat er geen risico's voor de volksgezondheid bestaan bij het gebruik van het plangebied voor wonen of een andere functie. Ten behoeve van een goede ruimtelijke ordening moet het bestemmen van gronden met een bodem van onvoldoende milieuhygiënische kwaliteit met een hiervoor gevoelige bestemming in beginsel worden voorkomen.

Onderzoek

Op de kaart van het Bodemloket³ is zoveel mogelijk informatie verzameld over de kwaliteit van de bodem. Het bodemloket biedt informatie over bodemonderzoeken en -saneringen die zijn uitgevoerd. Ook is er informatie opgenomen over bedrijven of terreinen waar 'verdachte' werkzaamheden hebben plaatsgevonden die mogelijk bodemverontreiniging hebben veroorzaakt en waar mogelijk bodemonderzoek moet worden uitgevoerd. Ook voor onverdachte terreinen geldt overigens dat bodemverontreiniging kan worden aangetroffen, omdat altijd activiteiten kunnen hebben plaatsgevonden die tot verontreiniging van de bodem hebben geleid en die thans niet bekend zijn.

Uit de kaart van het bodemloket blijkt dat in het plangebied op verschillende plaatsen bodemonderzoek is uitgevoerd dat nog in procedure is. Ook is in het plangebied bodemonderzoek uitgevoerd waarvoor geen vervolg nodig is geweest. In enkele gevallen zijn locaties gesaneerd. In het plangebied zijn voorts verschillende historische activiteiten bij het bodemloket bekend die kunnen wijzen op verontreiniging van de bodem.

³ Benaderbaar via www.bodemloket.nl

De gemeente Weststellingwerf beschikt daarnaast over een eigen gemeentelijk bodembeheerplan (Oranjewoud, 2010), waarvan een bodemkwaliteitskaart deel uitmaakt. Het gemeentelijk bodembeheerplan ziet toe op:

- het toepassen van schone en licht verontreinigde grond en baggerspecie als bodem;
- het toepassen van licht verontreinigde grond en baggerspecie in groot-schalige toepassingen;
- het verspreiden van schone en licht verontreinigde baggerspecie op de bodem.

In het bodembeheerplan is geconstateerd dat Weststellingwerf overwegend uit schone gebieden, zonder specifieke probleemstoffen, bestaat. Er is overwegend sprake van gebieden met een landbouw- of natuurfunctie. Relatief is er weinig grondverzet en een beperkte baggeropgave. Ook liggen in de gemeente geen gebieden met een dermate grote gevoeligheid dat uit oogpunt van bescherming van de bodemkwaliteit specifieke normen zouden moeten worden gesteld. Daarom kan in de gemeente worden volstaan met generiek beleid en is specifiek gebiedsgericht beleid niet nodig. Gemiddeld voldoet de bodemkwaliteit van het plangebied aan de bodemkwaliteitsklasse "landbouw/natuur". Hiermee is de algemene bodemkwaliteit geschikt of beter dan noodzakelijk is voor de functies die in het buitengebied voorkomen.

Voorliggend plan is op actualisatie van de bestaande situatie gericht. Naast reeds toegelaten reguliere perceelsgebonden bouwmogelijkheden worden er geen nieuwe grootschalige ruimtelijke ontwikkelingen in het plangebied mogelijk gemaakt. In het kader van in de toekomst uit te voeren projecten binnen de regels van dit bestemmingsplan zal daar waar nodig nader onderzoek moeten worden verricht. In de voorbereiding- en uitvoeringsfase van een ontwikkeling moet daarom rekening worden gehouden met verkennend of actualiserend bodemonderzoek en het werken in en het afvoeren van licht tot sterk verontreinigde grond. De uitvoerbaarheid van dit bestemmingsplan wordt hierdoor op voorhand niet door onvoldoende milieuhygiënische kwaliteit van de bodem belemmerd.

Conclusie

Geconcludeerd kan worden dat de status quo met betrekking tot mogelijke bodemverontreiniging in het plangebied acceptabel is. Dit bestemmingsplan mag ten aanzien van het aspect bodem uitvoerbaar worden geacht.

4.2

Waterbeheer (watertoets)

Wet- en regelgeving / beleidskader

Op grond van artikel 3.1.6 Bro dient in de toelichting op ruimtelijke plannen een waterparagraaf te worden opgenomen van de wijze waarop rekening is gehouden met de gevolgen van het plan voor de waterhuishoudkundige situatie.

In die paragraaf dient uiteengezet te worden of en in welke mate het plan in kwestie gevolgen heeft voor de waterhuishouding, dat wil zeggen het grondwater en het oppervlaktewater. Het is de schriftelijke weerslag van de zogenaamde watertoets. Het doel van de watertoets is het waarborgen dat waterhuishoudkundige doelstellingen expliciet en op evenwichtige wijze in beschouwing worden genomen bij alle waterhuishoudkundig relevante ruimtelijke plannen en besluiten. Door middel van de watertoets wordt in een vroegtijdig stadium aandacht besteed aan het wateraspect.

Waterwet en Nationaal waterplan

De Waterwet, die per 22 december 2009 van kracht is geworden, heeft gezorgd voor een ingrijpende bundeling van waterwetgeving. Daarnaast heeft het Nationaal Waterplan (NWP), waarvan de eerste versie tegelijk met de Waterwet is verschenen, een formele rol in de ruimtelijke ordening. De NWP bevat de hoofddoelstelling voor waterbeheer in Nederland en is de vervanger van de Vierde Nota Waterhuishouding en alle voorgaande nota's hieromtrent. Het NWP is tevens een structuurvisie op basis van de Waterwet en de Wet ruimtelijke ordening en is opgesteld voor de planperiode 2009-2015. Het NWP gaat uit van integraal waterbeheer en van een watersysteembenadering. Het hoofdthema is 'Nederland, een veilige en leefbare delta, nu en in de toekomst'. Het NWP beoogt te komen tot een duurzaam waterbeheer. Het beleid richt zich op bescherming tegen overstromingen, voldoende en schoon water en andere vormen van gebruik van water. In het NWP is beleid opgenomen voor het IJsselmeergebied, de Noordzee en de stroomgebiedbeheerplannen op grond van de Europese Kaderrichtlijn Water. Daarnaast bevat het NWP, naar aanleiding van het advies van de Deltacommissie in 2008, beleid over maatregelen die genomen moeten worden vanwege de verwachte klimaatsveranderingen.

Met de inwerkingtreding van de Waterwet is tevens de Watervergunning van kracht geworden. Watervergunning (en/of Keurontheffing) van Wetterskip Fryslân als waterbeheerder is nodig voor werkzaamheden in, onder, langs, op, bij of aan open water, waterkeringen en wegen in het beheer van het waterschap, het onttrekken van grondwater en het lozen op het oppervlaktewater.

WATERVERGUNNING

Provinciaal waterbeleid

In het Waterhuishoudingsplan (WHP) van de Provincie Fryslân en het Waterbeheerplan (WBP) van Wetterskip Fryslân staat vermeld hoe de provincie en het waterschap vorm willen geven aan het waterbeheer in de periode 2010-2015. In het WHP staan doelen die de Provincie Fryslân in de planperiode wil bereiken. Het plan geeft kaders voor het waterbeheer, dat door het waterschap, gemeenten en andere partijen wordt uitgevoerd. In het WBP staan de maatregelen die Wetterskip Fryslân van 2010-2015 neemt om het watersysteem op orde te houden en te verbeteren. De drie thema's waterveiligheid, voldoende water en schoon water vormen de basis voor het waterbeheer in Fryslân.

Onderzoek/Wateradvies

Met betrekking tot dit bestemmingsplan adviseert Wetterskip Fryslân in haar wateradvies het volgende (het complete advies is in bijlage 7 in het bij dit bestemmingsplan behorend planMER opgenomen):

Ontwikkelingen door middel van wijzigingsbevoegdheid

Het bestemmingsplan is overwegend conserverend van aard, grootschalige ruimtelijke ontwikkelingen worden in het nieuwe bestemmingsplan niet mogelijk gemaakt. Wij gaan er van uit dat er geen ontwikkelingen bij recht mogelijk worden gemaakt die op basis van het huidige bestemmingsplan niet mogelijk zijn. Wanneer er in de toekomst wel ontwikkelingen mogelijk worden gemaakt, bijvoorbeeld via een wijzigingsbevoegdheid, dan moet voor deze ontwikkelingen opnieuw een watertoets worden doorlopen.

Objecten van Wetterskip Fryslân

In het plangebied liggen diverse objecten en belangen van Wetterskip Fryslân. Dit gaat onder andere om hoofdwatgangen, keringen en leidingen. De objecten hoeven niet terug te komen op de Verbeelding en in de Regels. Maar de bestemmingen die de gronden krijgen waar deze objecten in liggen mogen de functie van de objecten niet uitsluiten. Zo moet bijvoorbeeld de bestemming van de gronden waar een hoofdwatgang ligt de functie Water mogelijk maken. Hieronder volgt een beschrijving van de objecten in het plangebied.

Hoofdwatgangen en overig oppervlaktewater

De hoofdwatgangen hebben een belangrijke aan-, af- en doorvoer functie. Voor het onderhoud van deze watgangen is aan beide zijden een obstakelvrije zone van 5 meter vanaf de oever noodzakelijk. In dit gebied mag niet worden gebouwd.

Naast de hoofdwatgangen zijn er ook schouwwatgangen en overige wateren. In principe moet het bestemmingsplan al het oppervlaktewater in het plangebied planologisch mogelijk maken.

Regionale keringen

In het plangebied liggen regionale keringen. Door een hoog maaiveld zijn de keringen niet altijd direct herkenbaar als zijnde een kade. Een regionale kering of boezemkade beschermt het achterliggende gebied tegen hoge waterstanden in de Friese boezem. De regionale kering heeft met een bepaalde hoogte een kerende werking. Deze kerende werking moet te allen tijde gehandhaafd worden. Aan beide kanten van de kering hanteert Wetterskip Fryslân een obstakelvrije zone van 5 meter gerekend vanaf de teen van de kade. Deze obstakelvrije zone is nodig voor beheer en onderhoud van de boezemkade. Voor werkzaamheden binnen de kernzone en de obstakelvrije zone van de boezemkade is een watervergunning nodig.

Rioolpersleidingen en rioolgemalen

In het plangebied liggen rioolgemalen in de nabij omgeving van Slijkenburg, Boijl, de Blesse, Steggerda en Oldeholtpade. Voor rioolgemalen is door de gemeente als bevoegd gezag een geurcontour vastgesteld. Binnen deze geurcontour gelden beperkingen ten aanzien van nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen. Wij adviseren u om binnen uw organisatie contact hierover op te nemen. Graag willen wij op de hoogte worden gehouden over de voortgang en uitkomst van dit overleg.

Er lopen rioolpersleidingen naar de rioolgemalen. Wetterskip Fryslân heeft beperkt recht van opstal ter plaatse van de rioolpersleidingen. Dit houdt o.a. in dat aan een strook van 6 meter (3 meter aan weerszijden van de persleiding, gerekend vanuit het hart van de leiding) beperkingen gelden voor het grondgebruik. Er mogen o.a. geen vaste verharding en diep wortelende beplanting worden aangelegd boven de genoemde strook. Bebouwing is hier ook niet toegestaan. Bij nieuwe ontwikkelingen dient u hier rekening mee te houden. Het is daarom aan te bevelen de watertoets in een zo vroeg mogelijk stadium te doorlopen.

De ligging van de rioolpersleidingen en rioolgemalen kunt u niet online raadplegen. Als bijlage van dit wateradvies sturen wij daarom enkele kaarten mee waarop de rioolpersleidingen en rioolgemalen schematisch staan aangegeven. Ook zijn deze gegevens digitaal aangeleverd. U hoeft deze niet op te nemen in de Regels en op de Verbeelding. Bij nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen is de ligging van deze objecten wel van belang.

Waterwingebied

In het plangebied ligt nabij Oldeholtpade een grondwaterbeschermingsgebied. De provincie Fryslân is hiervoor bevoegd gezag. Wij verzoeken u hierover contact op te nemen met Provincie Fryslân.

Conclusie

De gemeente volgt de wettelijk gestelde eisen die door Wetterskip Fryslân aan het wateraspect in het plangebied worden gesteld. De watertoets mag hiermee als afgerond worden beschouwd. Er bestaan voor het aspect water geen belemmeringen ten aanzien van dit bestemmingsplan. Dit bestemmingsplan mag uitvoerbaar worden geacht.

4.3

Cultuurhistorie

Wet- en regelgeving

De Modernisering Monumentenwet (MoMo) heeft op 1 januari 2012 tot een wijziging van art. 3.6.1, lid 1 van het Bro geleid. Ieder ruimtelijk plan dient nu tevens een analyse van cultuurhistorische waarden van het plangebied te bevatten. In paragraaf 2.3 is hier reeds nader op ingegaan. Voor zover sprake van

cultuurhistorie is, dient daarnaast aangegeven te worden op welke wijze met de mogelijk in het gebied aanwezige cultuurhistorische waarden rekening is gehouden.

Onderzoek

Voorliggend bestemmingsplan is gericht op het actualiseren en conserveren van de bestaande situatie in het plangebied. Mochten nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen in de toekomst plaatsvinden dan is het uitgangspunt dat nog bestaande cultuurhistorische structuren en waarden in het plangebied niet of zo min mogelijk zullen worden doorbroken en aangetast. Hiertoe zijn de diverse cultuurhistorische elementen in het plangebied met dit bestemmingsplan voorzien van een beschermingsregeling.

Conclusie

Dit bestemmingsplan is op actualisatie gericht; bestaande ruimtelijke structuren worden niet gewijzigd en bestaande cultuurhistorische waarden worden als gevolg hiervan dan ook niet aangetast. Daarnaast zijn diverse beschermingsregelingen ten aanzien van cultuurhistorie met dit getroffen. Dit bestemmingsplan mag uit cultuurhistorisch oogpunt derhalve uitvoerbaar worden geacht.

4.4

Archeologie

Wet- en regelgeving

Naar aanleiding van het Verdrag van Malta is de Wet op de Archeologische Monumentenzorg (Wamz) ingesteld, als onderdeel van de gewijzigde Monumentenwet 1988 (Monw). Hierin is geregeld dat gemeenten zelf verantwoordelijk zijn voor de archeologische monumentenzorg. In de Monw is gesteld dat de gemeente bij (op)nieuw vast te stellen ruimtelijke plannen rekening moet houden met in de bodem aanwezige en te verwachten archeologische waarden en dat archeologische resten bij bodemverstoring intact blijven. Deze verplichting volgt ook uit de Wro/Bro, die voorschrijft dat archeologie en cultuurhistorie uitdrukkelijk moeten worden meegewogen bij ruimtelijke plannen. Volgens het provinciaal beleid (PVR) en het rijksbeleid (MoMo) is integratie van de (archeologische) monumentenzorg in het gemeentelijke ruimtelijk beleid een fundamenteel uitgangspunt. Borging van archeologische waarden wordt gerealiseerd door integratie van archeologie in het proces van de ruimtelijke ordening. Een ruimtelijk plan moet hierdoor naast de inventarisatie van mogelijke archeologische waarden ook, indien nodig (en mogelijk), bescherming bieden voor waardevolle gebieden.

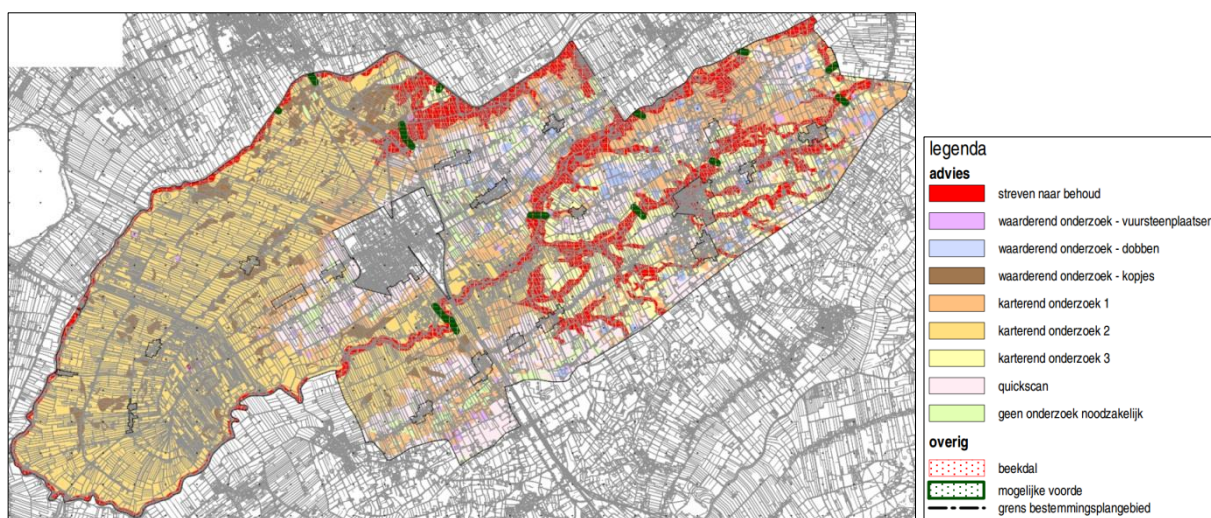
Onderzoek

De Friese Archeologische Monumentenkaart Extra (FAMKE)⁴ van de Provincie Fryslân biedt voor de gehele provincie per locatie informatie wat de bekende als wel de te verwachten archeologische waarden zijn. Daarbij worden de onderzoeksperioden steentijd-bronstijd en ijzertijd-middeleeuwen onderscheiden.

Ten behoeve van de herziening van het bestemmingsplan Buitengebied is door archeologisch adviesbureau RAAP een archeologisch basisonderzoek⁵ uitgevoerd. Het archeologisch basisonderzoek is als bijlage bij de regels in dit bestemmingsplan opgenomen. Doel van het onderzoek is geweest om een overzicht te geven van de bekende archeologische vindplaatsen en de te verwachten archeologische waarden in de gemeente Weststellingwerf en hier onderzoeksadviezen aan te koppelen.

Archeologische advieskaarten

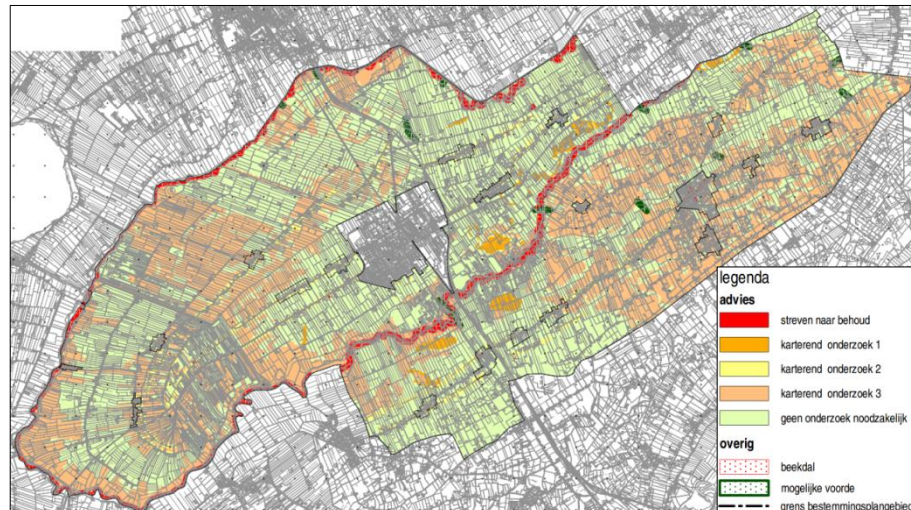
In lijn met de in FAMKE gehanteerde systematiek, en om praktische redenen, zijn als resultaat van het archeologisch basisonderzoek twee advieskaarten voor de periode Steentijd-Bronstijd (Figuur 23) en voor de periode IJzertijd en later (Figuur 24) opgesteld. Deze advieskaarten kunnen worden beschouwd als een verdieping van FAMKE (versie 2012). Op deze advieskaarten is, anders dan op de FAMKE, tevens rekening gehouden met grotere, diepe verstoringen: de desbetreffende terreinen/terreingedeelten (voor zover bekend) zijn van archeologisch onderzoek vrijgesteld.

Figuur 23. Archeologische advieskaart voor de periode steentijd-bronstijd
(Bron: RAAP, 2013)

⁴ <http://www.fryslan.nl/famke>.

⁵ "Archeologisch basisonderzoek ten behoeve van de herziening Bestemmingsplan Buitengebied Gemeente Weststellingwerf", RAAP Archeologisch Adviesbureau, Weesp, RAAP-rapport 2607, 7 maart 2013.

Figuur 24. Archeologische advieskaart voor de periode ijzertijd en later (Bron: RAAP, 2013)

De kwantitatieve als wel de kwalitatieve te onderscheiden archeologische verwachtingszones in het archeologisch basisonderzoek hebben het uitgangspunt gevormd bij het opstellen van de archeologische (onderzoeks)adviezen. Deze zijn op de advieskaarten vertaald naar zones met uiteenlopende onderzoeksadviezen en volgen de FAMKE-systematiek. Dit betekent dat een onderzoeksverplichting geldt voor gebieden aangegeven als:

- 'Streven naar behoud' bij ingrepen groter dan 50 m²;
- 'Waarderend onderzoek - vuursteenvindplaatsen' bij ingrepen groter dan 50 m²;
- 'Waarderend onderzoek - dobben' bij ingrepen groter dan 500 m²;
- 'Waarderend onderzoek - kopjes' bij ingrepen groter dan 50 m²;
- 'Karterend onderzoek 1' bij ingrepen groter dan 500 m²;
- 'Karterend onderzoek 2' bij ingrepen groter dan 2.500 m²;
- 'Karterend onderzoek 3' bij ingrepen groter dan 5.000 m²;
- 'Quickscan' bij ingrepen groter dan 5.000 m².

Er zijn enkele adviezen die (nog) niet in de FAMKE zijn ondergebracht of daarvan afwijken, te weten:

- Voor de gebieden die vallen binnen het attentieraster 'beekdal' wordt geadviseerd bij het onderzoek ook een antwoord te verlangen op de volgende onderzoeksvraag: "*Is in het plangebied sprake van beekdalafzettingen?*" Indien dit het geval is, is (eventueel) verder archeologisch onderzoek maatwerk onder meer afhankelijk van de aard en de omvang van de voorziene bodemingrepen en de praktische (on)mogelijkheid om daarbij archeologische waarnemingen te kunnen doen.
- Voor onderzoek naar vindplaatsen in het dekzandgebied moet naast de onderzoeken die de FAMKE voorschrijft, een archeologische oppervlaktekartering worden uitgevoerd, gericht op bodemontsluitingen en bij voorkeur op vers geploegde en schoon geregende akkers; deze voor

de vondstzichtbaarheid gunstige omstandigheden zijn natuurlijk dikwijls niet voorhanden.

- Voor (mogelijke) dobben is conform de FAMKE-systematiek op de advieskaart een bufferzone van 50 m aangehouden (om mogelijke onzuiverheden in de kartering van de begrenzingen op te vangen). Op grond van de bevindingen die RAAP elders heeft opgedaan kan de bufferzone voor het veldonderzoek gericht op dobben tot 25 m worden beperkt.

Gebruik van de advieskaarten

De advieskaarten moeten worden geraadpleegd bij voorziene bodemingrepen in het kader van een aanvraag voor een omgevingsvergunning of een bestemmingsplanwijziging. In geval van een bestemmingsplanwijziging geldt de omvang van het plangebied als onderzoeksgebied. Indien voor een omgevingsvergunning de bestemming gewijzigd dient te worden, geldt eveneens dat de omvang van het archeologische onderzoeksgebied gelijk is aan die van het plangebied. Alleen als de omgevingsvergunning betrekking heeft op een ingreep die al mogelijk wordt gemaakt door het bestaande bestemmingsplan geldt de omvang van de ingreep (bijvoorbeeld het bouwvlak van een woning) als archeologisch onderzoeksgebied. Voor bodemsaneringen of ontgrondingen (waarvoor niet de gemeente, maar de provincie of soms het Rijk de bevoegde overheid is) geldt de oppervlakte van het te ontgraven gebied als de ingreep.

De gemeente/de initiatiefnemer dient voor een omgevingsvergunningsaanvraag/plangebied altijd te bepalen of archeologisch onderzoek daadwerkelijk nodig is, ook al lijken de advieskaarten en het bestemmingsplan dit op het eerste gezicht aan te geven. Er gelden namelijk ook vrijstellingsgrenzen. De volgende vragen die hiertoe ter beoordeling dienen te worden beantwoord, zijn:

1. *“Wat is de omvang van het plangebied? Valt de bodemingreep binnen de algemene vrijstellingsgrens? Zo ja, dan is geen archeologisch onderzoek nodig.”*
 - Er geldt een algemene vrijstelling voor bodemingrepen kleiner dan 50 m².

Deze ondergrens geldt niet voor archeologische rijksmonumenten (wettelijk beschermde monumenten). Hoewel er momenteel nog geen archeologische rijksmonumenten in de gemeente liggen, is niet uit te sluiten dat in de toekomst wel terreinen als zodanig zullen worden aangewezen. In principe is binnen een archeologisch rijksmonument geen enkele bodemingreep, hoe klein ook, toegestaan. Voor rijksmonumenten is de rijksoverheid (de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed) de bevoegde instantie. Indien de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed besluit de gewenste bodemingrepen te gedogen, legt zij meestal dwingende voorwaarden en uitvoeringsbepalingen op.

NOTA BENE

2. *“Welke onderzoeksadviezen gelden voor welke gedeelten van het plangebied, zowel voor de periode Steentijd-Bronstijd als voor de periode IJzertijd en later?”*
 - Ook voor deze afzonderlijke advieszones gelden vrijstellingsgrenzen.
 - Indien uit een rapport of uit andere stukken (te overleggen door de initiatiefnemer) in redelijkheid blijkt dat een terrein in het verleden zo diep verstoord is dat geen archeologie meer te verwachten is, kan de gemeente besluiten tot vrijstelling van archeologisch onderzoek voor het desbetreffende gedeelte van het plangebied.
 - Het is wenselijk te noteren voor welke delen van het plangebied welke typen onderzoek voor welke perioden nodig zijn. De onderzoeksadviezen voor beide perioden dienen te worden opgevolgd. Het is dus zaak altijd zowel figuur 23 als figuur 24 te raadplegen. Hoe groter het plangebied, hoe groter de kans op meer typen onderzoek per periode. De specifieke onderzoekseisen die bij de verschillende advieszones horen, zijn te vinden in de toelichting op FAMKE.

3. *“Is in (een deel van) het plangebied al eerder archeologisch onderzoek uitgevoerd, zodat nieuw onderzoek eventueel (gedeeltelijk) kan vervallen?”*
 - Op de bronnenkaart zijn de gebieden afgebeeld waar (voor zover bekend) al archeologisch onderzoek heeft plaatsgehad.

NOTA BENE

Archeologisch onderzoek moet aangemeld worden in ARCHIS (het nationale digitale archeologische archief van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed); de desbetreffende archeologische uitvoerder is daartoe verplicht. Gemiddeld om het half jaar wordt ARCHIS geactualiseerd.

4. *“Is gelet op de onderzoeksadviezen en de bijbehorende vrijstellingen archeologisch onderzoek nodig?”*
 - Dikwijls zal nu alsnog blijken dat gelet op de omvang van het plangebied geen archeologisch onderzoek nodig is. Een voorbeeld: voor een bepaald plangebied is voor de periode Steentijd-Bronstijd het advies ‘karterend onderzoek 2’ (bij ingrepen groter dan 2.500 m²). Voor de periode Middeleeuwen is het advies ‘karterend onderzoek 3’ (bij ingrepen groter dan 5.000 m²). Omdat het plangebied in dit voorbeeld kleiner is dan 2.500 m², hoeft geen archeologisch onderzoek uitgevoerd te worden. Zou dit plangebied echter 2.800 m² groot geweest zijn, dan moet archeologisch onderzoek worden uitgevoerd, maar hoeven alleen de richtlijnen voor karterend onderzoek 2 voor de periode Steentijd-Bronstijd gevolgd te worden.
 - Als archeologisch onderzoek nodig is, dient dit te worden uitgevoerd door een gespecialiseerd bedrijf dat over een opgravingsvergunning beschikt. Zo’n bedrijf zal overigens ook zelf aan de hand van de advieskaarten controleren welk type onderzoek uitgevoerd moet worden.

De bevindingen van het archeologisch onderzoek worden vastgelegd in een rapport. Dit rapport maakt deel uit van de stukken die ingediend moeten worden bij een aanvraag voor een wijziging van het bestemmingsplan of een aanvraag voor een omgevingsvergunning.

De onderzoeksresultaten kunnen aanleiding geven voor verder archeologisch onderzoek of voor bijzondere maatregelen. Zo kan in het geval van een behoudenswaardige archeologische vindplaats een omgevingsvergunning worden verleend op voorwaarde van de uitvoering van (verder) archeologische onderzoek (een opgraving of een archeologische begeleiding, inclusief de uitwerking en rapportage) of op voorwaarde van de uitvoering van specifieke beschermende maatregelen om (een deel van) een archeologische vindplaats te beschermen. De gemeente kan in de omgevingsvergunning opnemen dat pas begonnen mag worden met de uitvoering van de werken na ontvangst van het evaluatierapport (een verplicht onderdeel van de werkzaamheden na de veldwerkfase van een opgraving of begeleiding) en het bewijs van aanbesteding van de daarop gebaseerde uitwerking en rapportage.

NOTA BENE

Ongeacht of er wel of geen onderzoeksvrijstelling geldt: als archeologische vondsten en/of grondsporen worden gedaan of opgemerkt, heeft men de plicht dit te melden bij de gemeente. Deze verplichting is opgenomen in de Monw.

Conclusie

In voorliggend bestemmingsplan is voorzien in de noodzakelijke verbinding met de in het archeologisch basisonderzoek opgenomen onderzoeksadviezen. Hiermee wordt voldaan aan de wettelijke eisen die ten aanzien van archeologie worden gesteld. De uitvoerbaarheid van dit bestemmingsplan wordt niet belemmerd door archeologie.

4.5

Natuur

Wet- en regelgeving

In het kader van de uitvoerbaarheid van een bestemmingsplan is het van belang om aandacht te besteden aan beschermde natuurwaarden. De effecten op natuurwaarden dienen te worden beoordeeld in relatie tot bestaande wet- en regelgeving. Juridisch en beleidsmatig strekken de planologisch relevante natuur- en landschapsaspecten zich uit over soortenbescherming en gebiedsbescherming.

De soortenbescherming is vastgelegd in de Flora- en faunawet (Ffw). De Ffw is gericht op het beschermen en het behouden van de goede staat en de instandhouding van in het wild levende plant- en diersoorten en hun directe leefomgeving. Uitgangspunt hierbij is het zogenoemde 'nee, tenzij'-principe. Dit betekent dat werkzaamheden en dergelijke in beginsel niet zijn toegestaan. Onder voorwaarden kan hier op grond van een vrijstelling of ontheffing van wor-

FLORA- EN FAUNAWET

den afgeweken. In de Ffw is onder andere bepaald dat een ieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat zijn handelen of nalaten te handelen nadelige gevolgen kan hebben voor flora en fauna, gedwongen is dergelijk handelen of nalaten achterwege te laten. Dit voor zover dit in redelijkheid van hem kan worden gevraagd. Diegene moet alle maatregelen nemen die in redelijkheid van hem kunnen worden gevraagd om die nadelige gevolgen te voorkomen, te beperken of ongedaan te maken.

NATUURBESCHERMINGSWET

De Natuurbeschermingswet 1998 (Nbw) bundelt de gebiedsbescherming van nationaal begrensde natuurgebieden. In de Nbw zijn ook de bepalingen vanuit de Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn verwerkt. Onder de Nbw zijn drie typen gebieden aangewezen en beschermd: Natura 2000-gebieden, Staats- en Beschermd Natuurmonumenten en Wetlands. Verder is deze wet de basis voor het nationale Natuurbeleidsplan waarin de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) is geregeld. De EHS is een samenhangend netwerk van bestaande en nog te ontwikkelen belangrijke natuurgebieden in Nederland en vormt de basis voor het natuurbeleid. De EHS is als beleidsdoel opgenomen in de Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte en is uitgewerkt in het Streekplan Fryslân 2007.

In paragraaf 2.5 is reeds nader ingegaan op de diverse beschermde natuurwaarden die in en nabij het plangebied van dit bestemmingsplan voorkomen.

Onderzoek

In het kader van dit bestemmingsplan heeft BügelHajema Adviseurs een Ecologische Atlas opgesteld. Daarin zijn zowel de soortenbescherming als de gebiedsbescherming binnen het plangebied in beeld gebracht. Deze atlas is als afzonderlijke bijlage bij dit bestemmingsplan beschikbaar.

Ruimtelijke plannen dienen getoetst te worden op de gevolgen voor de aanwezige natuurwaarden. Voorliggend bestemmingsplan is evenwel primair gericht op het vastleggen van de bestaande situatie in het plangebied en vormt daarmee hoofdzakelijk een beheerplan. Dit bestemmingsplan biedt geen kader voor ingrijpende ruimtelijke veranderingen ten opzichte van de bestaande situatie. Tegen deze achtergrond worden geen verstoringen van beschermde soorten verwacht als gevolg van dit bestemmingsplan. Wel blijft de zorgplicht uit artikel 2 van de Ffw onverminderd van toepassing. Uitgangspunt hiervan is dat een ieder gehouden is om alle adequate voorzorgsmaatregelen te treffen die in redelijkheid kunnen worden gevegd om verontrusting, vernieling, doden en verjaging en dergelijke van dieren te voorkomen. In voorkomende gevallen dient een ontheffing van de Ffw te worden verkregen, voordat gewenste werkzaamheden kunnen worden uitgevoerd.

VOORTOETS

Evenmin is aannemelijk dat er sprake is van gevolgen voor de beschermde gebieden. Er is geen sprake van areaalsvermindering, noch is er sprake van externe effecten vanuit het bestemmingsplan op Natuurbeschermingswetgebieden die leiden tot (significant) negatieve effecten op de beschermde waarden

binnen deze gebieden. Er is dan ook geen noodzaak tot het opstellen van een passende beoordeling.

Onderzoek noodzakelijk bij ontwikkelingen

Voorafgaand aan beperkte te verrichten ruimtelijke ingrepen in het plangebied op basis van de mogelijkheden van dit bestemmingsplan, dient altijd te worden bepaald of en welke stappen volgens de ecologische wet- en regelgeving noodzakelijk zijn.

Mochten er in het plangebied bijvoorbeeld sloopwerkzaamheden plaatsvinden, dan is het noodzakelijk om de betreffende gebouwen te beoordelen en mogelijk zelfs te controleren op de mogelijke aanwezigheid van kraamkolonies van vleermuizen en/of nesten van vogels. Sloop kan pas plaatsvinden op het moment dat is vastgesteld dat er zich geen verblijfplaatsen van beschermde soorten in het betreffende pand bevinden.

In een ander geval kan, wanneer aanwezige struik- en boombeplanting gedurende het broedseizoen wordt verwijderd, tevens een negatief effect worden verwacht met betrekking tot verstoring en vernietiging van nesten. Om deze effecten te mitigeren, wordt aanbevolen om werkzaamheden niet plaats te laten vinden gedurende het broedseizoen, hiervoor wordt een standaardperiode van 15 maart tot 15 juli gehanteerd. Dit om te voorkomen dat verbodsbepalingen in de Ffw en de Habitatrichtlijn worden overtreden.

Voor zover dit bestemmingsplan wel veranderingen mogelijk maakt (bijvoorbeeld de vernieuwing of het realiseren van een bijgebouw), ligt de zorgplicht voor het niet aantasten van eventuele ecologische waarden bij de initiatiefnemer. Dit rechtvaardigt geen verder onderzoek naar ecologie in het kader van de vaststelling van dit bestemmingsplan.

Conclusie

Met de voor dit bestemmingsplan gehanteerde planopzet worden de in het plangebied aanwezige natuurwaarden gerespecteerd. De mogelijk aanwezige ecologische waarden worden door vaststelling van dit bestemmingsplan dan ook niet verstoord.

4.6

Lucht

Wet- en regelgeving

Projecten die 'niet in betekende mate' (nibm) van invloed zijn op de luchtkwaliteit hoeven op grond van de Wet milieubeheer (Wm) niet te worden getoetst aan de hiervoor gestelde grenswaarden. Een grens van 3% verslechtering van de luchtkwaliteit (een toename van maximaal 1,2 µg/m³ NO₂ of PM₁₀) wordt als 'niet in betekende mate' beschouwd. Van een dergelijke verslechtering van de luchtkwaliteit is sprake wanneer een ruimtelijk plan tot een toe-

name van meer dan 1.853 voertuigbewegingen (van personenwagens) per weekdagemaal leidt.

Onderzoek

Met voorliggend actualiserend en conserverend bestemmingsplan worden geen nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen mogelijk gemaakt. Vanwege dit bestemmingsplan valt geen toename van verkeersstromen te verwachten. Derhalve vindt geen verslechtering van de luchtkwaliteit plaats. Het plan moet worden beschouwd als 'niet in betekende mate' van invloed op de luchtkwaliteit. Nader onderzoek naar luchtkwaliteit kan achterwege blijven.

Conclusie

Dit bestemmingsplan wordt niet door de wettelijk gestelde eisen wat betreft het aspect luchtkwaliteit belemmerd.

4.7

Geluid

In 1979 is de Wet geluidhinder (Wgh) in werking getreden. De Wgh is er op gericht om de geluidhinder vanwege onder andere wegverkeerslawaaï, spoorweglawaaï en industrielawaaï te voorkomen en te beperken. Deze wet is op 1 januari 2007 voor het laatst gewijzigd. De Wgh bepaalt dat de 'geluidsbelasting' op gevels van woningen en andere geluidsgevoelige objecten niet hoger mag zijn dan een in de wet bepaalde norm. In veel gevallen is deze norm 48 dB, die als voorkeursgrenswaarde wordt aangeduid.

4.7.1

Wegverkeerslawaaï

Wet- en regelgeving

In artikel 74 van de Wgh is aangegeven wanneer een weg zoneplichtig is. Elke weg heeft in principe een zone, behoudens wegen die gelegen zijn binnen een als woonerf aangeduid gebied en wegen waarvoor een maximumsnelheid geldt van 30 km/uur. De breedte van een geluidszone is afhankelijk van het aantal rijstroken en de ligging van de weg binnen of buiten stedelijk gebied.

De breedte van een geluidszone is afhankelijk van het aantal rijstroken en de ligging van de weg binnen of buiten stedelijk gebied. In tabel 3 is hiervan een overzicht gegeven.

Tabel 3. Overzicht breedte geluidzones per type weg

Aantal rijstroken	Wegligging binnen stedelijk gebied	Wegligging buiten stedelijk gebied
2	200 m	250 m
3 of 4	350 m	400 m
5 of meer	n.v.t.	600 m

(Bron: Wgh)

Indien binnen een geluidzone nieuwe geluidgevoelige objecten, zoals woningen, worden gerealiseerd of wanneer reconstructie van de weginfrastructuur plaatsvindt, moet door middel van akoestisch onderzoek worden vastgesteld of aan de grenswaarden uit de Wgh wordt voldaan.

Onderzoek

Binnen het plangebied worden met dit bestemmingsplan bij recht geen nieuwe geluidgevoelige functies mogelijk gemaakt. Ook vinden vanwege dit bestemmingsplan geen ingrijpende wijzigingen in de verkeersinfrastructuur plaats waardoor verkeersstromen in belangrijke mate zullen veranderen ten nadele van geluidgevoelige objecten in de omgeving daarvan. Akoestisch onderzoek is voor dit bestemmingsplan derhalve niet van toepassing. Voldaan wordt aan het gestelde in de Wgh.

Conclusie

Op grond van voorgaande mag worden geconcludeerd dat de uitvoerbaarheid van dit bestemmingsplan niet door geluidhinder wordt belemmerd.

4.7.2

Railverkeerslawaai

Wet- en regelgeving

Het Besluit geluidhinder spoorwegen (Bgs, besluit van 25 maart 1987, houdende uitvoering van de artikelen 105, 106 en 129, Wgh) heeft ten doel regels te stellen met betrekking tot het voorkomen van nieuwe geluidhindersituaties. De procedures en grenswaarden voor de in het besluit genoemde situaties zijn onder meer van toepassing bij de vaststelling of herziening van een bestemmingsplan.

Op grond van de Wgh zijn in het Besluit geluidhinder geluidsemissie-eisen opgenomen die gelden bij de aanleg of vervangen van (een gedeelte van) een spoorweg. Het besluit geldt niet voor op de datum van inwerkingtreding ervan aanwezige of in aanbouw zijnde woningen langs een aanwezige of in aanleg zijnde spoorweg. In het besluit is bepaald dat langs iedere spoorweg een zone ligt, waarvan de breedte gemeten vanuit de buitenste spoorstaaf varieert van 100 m tot 500 m.

Onderzoek

De spoorweg Leeuwarden-Zwolle loopt dwars door het plangebied. Voor dit baantraject geldt een geluidszonebreedte van 300 m aan weerszijden van het spoor. Met dit bestemmingsplan worden geen ruimtelijke ontwikkelingen mogelijk gemaakt waarbij nieuwe geluidsgevoelige functies binnen de geluidszone van deze spoorweg betrokken zijn. Derhalve is nader akoestisch onderzoek naar railverkeerslawaai niet noodzakelijk.

Conclusie

Het aspect geluidhinder als gevolg van railverkeerslawaai leidt niet tot belemmeringen ten opzichte van de uitvoerbaarheid van dit bestemmingsplan.

4.7.3

Industrielawaai

Wet- en regelgeving

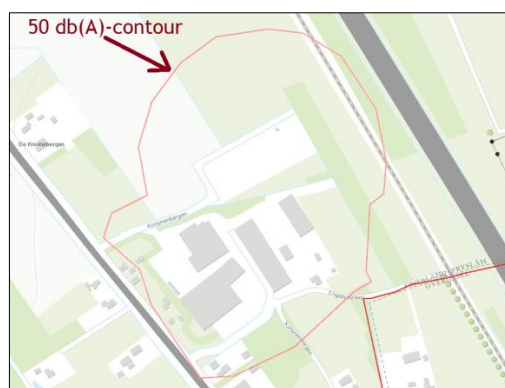
Op grond van de Wgh dient bij de vaststelling of herziening van een bestemmingsplan onder meer aandacht aan industrielawaai te worden besteed. Dit is met name het geval als een bestemmingsplan de mogelijkheid van de vestiging van een inrichting als bedoeld in artikel 41 Wgh insluit. De categorieën van inrichtingen bedoeld in artikel 41 Wgh zijn nader aangewezen in artikel 2.1, lid 3 van het Besluit omgevingsrecht (Bor).

De bedrijvigheid op een geluidgezoneerd industrieterrein mag cumulatief niet meer dan 50 dB(A) op de vastgestelde zonelijn van de geluidszone produceren. In het geval binnen de geluidzone woningen zijn gelegen, dient te worden gewaarborgd dat de geluidbelasting op deze woningen niet meer bedraagt dan 55 dB(A), overeenkomstig vastgestelde maximaal toelaatbare geluidbelastingen (MTG).

Onderzoek

Ter plaatse van het tank- en apparatenbouwbedrijf aan de Konijnenbergen 1 bij De Blesse is sprake van een geluidgezoneerd industrieterrein. De thans voor het bedrijf geldende geluidzone van 50 dB(A) is in figuur 25 aangegeven.

Bij de vaststelling van de geluidzone heeft in het verleden reeds een afweging plaatsgevonden over de aanvaardbare geluidniveaus op het terrein en in de directe omgeving. Binnen de geluidszone is sprake van een enkele woning en in de directe omgeving komen woningen verder ook slechts in beperkte mate voor. Voor zover noodzakelijk is voor de woningen binnen de geluidzone een hogere waarde in de zin van de Wgh vastgesteld en voldoen deze woningen aan de daarvoor geldende normen. De huidige geluidzone is op grond van voorgaande aanvaardbaar. De geluidruimte van het industrieterrein voldoet. Voorliggend bestemmingsplan voorziet hierin geen wijzigingen.

Figuur 25. Geldende geluidszone ter plaatse van het industrieterrein De Blesse aan de Konijnenbergen 1

Conclusie

De geluidszone voorziet in een regeling voor de beperking van de geluidhinder van het industrieterrein. De indertijd vastgestelde geluidzone voor het industrieterrein De Blesse aan de Konijnenbergen 1 wordt door dit nieuwe bestemmingsplan niet gewijzigd. Dit bestemmingsplan betreft een conserverend plan en mag - gezien het voorgaande - uitvoerbaar worden geacht voor wat betreft het aspect industrielawaai.

4.8

Externe veiligheid

Wet- en regelgeving

Externe veiligheid gaat over het beheersen van de risico's voor de omgeving bij gebruik, opslag en vervoer van gevaarlijke stoffen zoals vuurwerk, aardgas of LPG. Het aandachtsveld van externe veiligheid richt zich op zowel inrichtingen (bedrijven) waar gevaarlijke stoffen aanwezig zijn als het transport van gevaarlijke stoffen. Dit vervoer kan plaatsvinden over weg, water en spoor en door buisleidingen. Het externe veiligheidsbeleid richt zich op het beperken van de risico's voor de burger door deze activiteiten. Hiertoe zijn risico's gekwantificeerd, namelijk door middel van het plaatsgebonden risico en het groepsrisico.

Het plaatsgebonden risico (PR) is de berekende kans per jaar, dat een persoon overlijdt als rechtstreeks gevolg van een ongeval bij een risicobron, aangenomen dat hij op die plaats permanent en onbeschermd verblijft. Het plaatsgebonden risico zegt iets over de theoretische kans op overlijden op een bepaalde plaats voor een persoon die een jaar lang op die plaats zou staan. Hiervoor geldt dat een kans groter dan 1 op het miljoen per jaar (10^{-6} /jaar) onacceptabel wordt geacht. De norm voor het plaatsgebonden risico is bij kwetsbare objecten een grenswaarde die niet mag worden overschreden.

PLAATSGEBONDEN
RISICO

Het groepsrisico (GR) is de kans dat een groep mensen overlijdt door een ongeval met gevaarlijke stoffen. Het GR moet worden gezien als een maat voor maatschappelijke ontwrichting. In tegenstelling tot het plaatsgebonden risico, dat in één getal kan worden uitgedrukt, wordt het groepsrisico door een (grafiek)lijn weergegeven. Naarmate de groep mogelijke slachtoffers groter wordt, moet de kans op een dergelijk ongeval kleiner zijn. De omvang van het invloedsgebied van het groepsrisico wordt in het Regeling externe veiligheid inrichtingen (Revi) beschreven. Indien er kwetsbare objecten binnen dit invloedsgebied gelegen zijn, moet het bevoegd gezag een verantwoording schrijven.

GROEPSRISICO

Het externe veiligheidsbeleid is verankerd in diverse wet- en regelgeving. De volgende besluiten zijn relevant voor het plangebied:

1. Besluit externe veiligheid inrichtingen (Bevi): Met het Bevi en bijbehorende regeling (Revi) zijn de plaatsgebonden risiconormen en de ver-

antwoordingsplicht voor het groepsrisico met betrekking tot risicovolle bedrijven wettelijk vastgelegd.

2. Circulaire Risiconormering vervoer gevaarlijke stoffen (cRNVGS): De circulaire is van toepassing op bestemmingsplannen die liggen binnen de invloedsgebieden van transportroutes met vervoer van gevaarlijke stoffen.
3. Besluit externe veiligheid buisleidingen (Bevb): Op basis van het Bevb dienen plannen, vergelijkbaar met het Bevi, te worden getoetst aan de grens- en richtwaarde voor het plaatsgebonden risico en de oriëntatie waarde voor het groepsrisico.
4. Besluit algemene regels voor inrichtingen milieubeheer (Activiteitenbesluit): Het activiteitenbesluit en de daarbij behorende regeling is de opvolger van een groot aantal AMVB's. In het Activiteitenbesluit staan algemene regels voor verschillende milieuaspecten, zoals veiligheidsafstanden waaraan voldaan moet worden.

VERANTWOOR- DINGSPLICHT

Voor het groepsrisico gelden, anders dan voor het plaatsgebonden risico, geen grenswaarden maar slechts oriënterende waarden. In bovenstaande besluiten is de verantwoordingsplicht voor het groepsrisico opgenomen. Deze verantwoording houdt in dat iedere wijziging met betrekking tot planologische keuzes middels een belangenafweging moet worden onderbouwd en verantwoord door het bevoegd gezag. Bij een toename van het groepsrisico moet ten opzichte van de oriëntatiewaarde gekeken worden naar alternatieven, zoals de rol van de brandweer en dergelijke.

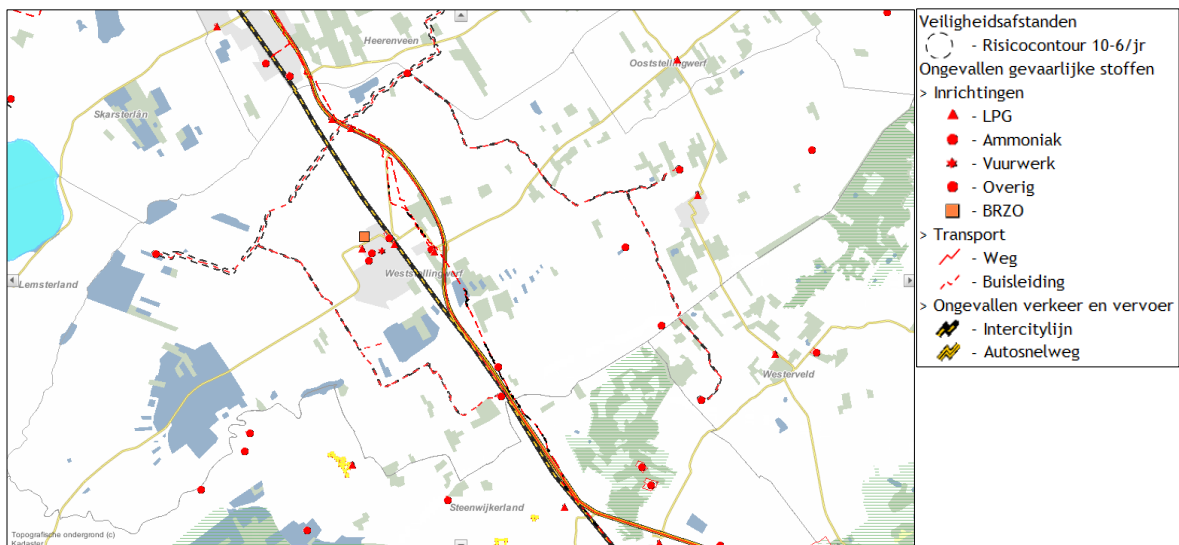
RISICOKAART

De Provincie Fryslân heeft in het kader van het Interprovinciaal Overleg (IPO) een zogenoemde risicokaart⁶ ontwikkeld. Op de risicokaart staan gegevens die met risico te maken hebben, zoals risicoveroorzakende bedrijven die gevaarlijke stoffen gebruiken of produceren of opslaan en ook het vervoer/transport van grote hoeveelheden gevaarlijke stoffen. Gevaarlijke stoffen zijn in dit geval stoffen die een schadelijke invloed hebben op de gezondheid en het milieu. Op de risicokaart worden tevens kwetsbare objecten getoond die extra aandacht verdienen in de buurt van risicobronnen. Dit zijn gebouwen waarin zich veel mensen kunnen bevinden en gebouwen waar niet-zelfredzame mensen aanwezig zijn (zieken, bejaarden, kinderen).

Onderzoek

Om na te gaan of voor dit bestemmingsplan ook aandachtspunten op het vlak van externe veiligheid aanwezig zijn, is de risicokaart geraadpleegd. Een kaartfragment hiervan voor het plangebied is in figuur 26 opgenomen.

⁶ Benaderbaar via www.risicokaart.nl.

Figuur 26. Detail van de Risicokaart, met het plangebied en de omgeving (Bron: Risicokaart, 2013)

Risicovolle inrichtingen/bronnen

Binnen en in de directe nabijheid van het plangebied zijn risicobronnen aanwezig waarvan de risicocontouren of het invloedsgebied binnen het plangebied ligt. De volgende externe veiligheidsaspecten in het plangebied zijn uit oogpunt van ruimtelijke ordening relevant:

- Risicovolle inrichtingen betreffende LPG-tankstations;
- Vervoer van gevaarlijke stoffen over de weg;
- Hogedruk aardgastransportleidingen.

Daarnaast zijn er diverse inrichtingen binnen het plangebied aanwezig die wel gevaaraspecten en bijbehorende veiligheidsafstanden in het kader van een plaatsgebonden risicocontour hebben, maar die niet onder het Bevi vallen. Deze inrichtingen worden daarom niet nader beschouwd. Het kan hier bijvoorbeeld gaan om propaantanks met een inhoud van minder dan 13 m³, biogasopslagen en aardgasontvangst- en meetstations.

OVERIGE RISICOVOLLE
INRICHTINGEN

LPG-tankstations

Binnen het plangebied komen de volgende drie benzineservicestations met de verkoop van LPG (autogas)⁷ als risicovolle inrichting voor.

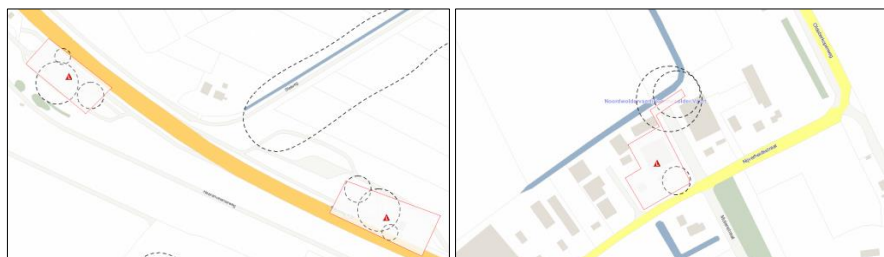
⁷ LPG is onder druk samengeperst tot een vloeistof. Wanneer LPG vrijkomt ontstaat er een gaswolk die door een vonk of een andere ontstekingsbron kan worden ontstoken en explosief kan ontbranden.

Tabel 4. Overzicht LPG-tankstations in plangebied

Naam	Adres	Vergunde jaardoorzet	Vulpunt*	Reservoir	Aflever- installatie
		[m ³]	PR10 ⁻⁶ [m]		
Gulf Rijksweg-west	A32 Rijksweg-west 1 (Oldeholtwolde)	1.499	110 (40)	25	15
Esso De Weeren	A32 Rijksweg-oost 2 (Oldeholtwolde)	1.500	110 (40)	25	15
J.C.A. Karbet	Nijverheidsstraat 23 (Noordwolde)	999	45 (35)	25	15

* In februari 2013 is het ontwerp besluit LPG-tankstations Milieubeheer 2013 ingetrokken. Dit betekent dat de afstanden rond het LPG-vulpunt, die vooruitlopend op het besluit in ruimtelijke plannen werden opgenomen (tussen haakjes in bovenstaande), zijn komen te vervallen en de afstanden die vroeger voor deze plaatsgebonden risicocontour werden gehanteerd weer van toepassing worden. Dit betreft 45 m voor een doorzet van minder dan 1.000 m³ en 110 m voor een doorzet van meer dan 1.000 m³.

De voor het risico bepalende objecten bij deze inrichtingen betreffen het vulpunt, reservoir en afleverinstallatie van LPG. De plaatsgebonden risicocontouren hiervan voor alle drie de tankstations zijn in de navolgende kaartfragmenten weergegeven (let wel dat de contour van het vulpunt thans niet meer actueel is).

Figuur 27. LPG-tankstations in het plangebied (Bron: Risicokaart, 2013)

PLAATS-
GEBONDEN
RISICO

Met uitzondering van de PR10⁻⁶-contour behorende bij de LPG-afleverinstallatie van het tankstation aan de Nijverheidsstraat in Noordwolde liggen alle overige aangegeven PR10⁻⁶-contouren binnen het plangebied. Deze contouren omvatten binnen het plangebied van dit bestemmingsplan evenwel geen kwetsbare objecten.

GROEPS-
RISICO

Op grond van het Bevi/Revi geldt wat betreft het groepsrisico een invloedsg gebied van 150 m rondom het LPG-vulpunt en het LPG-reservoir. De invloedsg gebieden van alle drie de tankstations zijn van toepassing in het plangebied. Binnen deze invloedsg gebieden dient het groepsrisico verantwoord te worden.

Het tankstation aan de Rijksweg-West heeft een milieuvergunning van 23-09-2008. De milieuvergunningen van de tankstations aan Rijksweg-Oost en de Nijverheidsstraat dateren beide van 19-09-2008. Het groepsrisico van deze tankstations is bij het verstrekken van de milieuvergunningen destijds verantwoord. Korthedshalve kan voor dit bestemmingsplan naar deze stukken wor-

den verwezen. Voorliggend bestemmingsplan betreft een actualisatie van het bestaande beleid, waarmee binnen de invloedsgebieden geen nieuwe ontwikkelingen mogelijk worden gemaakt. Het bestemmingsplan veroorzaakt daarmee geen toename van het groepsrisico.

Vervoer van gevaarlijke stoffen over de weg

Door de gemeente Weststellingwerf is een route gevaarlijke stoffen op grond van de Wet vervoer gevaarlijke stoffen (Wvgs) vastgelegd. Via de A32 vindt dit vervoer van gevaarlijke stoffen plaats. In de cRNVGS staat beschreven dat bij de vaststelling van bestemmingsplannen langs wegen die deel uitmaken van het Basisnet Weg een berekening van het PR achterwege kan blijven. De A32 maakt deel uit van het Basisnet Weg. Een PR-berekening hoeft dan ook niet te worden uitgevoerd. Voor het Basisnet Weg gelden voorts veiligheidsafstanden die in de cRNVGS zijn opgenomen. In bijlage 5 van de circulaire⁸ staat dat voor de A32 geen veiligheidszone geldt. Het toekomstig landelijk nog vast te leggen plasbrandaandachtsgebied (PAG) langs wegen kan uit een zone van maximaal 30 m bestaan waarbinnen niet zonder meer gebouwd mag worden. Op basis van het Basisnet Weg is langs de A32 evenwel geen PAG aanwezig. Voorliggend bestemmingsplan voorziet bovendien niet in ruimtelijke ontwikkelingen. Het vervoer van gevaarlijke stoffen over de weg leidt derhalve niet tot belemmeringen met betrekking tot dit bestemmingsplan.

Hogedruk aardgastransportleidingen

In het plangebied zijn voor het transport van aardgas diverse planologisch relevante aardgastransportleidingen van N.V. Nederlandse Gasunie en Vermilion Oil & Gas Netherlands aanwezig. Vanwege de aanwezigheid van deze leidingen bestaat er een risico op een ongeval met brandbare en explosieve stoffen in het plangebied.

Verschillende leidingen in het plangebied kennen een plaatsgebonden risicocontour van 0 m, hetgeen betekent dat deze op de leidingen zelf zijn gelegen. Derhalve is een PR10⁻⁶-contour vanwege deze aardgastransportleidingen niet van toepassing op het plangebied. Verschillende andere leidingen kennen daarentegen wel een plaatsgebonden risicocontour die buiten de leiding zelf ligt. Dit betreft vooral agrarische percelen, maar in een enkel geval ook een woonperceel. Wat betreft deze gronden geldt dat nieuwe kwetsbare objecten, zoals woningen, niet op deze gronden mogen worden opgericht. De verplaatsing van een reeds op het perceel bestaande woning is bovendien ook niet zonder meer mogelijk.

Wat betreft het groepsrisico dient de inventarisatie van de rond een leiding aanwezige bevolking zich uit te strekken tot een afstand waarop ten hoogste 1% van de aanwezigen nog slachtoffer wordt van een calamiteit met de leiding. Dat is de zogenaamde inventarisatiezone. In het plangebied zijn verschillende inventarisatiezones behorende bij de diverse buisleidingen aanwezig.

⁸ Tabel afstanden en vervoerscijfers Basisnet Weg.

Voor het groepsrisico geldt, indien er kwetsbare of beperkt kwetsbare objecten binnen het invloedsgebied liggen, een verantwoordingsplicht. Wanneer een plan consoliderend van aard is of de oriënterende waarde niet wordt overschreden kan bij de verantwoording worden volstaan met het vermelden van:

- de personendichtheid in het invloedsgebied van de buisleiding (het GR);
- de hoogte van het groepsrisico;
- de mogelijkheden tot bestrijding en beperking van rampen;
- de mogelijkheden tot zelfredzaamheid van personen in het plangebied.

Ten aanzien van de laatste twee aspecten dient het bevoegd gezag de regionale brandweer in staat te stellen om een advies uit te brengen.

Gesteld kan worden dat met dit bestemmingsplan geen sprake is van een nieuwe situatie of van ruimtelijke ontwikkelingen die tot een hoger groepsrisico zullen leiden dan in het verleden. Het groepsrisico is in het verleden reeds als aanvaardbaar aangemerkt. Aangezien voorliggend bestemmingsplan uitsluitend de bestaande situatie vastlegt en geen nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen mogelijk maakt waardoor de feitelijke situatie zou kunnen veranderen, zal het groepsrisico naar verwachting niet wijzigen als gevolg van dit bestemmingsplan.

BELEMMERDE
STROOK

De belemmerde strook is de zone die een leidingbeheerder nodig heeft voor het veilig in bedrijf kunnen hebben van een aardgastransportleiding. Tevens is deze strook nodig voor inspectie- en onderhoudsdoeleinden. Voor de belemmerde strook dient een zone van 5 m aan weerszijden van de hartlijn van een leiding aangehouden te worden (met uitzondering van leidingen met een N-, W-, of Z-nummer van Gasunie waar een zone van 4 m voor geldt). Binnen de belemmerde strook dient het bestemmingsplan regels te stellen ter bescherming van de leiding en de nabije omgeving. Binnen deze strook dienen alle handelingen achterwege te blijven, die een veilig transport in gevaar kunnen brengen. Hierbij valt te denken aan:

- het oprichten van enig bouwwerk;
- het aanbrengen van gesloten wegdek;
- het wijzigen van het maaiveldniveau door ontgroning of ophoging;
- het verrichten van graafwerkzaamheden anders dan normaal spit- en ploegwerk;
- het aanbrengen van diepwortelende beplanting;
- het indrijven van voorwerpen in de grond.

ONDERZOEK

In het plangebied bevinden zich twee woningen die zich (geheel of gedeeltelijk) binnen de PR10⁶-contour bevinden. Het betreft de woningen met de adressen:

- Ottersweg 15, Oldeholtwolde;
- Stelweg 6, Oldeholtwolde.

Van belang voor beide woningen is de vraag in hoeverre hier sprake is van kwetsbare objecten.

Voor de definitie van (beperkt) kwetsbare objecten verwijst het Bevb naar het Bevi. In de Nota van toelichting op het Bevi (Stb 2004, 250) is het volgende opgenomen:

“In onderdeel a zijn twee categorieën woningen genoemd die niet onder de categorie kwetsbare objecten vallen. Bij verspreid liggende woningen met een dichtheid van maximaal twee woningen per hectare moet vooral gedacht worden aan woningen in agrarisch gebied. Voorwaarde is wel dat de desbetreffende woningen niet behoren tot dezelfde inrichting die het risico veroorzaakt. Met andere woorden, het moet gaan om woningen van derden. Die voorwaarde geldt ook voor dienst- en bedrijfswoningen. Voor de beoordeling of een woning onderdeel uitmaakt van een inrichting is de technische, organisatorische of functionele binding doorslaggevend, niet de juridische verhouding. In onderdeel a, onder ten eerste, is met de maximale dichtheid van woningen per hectare bedoeld de dichtheid per willekeurig gekozen hectare.”

Die “willekeurige hectare” moet vervolgens zo worden geïnterpreteerd dat als er een willekeurige hectare te vinden is waar méér dan 2 woningen in passen, dan is er geen sprake van beperkt kwetsbare objecten, maar van kwetsbare objecten. Willekeurig gekozen betekent: elke situatie waarin in een vierkant van 100 x 100 meter zich meer dan 2 woningen bevinden, is er sprake van kwetsbare objecten.

De woonboerderij aan de Ottersweg 15 levert geen PR-knelpunt op en wel om de volgende reden:

- Het object aan de Ottersweg 13 betreft de bedrijfswoning van een agrarisch bedrijf (= een beperkt kwetsbaar object).
- De woning aan de Ottersweg 10 (met bestemming W-VBP) zit ten opzichte van de Ottersweg 15 op circa 190 meter. Dit houdt in dat er niet meer dan twee woningen per hectare aanwezig zijn.

Ook de woning aan de Stelweg 6 levert geen PR-knelpunt op en wel om de volgende reden:

- De agrariër aan de Stelweg 7 zit op een te grote afstand (circa 180 meter) van Stelweg 6.
- Aan de Stelweg 5 bevindt zich nog een woonboerderij. Hoewel de woonboerderij aan de Stelweg 5 op circa 80 meter van de woning aan de Stelweg 6 is gesitueerd, betreft het hier geen situatie waar meer dan 2 woningen binnen een hectare aanwezig zijn.

Verder liggen de woonboerderij aan de Ottersweg 15 en de woning aan de Stelweg 6 in het invloedsgebied van de aardgastransportleiding (de 1% letaliteitszone). Voor het bevoegd gezag bestaat bij het vaststellen van ruimtelijke plannen de wettelijke verantwoordingsplicht. De verantwoordingsplicht is van toepassing voor ruimtelijke plannen binnen een invloedsgebied in de gevallen

dat het Bevb dat voorschrijft. In casu is sprake van een bestaande situatie. Omdat het hier het buitengebied betreft en het gaat om een vrij dun bebouwde omgeving zal het GR de oriëntatiewaarde niet overschrijden.

Conclusie

Dit bestemmingsplan legt uitsluitend de bestaande situatie vast, waarbij geen nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen mogelijk worden gemaakt. Daarnaast wordt met dit bestemmingsplan in een beschermingsregeling voor de aanwezige aardgastransportleidingen voorzien, alsook dat geen kwetsbare objecten kunnen worden opgericht in de in het plangebied aanwezige plaatsgebonden risicocontouren van 10^{-6} . De beide woningen (aan de Ottersweg en de Stelweg) die binnen de risicocontour van 10-6 van een gasleiding liggen, blijken niet als kwetsbaar object te hoeven worden beschouwd. Geconcludeerd mag dan ook worden dat het toetsingsaspect externe veiligheid geen beperkingen voor dit bestemmingsplan met zich meebrengt.

4.9

Bedrijfshinder

Wet- en regelgeving

Op grond van de Wet milieubeheer (Wm) zijn bedrijven en instellingen verplicht te voldoen aan de eisen van een AMvB, dan wel een milieuvergunning te hebben voor de exploitatie van het bedrijf, waarbij rekening gehouden dient te worden met de omliggende woonbebouwing. Door middel van milieuwet- en regelgeving wordt (milieu)hinder voor hindergevoelige functies, zoals woningen, zo veel mogelijk voorkomen.

In de geactualiseerde publicatie “Bedrijven en milieuzonering” (2009) van de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) wordt een richtafstandenlijst voor milieubelastende activiteiten gehanteerd. Per bedrijfstype zijn voor elk van de aspecten geur, stof, geluid en gevaar minimale afstanden aangegeven. In de meeste gevallen kunnen deze minimale afstanden worden aangehouden tussen een bedrijf en hindergevoelige functies om hinder en schade aan mensen binnen aanvaardbare normen te houden. De grootste afstand is bepalend. De genoemde maten zijn richtinggevend, maar met een goede motivering kan en mag hiervan worden afgeweken.

Onderzoek

In de VNG-publicatie Bedrijven en Milieuzonering worden twee omgevingstypen onderscheiden, te weten:

1. rustige woonwijk en rustig buitengebied;
2. gemengd gebied.

FUNCTIESCHEIDING

In een rustige woonwijk of rustig buitengebied wordt functiescheiding nagestreefd. Hiertoe worden minimale richtafstanden gehanteerd, waarbij een be-

paalde bij een bedrijf of voorziening behorende milieucategorie een zone-
ringsafstand ten opzichte van hindergevoelige functies inhoudt, te weten:

- Milieucategorie 1 met een minimale richtafstand van 10 m;
- Milieucategorie 2 met een minimale richtafstand van 30 m;
- Milieucategorie 3.1 met een minimale richtafstand van 50 m;
- Milieucategorie 3.2 met een minimale richtafstand van 100 m.
- Milieucategorie 4.1 met een minimale richtafstand van 200 m;
- Milieucategorie 4.2 met een minimale richtafstand van 300 m.
- Milieucategorie 5.1 met een minimale richtafstand van 500 m;
- Milieucategorie 5.2 met een minimale richtafstand van 700 m.

In het plangebied is in meer of mindere mate sprake van een ‘rustig buitenge-
bied’. In het plangebied komt naast bedrijvigheid ten behoeve van de agrari-
sche functie ook niet-agrarische bedrijvigheid voor. In het plangebied is sprake
van maximaal milieucategorie 5.1.

In het verleden is bij de vestiging van bedrijven in het plangebied in het kader
van de milieuwetgeving beoordeeld in hoeverre die vestiging aanvaardbaar was
en aan welke eventuele te stellen voorschriften zou moeten worden voldaan.
Wanneer aan bovenstaande richtafstanden kon worden voldaan, zijn veelal
geen nadere regels gesteld. Is de afstand korter, dan zijn vaak wel aanvullend
regels gesteld, bijvoorbeeld in een milieuvergunning. Vanwege deze situatie is
de aanwezigheid van de verschillende legaal gevestigde bedrijven dan ook
aanvaardbaar.

Bedrijven die in de huidige situatie niet kunnen voldoen aan de geldende mi-
nimale richtafstanden worden normaliter op de verbeelding specifiek aange-
duid. Hiermee kan de huidige situatie wel worden voortgezet, maar kan geen
gelijkwaardig bedrijf uit dezelfde milieucategorie terugkeren in een toekom-
stige situatie bij bedrijfsbeëindiging. Enkel bedrijvigheid uit lagere milieucate-
gorieën dan wel eenzelfde bedrijf is dan nog mogelijk.

Bij recht is nieuwvestiging van bedrijven op andere dan de bestaande en als
zodanig bestemde locaties binnen het voorliggende bestemmingsplan niet mo-
gelijk. In gevallen van zowel uitbreiding van bedrijvigheid als in gevallen van
nieuwvestiging van bedrijvigheid zal bij de verstrekking van de milieuvergun-
ningen of bij het instemmen met meldingen van geval tot geval een beoorde-
ling plaatsvinden van de gevolgen voor de directe omgeving.

Conclusie

De uitvoerbaarheid van dit bestemmingsplan wordt niet door hinder van be-
drijven belemmerd.

4.10

Kabels en leidingen

In het plangebied komen diverse kabels en leidingen voor die planologische bescherming verdienen. Dit betreffen diverse aardgastransportleidingen die reeds in paragraaf 4.8 handelend omtrent externe veiligheid zijn besproken. Daarnaast komt een persdrukleiding van Wetterskip Fryslân in het plangebied voor. In de waterparagraaf (4.2) is hier zijdelings al aandacht aan besteed. Uit voorgaande opsomming resteren nog de aanwezige hoogspanningsleidingen en hoofdwaterleidingen in het plangebied. Hierop is in onderstaande nader ingegaan.

4.10.1

Hoogspanningsleidingen

Beleid

Op grond van het voorzorgbeginsel heeft het voormalige ministerie van VROM in oktober 2005 aan overheden en netbeheerders advies omtrent hoogspanningsleidingen uitgebracht. Geadviseerd wordt, zoveel als redelijkerwijs mogelijk is, te vermijden dat er nieuwe situaties ontstaan waarbij kinderen langdurig verblijven/worden blootgesteld⁹ in een gebied rond bovengrondse hoogspanningsleidingen waarbinnen het jaargemiddelde magneetveld hoger is dan 0,4 microTesla (μT)¹⁰. Hier moet bij vaststelling van bestemmingsplannen en wijzigingen in bestaande plannen rekening mee gehouden worden.

Onderzoek

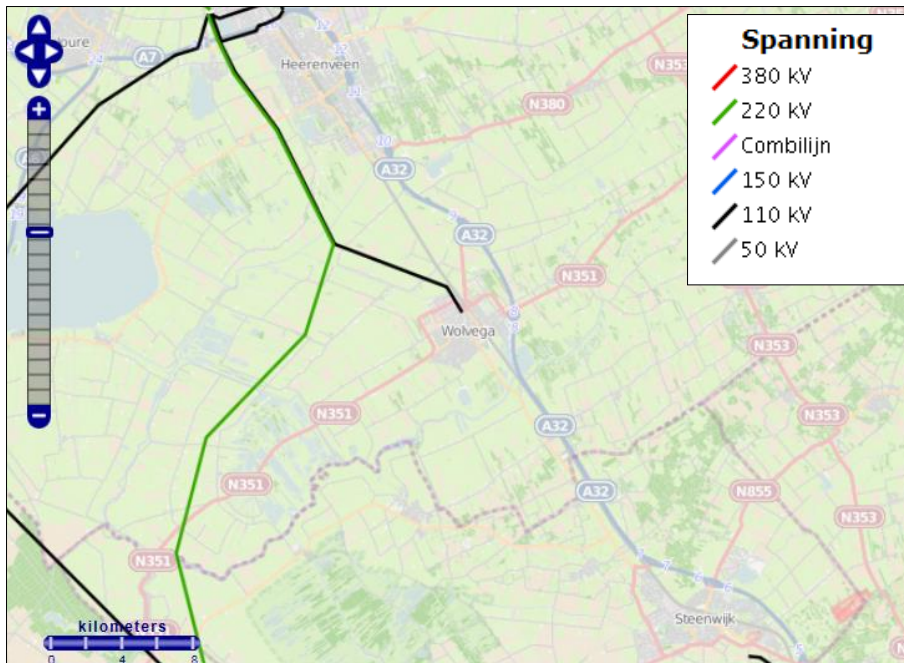
In het plangebied is sprake van twee verschillende hoogspanningsleidingen, te weten de 220 kV-leiding Oudehaske-Ens (van TenneT) en de 110 kV-leiding Oudehaske-Wolvega (van Liander). De zogenaamde indicatieve zone¹¹ die hiervoor door het RIVM¹² wordt aangegeven, beslaat respectievelijk 125 m en 50 m aan weerszijden van het hart van de hoogspanningslijn. Dit zijn conservatieve aannames. De daadwerkelijke zone van 0,4 μT (microtesla) is kleiner.

⁹ Voor langdurige blootstellingen wordt uitgegaan van kinderen die wonen of verblijven in scholen, crèches of kinderopvangplaatsen die gelegen zijn in magneetveldzones. Als gevoelige bestemmingen hiervoor worden woningen, scholen, crèches en kinderopvangplaatsen aangemerkt. Locaties waar zich wel kinderen kunnen bevinden, maar waar de verblijftijd vergeleken met wonen als kort kan worden bestempeld, worden niet aangemerkt als gevoelige bestemming, zoals recreatievoorzieningen.

¹⁰ De magneetveldzone. De magneetveldzone is de strook grond die zich aan beide zijden langs de hoogspanningslijn uitstrekt en waarbinnen het magneetveld gemiddeld over een jaar hoger dan 0,4 μT is of in de toekomst kan worden.

¹¹ De “indicatieve zone” is de magneetveldzone berekend op basis van een aantal conservatieve aannames.

¹² Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu.

Figuur 28. Kaartfragment ligging hoogspanningsleidingen (Bron: RIVM, 2013)

Met voorliggend bestemmingsplan worden geen nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen mogelijk gemaakt en derhalve ook geen nieuwe situaties waarbij kinderen langdurig verblijven of worden blootgesteld in de zone van de hoogspanningsleidingen.

De verdere distributie van elektriciteit in de gemeente geschiedt voornamelijk ondergronds. Naast kabels en leidingen wordt in de elektriciteitsvoorziening voorzien door transformatorstations die verspreid in de gehele gemeente aanwezig zijn.

Conclusie

Voorliggend bestemmingsplan is uitvoerbaar wat betreft de aanwezige hoogspanningsleidingen in het plangebied.

4.10.2

Hoofdwaterleidingen

In het plangebied komt een aantal hoofdwaterleidingen van waterleidingbedrijf Vitens voor. Deze leidingen hebben geen veiligheidszone. Wel geldt voor deze leidingen een zakelijk rechtstrook van 5 m uit het hart van de lijn als bebouwingsvrije zone. Privaatrechtelijk is geregeld dat hierbinnen al dan niet gebouwen en bouwwerken tot een bepaalde hoogte zijn toegelaten en geen hoge beplanting mag worden aangebracht. De zakelijk rechtstrook is in dit bestemmingsplan vertaald. Op de verbeelding en in de regels is dit middels de dubbelbestemming 'Leiding - Water' vastgelegd.

4.10.3

Andere leiding

In het plangebied liggen diverse rioolpersleidingen, waterleidingen, gasleidingen, elektriciteitsleidingen, CAI-leidingen etc. Buiten de hiervoor beschreven leidingen zijn deze niet van planologisch belang. Deze andere leidingen zijn via het zakelijk recht voldoende beschermd. Deze worden dan ook niet via het bestemmingsplan beschermd.

Resultaten uit het planMER

5

5.1

Algemeen

In het kader van voorliggend bestemmingsplan is een planMER (het rapport) opgesteld. De plan-m.e.r. (de procedure) is erop gericht inzicht te krijgen in de verwachte milieueffecten van de m.e.r.-(beoordelings)plichtige activiteiten waarvoor het bestemmingsplan het kader vormt, maar is niet tot alleen deze activiteiten beperkt. In samenhang met de niet-m.e.r.-(beoordelings)plichtige activiteiten moet het milieueffectrapport ook inzicht geven in de schaal waarop effecten van de verschillende activiteiten elkaar versterken of verzwakken (de zogenoemde cumulatie). In het planMER zijn met name agrarische activiteiten onderzocht omdat deze activiteiten in voorliggend bestemmingsplan kaderstellend zijn voor de plan-m.e.r. Overige aspecten zijn in het kader van een goede ruimtelijke ordening echter wel onderzocht. Hiervan wordt verslag gedaan verderop in dit hoofdstuk.

Op basis van dit inzicht in de verwachte milieueffecten is het mogelijk om het voornemen, zoals dat in het voorontwerpbestemmingsplan is uitgewerkt, en een alternatief hiervoor te beoordelen. Naar aanleiding hiervan zijn, met de planMER als onderdeel van de onderbouwing, keuzes gemaakt in de ontwikkelingen die wel en die niet op grond van het bestemmingsplan mogelijk gemaakt worden.

5.2

Voornemen

In het planMER is onderzoek uitgevoerd naar de milieueffecten van de eerste uitwerking van het bestemmingsplan (het voornemen). Deze eerste uitwerking is opgesteld op basis van de vier nota's waarin de uitgangspunten voor het nieuwste ruimtelijk beleid van de gemeente is uiteengezet. Uit de beoordeling van de effecten van het voornemen blijkt dat er vooral effecten op de natuur en de geur verwacht worden. De effecten op (een deel van) de natuur zijn als zeer negatief beoordeeld. Uit de beoordeling blijkt dat de effecten als zeer negatief zijn beoordeeld door de toename van de ammoniakdepositie (als stikstofverbinding) op Natura 2000-gebieden. Vooral dit effect is een probleem voor het vaststellen van dit bestemmingsplan. Zoals uit de passende beoordeling (zie planMER) blijkt zijn zogenoemde "significant negatieve effecten" op Natura 2000-gebieden door een toename van de ammoniakdepositie in het

voornemen niet uit te sluiten. Dit betekent dat de eerste uitwerking van het bestemmingsplan (op basis waarvan het voornemen is uitgewerkt) in strijd is met de Natuurbeschermingswet 1998 (Nbw 1998) en dan ook niet zo kan worden vastgesteld.

5.3

Alternatieven

Op basis van de beoordeling van de milieueffecten van het voornemen zijn in het planMER twee alternatieven uitgewerkt:

- Alternatief 1: het uitgangspunt voor alternatief 1 is dat, in afwijking van het voornemen, in het bestemmingsplan een gebruiksregel is opgenomen op grond waarvan een “negatief effect” op een Natura 2000-gebied door de stikstofdepositie wordt voorkomen.
- Alternatief 2: voor alternatief 2 is, in afwijking van het voornemen, het uitgangspunt dat in het bestemmingsplan een bouwregel is opgenomen op grond waarvan het vergroten van bestaande en de bouw van nieuwe stalgebouwen alleen mogelijk is onder de voorwaarde dat er geen sprake is van een toename van de ammoniakemissie van het bedrijf.

Uit de beoordeling van de milieueffecten van de alternatieven blijkt dat in alternatief 1 “significant negatieve effecten” op Natura 2000-gebieden zijn uit te sluiten en dat dit alternatief daardoor niet in strijd is met de Nbw 1998. De andere milieueffecten van alternatief 1 zijn overeenkomstig het voornemen beoordeeld. In alternatief 2 zijn dergelijke effecten, overeenkomstig het voornemen, niet uit te sluiten waardoor ook dit alternatief in strijd is met de Nbw 1998.

Omdat alternatief 1 niet in strijd is met de Nbw 1998 kan een bestemmingsplan op basis van dit alternatief worden vastgesteld. De keuze is gemaakt om de eerste uitwerking van het bestemmingsplan op basis van alternatief 1 aan te passen. Het voorliggende bestemmingsplan is daarvan het resultaat. De belangrijkste aanpassing van het bestemmingsplan is het opnemen van de gebruiksregel op grond waarvan een “negatief effect” op een Natura 2000-gebied door stikstofdepositie wordt voorkomen.

5.4

Stikstofdepositie

Het uitgangspunt voor alternatief 1 is dat in de gebruiksregels van de bestemming Agrarisch is bepaald dat, *‘tot een gebruik strijdig met deze bestemming in ieder geval wordt gerekend het gebruik van gronden en bouwwerken ten behoeve van het houden van vee, zodanig dat er sprake is van een negatief*

effect op een Natura 2000-gebied door de stikstofdepositie, met dien verstande dat:

1. *tot een gebruik strijdig met deze bestemming niet wordt aangemerkt het bestaand gebruik, waarbij als referentiedatum voor het bestaand gebruik, in afwijking van het bepaalde in artikel 1, sub (...) [van de eerste uitwerking van het bestemmingsplan], wordt verstaande de referentiedata die zijn genoemd in bijlage (...) [bij de regels van het bestemmingsplan]; of,*
2. *tot een gebruik strijdig met deze bestemming niet wordt aangemerkt het gebruik dat vergund is door middel van een vergunning op grond van de Natuurbeschermingswet 1998, dan wel het gebruik waarvan van het bevoegd gezag een verklaring is ontvangen dat een vergunning op grond van de Natuurbeschermingswet 1998 niet nodig is.'*

Daarbij is in de regels de volgende omschrijving van het begrip 'negatief effect op een Natura 2000-gebied door stikstofdepositie' opgenomen: 'een, in vergelijking met de stikstofdepositie op de in bijlage (...) [bij de regels van het bestemmingsplan] genoemde referentiedatum voor het betreffende Natura 2000-gebied, toename van de stikstofdepositie groter dan 0 mol stikstof per ha per jaar op de voor stikstof gevoelige habitats in een Natura 2000-gebied'.

Op grond van deze regel is het gebruik van de gronden beperkt tot een gebruik waarbij (vanwege het houden van vee) geen sprake is van een "negatief effect" op Natura 2000-gebieden door stikstofdepositie. Dit betekent onder andere dat het aantal stuks vee op de agrarische bedrijven in beginsel beperkt moet worden tot het aantal overeenkomstig het bestaand gebruik (zoals bedoeld in de gebruiksregel) of het gebruik dat op grond van een vergunning op grond van de Nbw 1998 mogelijk is. Hiermee sluit het bestemmingsplan aan op de Nbw 1998. Ook op grond van de Nbw is het gebruik van gronden en bouwwerken beperkt tot dat gebruik waarbij er geen sprake is van een negatief effect op een Natura 2000-gebied door de stikstofdepositie.

In die zin is er dan ook geen sprake van een aanvullende voorwaarde in het bestemmingsplan. Ook wanneer de regel niet in het bestemmingsplan zou worden opgenomen, mag het gebruik niet in strijd zijn met de Nbw 1998. Het lijkt mogelijk dan ook niet zinvol om een dergelijke regel in het bestemmingsplan op te nemen. De Nbw 1998 stelt echter dat een plan op de wet dient te zijn afgestemd. Door bovenstaande bepaling in de regels op te nemen, voldoet het aan plan aan de eisen van de Nbw 1998 en kan dit bestemmingsplan worden vastgesteld.

5.5

Geur

In het planMER zijn de milieueffecten van alternatief 1 op geur als negatief tot zeer negatief beoordeeld. Uit de beoordeling blijkt dat de effecten als negatief tot zeer negatief zijn beoordeeld door de toename van de geurhinder in het bestemmingsplangebied binnen de grenswaarden op grond van de Wet geurhinder en veehouderij (Wgv) en de Verordening geurhinder en veehouderij van de gemeente. Binnen de grenswaarde voor het landelijk gebied is door de toename van de geurhinder plaatselijk een afname van de waardering van de woon- en leefomgeving mogelijk van “slecht” tot “extreem slecht”. In de bestaande situatie is deze waardering plaatselijk “matig”. Opgemerkt kan worden dat in het alternatief als in de bestaande situatie in een groot deel van het landelijk gebied de waardering “zeer goed” is.

Op grond van de Wgv en de Verordening geurhinder en veehouderij van de gemeente wordt een onaanvaardbare geurhinder vanwege (afzonderlijke) veehouderijbedrijven voorkomen door:

- een ten hoogste toegestane geurbelasting in gebieden binnen en buiten de dorpen;
- of een ten minste te waarborgen afstand tussen een veehouderijbedrijf en een geurgevoelig gebouw.

Op basis hiervan zijn bij de verdere ontwikkeling van veehouderij al maatregelen op grond van de Wgv en de verordening nodig, zoals het gebruik van stalsoorten waarbij de geuremissie wordt beperkt. Het is dan ook niet noodzakelijk om in het bestemmingsplan aanvullende maatregelen op te nemen ten einde geurhinder te voorkomen. Met andere woorden: de Wgv en de verordening bieden wat betreft de beperking van geuroverlast voldoende sturingsmogelijkheden voor de ontwikkeling van veehouderijbedrijven binnen een agrarisch bouw- en ontwikkelingsvlak.

In de voorgaande hoofdstukken zijn de uitgangspunten voor de ruimtelijke en functionele situatie in het plangebied aangegeven. Deze uitgangspunten zijn getoetst aan de milieu- en omgevingsaspecten en vervolgens vertaald in een set regels en een verbeelding - het eigenlijke bestemmingsplan.

In dit hoofdstuk is na een algemene introductie van de gehanteerde wettelijke richtlijnen voor dit bestemmingsplan en een toelichting op de bestemmingsplanprocedure, volgt een korte toelichting op de regels.

6.1

Algemeen

Wro, Bro en SVBP

Bij het opstellen van dit bestemmingsplan zijn de Wet ruimtelijke ordening (Wro), het Besluit ruimtelijke ordening (Bro) en de Standaard Vergelijkbare BestemmingsPlannen 2012 (SVBP2012) toegepast.

De SVBP2012 bevat een aantal juridische regels die moeten worden opgevolgd. Voor de planregels betekent dit onder meer dat niet meer wordt gesproken van voorschriften maar van regels. Tevens zijn er een aantal dwingend voorgeschreven begripsbepalingen, die worden neergelegd in het artikel aangaande begrippen. Ook schrijft de SVBP2012 voor op welke wijze er invulling moet worden gegeven aan de wijze van meten. In het Bro is een formulering opgenomen ten aanzien van de anti-dubbelregel en het overgangsrecht. Deze teksten zijn neergelegd in de planregels.

Wabo en Bor

Op 1 oktober 2010 is de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo) met het bijbehorende Besluit omgevingsrecht (Bor) in werking getreden. De invoering van de Wabo en het Bor heeft grote gevolgen voor het ruimtelijk omgevingsrecht zoals dat nu geldt op grond van de Wro. Met de inwerkingtreding van de Wabo is de Wro deels vervallen en opgegaan in de Wabo.

In de Wabo en het Bor is de omgevingsvergunning geïntroduceerd en geregeld. In de omgevingsvergunning zijn de verschillende toestemmingen voor locatiegebonden activiteiten geïntegreerd, waarbij sprake is van een samenloop met andere locatiegebonden activiteiten die gevolgen hebben voor de fysieke leefomgeving. Ook de ontheffingen die in een bestemmingsplan zijn geregeld, zijn na 1 oktober 2010 vervangen door de omgevingsvergunning. Dit geldt ook voor de aanlegvergunning. Het algemene gebruiksverbod dat is opgenomen in artikel 7.10 Wro is komen te vervallen en is vervangen door het algemene ge-

bruiksverbod dat is opgenomen in artikel 2.1 Wabo. Voor een gebruik in strijd met een bestemmingsplan is een omgevingsvergunning vereist.

6.2

Bestemmingsplanprocedure

In de Wro en het Bro zijn wettelijke regels voor de bestemmingsplanprocedure vastgelegd. Hierin zijn de volgende fasen onderscheiden:

Vorbereidingsfase

Door burgemeester en wethouders is overeenkomstig het bepaalde in artikel 1.3.1. van het Bro (in de lokale kranten Stellingwerf en Griffioen en via de website van de gemeente) op 5 september 2012 kennis gegeven van het voornemen om dit bestemmingsplan te herzien. De gemeente voert ten behoeve van de voorbereiding van een bestemmingsplan vervolgens onderzoek uit naar de bestaande situatie en de mogelijke (ruimtelijke) ontwikkelingen in de gemeente.

De gemeente stelt voor het overleg op grond van artikel 3.1.1 van het Bro haar voornemen (vaak in de vorm van een voorontwerpbestemmingsplan) beschikbaar aan de besturen en diensten van hogere overheden. Ook biedt de gemeente eventueel de mogelijkheid om een reactie te geven op het voorontwerpbestemmingsplan via inspraak. De gemeente geeft een reactie op de overleg- en inspraakreacties. De uitkomsten hiervan worden vermeld in de toelichting bij het ontwerpbestemmingsplan en voor zover noodzakelijk verwerkt in regels en verbeelding.

Terinzageleggingsfase

Na de aankondiging in de Staatscourant, in ten minste één plaatselijk dag-, nieuws- of huis-aan-huisblad en op de internetpagina van de gemeente, wordt het ontwerpbestemmingsplan voor een periode van 6 weken ter inzage gelegd. In deze periode kan door iedereen een zienswijze op het ontwerpbestemmingsplan worden ingediend.

Vaststellingsfase

Na de periode van terinzagelegging stelt de gemeenteraad het ontwerpbestemmingsplan, mogelijk met wijzigingen, binnen een periode van ten hoogste 12 weken vast.

Beroepsfase

Na de vaststelling van het bestemmingsplan maakt de gemeenteraad het vaststellingsbesluit bekend en legt het vastgestelde bestemmingsplan ter inzage. Indien Gedeputeerde Staten of de Inspectie voor Leefomgeving en Transport een zienswijze hebben ingediend die door de gemeenteraad niet volledig is overgenomen of indien de gemeenteraad het bestemmingsplan gewijzigd heeft vastgesteld, geschiedt bekendmaking en terinzagelegging 6 weken na vaststel-

ling. Uiterlijk 6 weken na bekendmaking van het vaststellingsbesluit kan er beroep worden ingesteld bij de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State (ABRVs).

Indien het bestemmingsplan ongewijzigd is vastgesteld en er gehoor is gegeven aan zienswijzen van Gedeputeerde Staten en/of de Inspectie voor Leefomgeving en Transport wordt het vaststellingsbesluit door de gemeenteraad uiterlijk 2 weken na vaststelling bekend gemaakt. Tevens wordt uiterlijk 2 weken na vaststelling het bestemmingsplan ter inzage gelegd.

6.3

Structuur van de regels

De regels zijn vervat in artikelen die onderverdeeld zijn in drie delen.

In de *Inleidende regels* zijn algemene artikelen opgenomen die voor het gehele plan van belang zijn. In artikel 1 zijn omschrijvingen opgenomen van de in het plan voorkomende relevante begrippen. In artikel 2 is vastgelegd op welke wijze dient te worden gemeten. Door deze vaste omschrijving van de begrippen en van de wijze van meten wordt eenduidigheid in de bedoelingen van het plan gegeven en wordt de rechtszekerheid vergroot.

In de *bestemmingsregels* zijn de bestemmingen en de gebruiks- en/of bebouwingmogelijkheden van de betreffende gronden aangegeven. De bestemmingen zijn op alfabetische volgorde benoemd. In hoofdstuk 6 volgt een nadere toelichting op de bestemmingen. In de *algemene regels* staan artikelen benoemd die voor alle of meerdere bestemmingen gelden. Het betreffen onder andere de voor alle bestemmingen geldende gebruiksregels en de algemene afwijkingsregels.

De afwijkingsmogelijkheden in de verschillende bestemmingen en de algemene afwijkingsregels zorgen voor enige flexibiliteit van het plan. De algemene afwijkingen zijn niet specifiek op één bestemming gericht, zij kunnen gebruikt worden ten aanzien van alle bestemmingen.

6.4

Toelichting op de bestemmingen

De bepalingen die betrekking hebben op de te onderscheiden bestemmingen, zijn vastgelegd in de regels en op de verbeelding. Het bestemmingsplan geeft aan voor welke doeleinden de gronden zijn bestemd. In de navolgende paragrafen worden de afzonderlijke bestemmingen, zoals deze in de regels zijn opgenomen en op de verbeelding zijn weergegeven, per hoofdcategorie beschreven. Daarnaast is ingegaan op de verschillende van toepassing zijnde dubbel-

bestemmingen en gebiedsbestemmingen die in de onderliggende enkelbestemmingen voor kunnen komen.

6.4.1

Enkelbestemmingen

Artikel 3 Agrarisch

De gronden binnen de bestemming 'Agrarisch' hebben als hoofdfunctie de uitoefening van de agrarische functie.

Binnen de bestemming is een regeling opgenomen voor de agrarische bedrijven. Elk agrarisch bedrijf heeft een bouwvlak gekregen. Per bouwvlak is één agrarisch bedrijf toegestaan. Bouwwerken ten behoeve van het agrarisch bedrijf mogen binnen een denkbeeldige rechthoek van maximaal 1,5 hectare worden gebouwd. De denkbeeldige rechthoek moet binnen een bouwvlak liggen. Op deze manier hebben agrariërs enige flexibiliteit wat betreft de plaatsing van hun gebouwen.

De verschillende landschapstypen die voorkomen zijn aangeduid. In een bijlage bij de regels worden de kenmerken van deze typen verder omschreven.

Daarnaast is een regeling opgenomen voor bedrijfswoningen en plattelandswoningen. In beginsel is per bedrijf één bedrijfswoning toegestaan. De plattelandswoningen zijn op de verbeelding aangeduid. Het aantal mag niet meer bedragen dan één per aanduidingsvlak.

Tot slot zijn een aantal wijzigingsbevoegdheden opgenomen waarmee onder andere de bestemming kan worden gewijzigd als de agrarische bedrijfsactiviteiten zijn beëindigd.

Artikel 4 Agrarisch - Paardenbedrijf

In het buitengebied komen een aantal paardenhouderijen en paardenfokkerijen voor. Omdat dit onderscheid niet altijd makkelijk te maken is, is voor één bestemming 'Agrarisch - Paardenbedrijf' gekozen. Binnen deze bestemming zijn beide vormen van een paardenbedrijf mogelijk, maar ook combinaties daarvan. Daarnaast zijn voorzieningen als een stapmolen en dergelijke meegenomen in deze bestemming. Maneges passen niet binnen deze bestemming, daarvoor is een aparte bestemming 'Sport - Manege' opgenomen.

Tot slot is een wijzigingsbevoegdheid opgenomen om de bestemming te wijzigen in de bestemming 'Bedrijf', 'Bedrijf - Agrarisch aanverwant bedrijf', 'Horeca', 'Maatschappelijk', 'Natuur', 'Recreatie - Verblijfsrecreatie 2' of 'Wonen - Voormalige boerderijpanden'.

Artikel 5 Bedrijf

De bedrijfsbestemming regelt de bestaande niet-agrarische bedrijven in het plangebied. In beginsel zijn de bedrijven bestemd voor verschillende bedrijfs-

typen met een beperkte milieubelasting (milieucategorie 1 en 2). In het geval dat bedrijvigheid in het buitengebied meer milieubelastend is dan de bij recht toegestane bedrijven tot en met milieucategorie 2, dan is deze bedrijvigheid van een specifieke aanduiding voorzien (zoals "specifieke vorm van bedrijf - aannemersbedrijf"). Dit bedrijf mag dan voor zowel de bedrijfstypen uit de milieucategorieën 1 en 2 als voor aannemersbedrijf worden gebruikt. Het bestemmingsplan biedt in bescheiden mate mogelijkheden voor het uitbreiden van de bedrijfsgebouwen, passend binnen het gemeentelijk en provinciaal beleid.

Zoneringsplichtige inrichtingen ingevolge de Wet geluidhinder zijn daarbij op voorhand uitgesloten. Behalve een milieuselectie (categorie 1 en 2) is op de Staat van bedrijfsactiviteiten ook een selectie uitgevoerd op de passendheid van de bedrijvigheid in het buitengebied. Ook andere niet in de Staat van bedrijfsactiviteiten genoemde bedrijfssoorten zijn mogelijk wanneer deze qua aard, schaal en milieubelasting vergelijkbaar zijn met de te kunnen vestigen bedrijfstypen uit de categorieën 1 en 2 en de daarmee qua uitstraling vergelijkbare bedrijven. In de looptijd van het plan kunnen zich namelijk nieuwe bedrijfssoorten ontwikkelen of andere productieprocessen aandienen die niet in de bedrijvenlijst zijn opgenomen, maar die toch aanvaardbaar kunnen zijn.

Terwijl het bestemmingsplan een regeling geeft over de aard van de bedrijven, worden de milieueffecten meer specifiek geregeld door middel van de Wet milieubeheer.

Binnen de bestemming is rekening gehouden met de aanwezigheid van het bestaande aantal bedrijfswoningen per bedrijf. Het is niet mogelijk om dit aantal uit te breiden.

Artikel 6 Bedrijf - Agrarisch aanverwant bedrijf

De bedrijven die nauw verbonden zijn met de agrarische bedrijven in de gemeente hebben deze bestemming gekregen. De regels die hiervoor opgenomen zijn, komen in grote lijnen overeen met de regels uit de algemene bedrijfsbestemming.

Artikel 7 Bedrijf - Nutsbedrijf

De openbare nutsvoorzieningen die in het plangebied aanwezig zijn, zijn bestemd als 'Bedrijf - Nutsbedrijf'. De oppervlakte per gebouw mag niet meer bedragen dan 150 m² en de bouwhoogte mag niet meer dan 5 meter hoog zijn. Ook de gaswinlocaties en de gasdrukmeet- en regelstations vallen binnen deze bestemming. Deze functies zijn voorzien van de aanduiding "specifieke vorm van bedrijf - gaswinlocatie" respectievelijk "specifieke vorm van bedrijf - gasdrukmeet- en regelstation".

Artikel 8 Bedrijf - Zandwinning

De zandwinning die in het plangebied voorkomt heeft de bestemming 'Bedrijf - Zandwinning' gekregen. De bouwmogelijkheden binnen deze bestemming zijn

beperkt tot maximaal twee gebouwen met een oppervlakte van maximaal 30 m² per gebouw en een bouwhoogte van maximaal 3 meter. Tevens is een wijzigingsbevoegdheid opgenomen om de bestemming te wijzigen in de bestemming 'Natuur'.

Artikel 9 Detailhandel

In het plangebied komt een aantal winkels, onder andere in tuinrichtingsartikelen, voor. Deze hebben de bestemming 'Detailhandel' gekregen. De bouwregels die zijn opgenomen zijn in beginsel gelijk aan de regels die zijn opgenomen in onder meer de bestemming 'Dienstverlening' en 'Horeca'.

Artikel 10 Dienstverlening - Dierenkliniek

De paardenkliniek in Wolvega en andere dierenklinieken in het plangebied hebben de bestemming 'Dienstverlening - Dierenkliniek' gekregen. Deze bestemming komt in grote lijnen overeen met onder andere de bestemmingen 'Detailhandel' en 'Horeca'.

Artikel 11 Horeca

Alle, in het plangebied aanwezige, horecabedrijven hebben deze bestemming gekregen. De regels komen grotendeels overeen met de hiervoor genoemde bestemmingen.

Artikel 12 Maatschappelijk

De maatschappelijke functies die binnen het plangebied voorkomen hebben de bestemming 'Maatschappelijk' gekregen. Daarnaast hebben een aantal bijzondere functies een aparte aanduiding gekregen, zoals begraafplaatsen en de scouting.

Ook deze regels sluiten voor het grootste gedeelte aan bij de hiervoor genoemde bestemmingen. Verschil is wel dat voor bijvoorbeeld kerktorens een ruimere bouwhoogte is opgenomen.

Artikel 13 Maatschappelijk - Zorg

In het buitengebied van Weststellingwerf komt een aantal zorgboerderijen voor. Dit zijn voormalige agrarische bedrijven waar bedrijfsmatig dagbesteding voor mensen met een verstandelijke en/of lichamelijke handicap, personen met een psychische of sociale hulpvraag en/of zorgbehoevende ouderen al dan niet in combinatie met overnachtingsmogelijkheden voor de doelgroepen als zorginstelling wordt geïnitieerd en begeleid.

Artikel 14 Natuur

De bestemming 'Natuur' heeft betrekking op bestaande waardevolle natuurgebieden. Binnen deze bestemming zijn gebouwen ten behoeve van natuurbeheer toegestaan. Daarnaast is de aanwezige eendenkooi aangeduid. Binnen de bestemming zijn ook kampeermiddelen toegestaan. Deze zijn alleen toegestaan op de op de kaart specifiek aangeduide plekken.

Ter bescherming van de aanwezige ecologische waarden en natuur- en landschapswaarden is een stelsel van omgevingsvergunningen bij deze bestemming

opgenomen voor de uitvoering van bepaalde werken en werkzaamheden. De toetsingscriteria hiervoor zijn in de regels benoemd.

Artikel 15 Recreatie - Dagrecreatie

De forellennisvijver en de zwemplas hebben deze bestemming gekregen. Naast de visvijver en de zwemplas zijn ondergeschikte functies als horeca en detailhandel toegestaan.

Artikel 16 Recreatie - Jachthaven

De aanwezige jachthaven heeft de bijbehorende bestemming gekregen. Dit is een maatwerkbestemming. Ook hier zijn ondergeschikte functies die bij een jachthaven horen toegestaan. Binnen deze bestemming is geen bedrijfswoning toegestaan.

Artikel 17 Recreatie - Molen

Deze bestemming is gericht op molen 'De Rietvink' en de daarbij behorende functies.

Artikel 18 Recreatie - Verblijfsrecreatie 1

Deze bestemming geldt voor de in het plangebied aanwezige campings. In de bestemmingsomschrijving is een schema opgenomen waarin is aangegeven hoeveel kampeermiddelen, trekkershutten en dergelijke per adres zijn toegestaan.

Daarnaast zijn voor deze verschillende bouwwerken, bouwmaten opgenomen. Binnen deze bestemming is het bestaande aantal bedrijfswoningen toegestaan

Artikel 19 Recreatie - Verblijfsrecreatie 2

De drie parken met recreatiewoningen die in het plangebied voorkomen hebben deze bestemming gekregen. Voor deze recreatiewoningen zijn specifieke bouwregels opgenomen.

Artikel 20 Sport

Deze bestemming geldt voor de sportvelden, het zwembad en de daarbij behorende voorzieningen. Er zijn geen bedrijfswoningen toegestaan.

Artikel 21 Sport - Manege

Naast de paardenbedrijven, komen ook maneges voor in het buitengebied. Deze bedrijven zijn gericht op het beoefenen van de paardensport. Binnen deze bestemming zijn ook ondergeschikte horeca en detailhandelsvoorzieningen toegestaan.

Artikel 22 Verkeer - Railverkeer

De bestemming 'Verkeer - Railverkeer' is gelegd op de bestaande spoorlijn Zwolle-Leeuwarden. Voorts zijn binnen deze bestemming gebouwtjes ten behoeve van onderhoud en beheer toegestaan.

Artikel 23 Verkeer - Wegverkeer

De bestemming 'Verkeer - Wegverkeer' is toegekend aan wegen in het plangebied. De regels voorzien in bij de verkeersfunctie passende bouwwerken. Ook het tankstation aan de A32 (met verkoop van LPG) valt binnen deze bestemming.

Artikel 24 Water

In het plangebied bevinden zich diverse waterlopen, watergangen en andere wateren. Voor zover dit van belang is voor de beleving en het gebruik is water als zodanig bestemd. Binnen de bestemming is de aanleg van bruggen en andere kunstwerken ten behoeve van het beheer en verkeer toegestaan. Ook zijn in deze bestemming oevers en kaden toegelaten. Tevens is recreatief medegebruik mogelijk.

Artikel 25 Wonen

De woonbestemming heeft betrekking op de bestaande woningen en bijgebouwen met tuinen en erven. Met bestaande woningen wordt bedoeld op de op het moment van vaststelling van dit bestemmingsplan aanwezige woningen. De woonfunctie mag bij recht onder voorwaarden gecombineerd worden met een aan-huis-verbonden beroeps of -bedrijfsactiviteiten.

Artikel 26 Wonen - Voormalige boerderijpanden

De voormalige boerderijen die als woning worden gebruikt hebben deze bestemming gekregen.

6.4.2

Dubbelbestemmingen

Artikel 27 Leiding - Gas

De dubbelbestemming 'Leiding - Gas' is gelegd op bestaande hoofdgastransportleidingen. De regeling voorziet in de aanwezigheid van de leidingen en in de bescherming ervan. Nabij de leidingen is rekening gehouden met een regeling voor een onderhoudsstrook met een beperkte breedte.

Artikel 28 Leiding - Hoogspanningsverbinding

Voor beide in het plangebied aanwezige hoogspanningsleidingen geldt de dubbelbestemming 'Leiding - Hoogspanningsverbinding'. Een zakelijk rechtstrook uit het hart van de lijn wordt als bebouwingsvrije zone voor beide hoogspanningsleidingen gehanteerd en geldt als grens voor het bestemmingsvlak. In de regels is in de aanwezigheid van de hoogspanningslijnen en in de bescherming ervan voorzien. Privaatrechtelijk is geregeld dat binnen de zakelijk rechtstrook al dan niet gebouwen en bouwwerken tot een bepaalde hoogte zijn toegelaten en geen hoge beplanting mag worden.

Artikel 29 Waarde - Archeologie

Deze bestemming is gericht op het beschermen van de archeologische waarden. Door bureau Raap is een archeologisch onderzoek uitgevoerd waarvan de

bevindingen zijn vermeld in het rapport “Archeologisch basisonderzoek ten behoeve van de herziening Bestemmingsplan Buitengebied Gemeente Weststellingwerf”. Dit rapport is als bijlage bij de regels gevoegd omdat het als toetsingskader dient te worden gebruikt. Bij elke ingreep met een oppervlakte groter dan 50 m² zal door het college van burgemeester en wethouders moeten worden beslist of archeologisch onderzoek noodzakelijk is.

Artikel 30 Waarde - Cultuurhistorie

Landschappelijke en cultuurhistorische waarden zijn in belangrijke mate bepalend voor het karakter van het landelijk gebied. Behoud hiervan is in vele opzichten belangrijk. Stimulering van het behoud en de ontwikkeling van landschappelijke en cultuurhistorische kwaliteiten leiden uiteindelijk tot een verdere verbetering van de ruimtelijke kwaliteit en een betere herkenbaarheid van het gebied. Dit komt de beleefbaarheid van het gebied voor de burgers en de bezoekers ten goede. De cultuurhistorische waarden die in het cultuurhistorisch basisonderzoek in het plangebied zijn onderkend, zijn zoveel mogelijk in het plan verwerkt.

Op de verbeelding opgenomen is een tweetal dubbelbestemmingen opgenomen: ‘Waarde - Cultuurhistorie 1’ en ‘Waarde - Cultuurhistorie 2’. Binnen deze gebieden geldt dat pas gebouwd mag worden, als daarvoor een afwijkingsprocedure is doorlopen. In deze procedure wordt aan de inhoud van de ‘Beeldkwaliteitsplan cultuurhistorisch waardevolle gebieden’ getoetst of het bouwplan past binnen de in het gebied aanwezige karakteristieken. Als dat het geval is, dan kan het bouwplan worden gerealiseerd. Hiermee is een eenvoudige beschermingsregeling gerealiseerd die voor de cultuurhistorisch waardevolle gebieden in het plangebied een goede bescherming biedt.

De dubbelbestemmingen ‘Waarde - Cultuurhistorie 1’ en ‘Waarde - Cultuurhistorie 2’ zijn opgenomen met als doel om naast de hoofdbestemming ook de cultuurhistorische waarden te beschermen van:

- de omgeving van De Scheene, het Rode Dorp en de West- en Oostvierdeparten (voormalige gronden van de Maatschappij van Weldadigheid);
- een aantal historische verdedigingswerken (een landweer en enkele schansen). Voor de landweer en de schansen is de dubbelbestemming mogelijk. Ten aanzien van het inundatiegebied van de Waterlinie is het niet nodig om een dubbelbestemming op te nemen. Dit is immers een niet begrensde zone laag land dat onder water gezet kon worden;
- de aanwezige dijken;
- de bestaande zandpaden;
- objecten van jongere bouwkunst en stedenbouw.

Monumenten

In het plangebied komen geen van rijkswege beschermde stads- of dorpsgezichten voor. Wel zijn er rijksmonumenten en gemeentelijke monumenten aanwezig. Die genieten voldoende bescherming op grond van de Monumentenwet.

Voor de cultuurhistorisch waardevolle molens is in relevante situaties een molenbiotoop op de verbeelding opgenomen. Hierbinnen mogen geen hoog opgaande beplanting en gebouwen worden gerealiseerd, ten einde de windvang niet onnodig te belemmeren.

Uitvoerbaarheid

7

7.1

Algemeen

In het kader van een bestemmingsplan is het van belang om de uitvoerbaarheid na te gaan. In dat verband wordt een onderscheid gemaakt tussen de economische en de maatschappelijke uitvoerbaarheid.

7.2

Economische uitvoerbaarheid

Dit bestemmingsplan heeft betrekking op een bestaande situatie en omvat dan ook een regeling die hoofdzakelijk conserverend van karakter is. Het weergeven van de economische uitvoerbaarheid ten behoeve van de inzet van gemeentelijke middelen door middel van een cijfermatige opzet, is daarom voor het plangebied niet relevant. Het onderhavige bestemmingsplan is in feite een herziening en actualisering van bestaande regelgeving. De toegestane functies en de bouwregels zijn op zowel de vigerende regelingen als op de bestaande situatie afgestemd.

7.2.1

Grondexploitatie

Door middel van de grondexploitatieregeling in de Wet ruimtelijke ordening (Wro) en het Besluit ruimtelijke ordening (Bro) beschikken gemeenten over mogelijkheden voor het verhalen van kosten voor bijvoorbeeld bouw- en woonrijp maken en hebben zij sturingsmogelijkheden, omdat in het geval van grondexploitatie van derden diverse eisen en regels gesteld kunnen worden. Indien er sprake is van bepaalde bouwplannen, dient de gemeente hiervoor een exploitatieplan op te stellen, tenzij voornoemde kosten “anderszins verzekerd” zijn, bijvoorbeeld door overeenkomsten en het stellen van eisen met betrekking tot kwaliteit en fasering niet noodzakelijk wordt geacht. Het bestemmingsplan voorziet niet in de realisatie van bouwplannen zoals opgenomen in het Bro. Daarom kan van het opstellen van een exploitatieplan worden afgezien. Hiervoor zal de gemeenteraad expliciet een keuze maken bij de vaststelling van het plan.

7.2.2

Overige kosten

Met dit bestemmingsplan worden geen grootschalige nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen bij recht in het plangebied mogelijk gemaakt. Kleinschalige ruimtelijke ontwikkelingen in het plangebied kunnen plaatsvinden door middel van het bij omgevingsvergunning afwijken van de bouw- of gebruiksregels. Dit betreft in alle gevallen particulier initiatief waaraan in beginsel geen kosten voor de gemeente zijn verbonden, afgezien van kosten van het ambtelijk apparaat voor de begeleiding en toetsing van aanvragen voor omgevingsvergunning. Deze kosten worden door middel van leges gedekt.

7.2.3

Planschade

Na vaststelling van dit bestemmingsplan zijn planschadekosten de enige kosten die verder nog uit dit bestemmingsplan kunnen voortkomen. Planschadekosten zijn op voorhand niet uit te sluiten. De gemeente zal daarom bij iedere aanvraag bezien of er planschade kan ontstaan. Indien dit het geval kan zijn, zal met de belanghebbende aanvrager een overeenkomst worden gesloten, zoals bedoeld in artikel 6.4a van de Wro. Daarmee kan worden voorkomen dat de gemeenschap de planschadekosten moet betalen die gemaakt worden in het belang van de aanvrager.

7.3

Maatschappelijke uitvoerbaarheid

INSPRAAK	Er is voor dit bestemmingsplan geen inspraak gevoerd in het kader van een voorontwerpbestemmingsplan. De reden hiervan is dat er uitgebreid overleg is gevoerd over de uitgangspuntennota's die aan dit plan ten grondslag liggen.
ONTWERP	Het ontwerpbestemmingsplan ligt gedurende een periode van zes weken ter inzage en wordt toegezonden aan de betrokken instanties. Een ieder wordt hiermee in de gelegenheid gesteld zijn/haar zienswijze kenbaar te maken.